

ת"פ 43665/11/11 - מחלקה משפטית ארצית לתיקי מכס ומע"מ - תל אביב נגד אריה שירזי

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 43665-11-11 מחלקה משפטית ארצית לתיקי מכס ומע"מ - תל אביב נ' שירזי(עציר)

לפני ד"ר עודד מודריק- סגן נשיא (בדימ') של בית משפט מחוזי

בעניין:

מחלקה משפטית ארצית לתיקי מכס ומע"מ - תל אביב

ע"י עו"ד אורי שפיגל , עו"ד ליאת בכור, עו"ד לירון גולי וקנין, עו"ד ליאת גולדשטיין - שוורץ

המאשימה

נגד

אריה שירזי

ע"י עו"ד שלמה בן אריה ועו"ד ויקי פוני

הנאשם

הכרעת דין

כתב האישום, המענה לאישום ותחימת המחלוקת

תמצית כתב האישום

עמוד 1

בשלהי שנת 2010 ובשנת 2011 עסק אריה (ריקו) שירזי (להלן: "**הנאשם**") במתן הלוואות בריבית קצוצה^[1] (להלן: "**הריבית**").

הנאשם וד ר (ש) (להלן: "**ר**") או: "**עד המדינה**") עשו שימוש בחברות שונות במטרה להסוות את מתן הלוואות ואת כספי הריבית שהתקבלו בצידן. הם המציאו ללווים חשבוניות פיקטיביות בגין החזר הלוואות והריבית (להלן: "**החשבוניות**" או: "**החשבוניות הפיקטיביות**"). סכום המע"מ שנרשם בחשבוניות אלו גילם למעשה את גובה הריבית השבועית או החודשית (או חלק ממנה) ששולמה לנאשם בגין הלוואה.

רישום הלוואות באמצעות חשבוניות הקנה מספר יתרונות הן ללווים והן לנאשם ולר. הלווים יכלו להגדיל את ההוצאות המוכרות לצורכי מס הכנסה ולקבל זיכוי בהיקף של סכומי המע"מ ששוקללו בחשבוניות. הפועל היוצא הוא שהתשלום עבור הריבית על הלוואות (סך כולל של 25,332,476 ש"ח) נעשה מקופת אוצר המדינה.

הנאשם ור, השתמשו במנגנון זה כדי להסוות כספים שהתקבלו כהחזר קרן הלוואה והריבית (3,060,000 ש"ח לכל הפחות) באמצעות הלבנתם במחזור עסקיהן של החברות בשמן הוצאו החשבוניות.

לנאשם מיוחסות עבירות הלבנת הון בסך של 14,694,230 ש"ח; התחמקות ממס בגין הכנסות בסך של 3,060,000 ש"ח; התחמקות מתשלום מע"מ בנסיבות מחמירות בסך של 503,600 ש"ח; סיוע לאחר להתחמק מתשלום מס בסך של 21,745,861 ש"ח; סיוע לאחר להתחמק מתשלום מע"מ בנסיבות מחמירות בסך של 3,479,895 ₪; רישום כוזב במסמכי תאגיד; קשירת קשר לביצוע פשע; והכנת פנקסי רשימות כוזבים או רשומות אחרות כוזבות. לצד זה מיוחסות לו גם עבירות נלוות נוספות: איומים ושיבוש הליכי משפט.

כתב האישום מורכב משש פרשיות אישום - **אישום ראשון**, נוגע למתן הלוואות לשבעה לוויים. אישום זה כולל את עבירות המס, רישום כוזב וקשירת קשר. **אישום שני**, כולל עבירות לפי חוק איסור הלבנת ההון [עשיית פעולה ברכוש אסור במטרה להסתיר את מקורו] (סעיף 3(א) של חוק איסור הלבנת ההון ועשיית פעולה ברכוש בדיעה שהוא רכוש אסור [סעיף 4 של חוק איסור הלבנת ההון]; **אישומים שלישי, רביעי וחמישי** נוגעים לעבירות איומים לפי סעיף 192 של חוק העונשין; אישום שישי נוגע לעבירת שיבוש הליכי משפט, עבירה לפי סעיף 244 שלחוק העונשין.

המענה לאישום (משולב עם אישור עובדות בשלב הסיכומים)

הנאשם אישר היכרות עם ר בתחילת שנת 2011. זה פיתה אותו במצגי שווא שונים לתת לו ולשותפיו הלוואות כספיות, לצורך קידום עסקים בתחומי הברזל, הדלק והבנייה. כמו כן סייע הנאשם לר בניכיון שיקים של לקוחות של חברה בשם "לב אנרגיה", אם במזומן ואם בהפניה לחלפני מטבע ("צ'ינג'ים") תוך מתן ערבות אישית של הנאשם להחזרת הלוואה. מכלל שבעת הלווים ששמותיהם נקובים בכתב האישום אישר הנאשם, בסופו של דבר מתן הלוואות לארבעה. לאחד הלווים (משה תשובה) ניתנה הלוואה בסך 1.25 מ"ח. ר, שערב להלוואה, החזיר אותה והנאשם סייע לו לקבל את כספו מתשובה. לשני (בוריס קונין) ניתנה הלוואה של 200,000 ש"ח בתיווכו של ר שנפרעה לאחר ארבעה חודשים.

לשלישי, (זיו) ניתנה הלוואה של 1.3 מ"ח לקידום עסקי הברזל שלו עם ר ורביעי (חזי שינכה) קיבל תמורת ניכוי המחאות סך 1.5 מ"ח.

הנאשם הכחיש הפצת חשבוניות פיקטיביות. הוא כפר בכל זיקה לחשבוניות כאלה או במודעות להפצת חשבוניות כאמור בידי ר או אחר בזיקה להלוואות שנתן.

הנאשם אישר שנתן לר הלוואות ללא ריבית אך גבה ריבית של 3%-3½% עבור עסקאות של ניכיון שיקים לחברות איתן עבד ר. 3.5% ההתחשבות של הנאשם הייתה מול ר ולא מול הלווים. הוא לא ידע מהי הריבית שר גבה מן הלווים. אילו היה יודע היה מבין שמדובר ב"עסק לא כשר".

בהקשר לעברות המס, הנאשם טוען שלפי מהות עסקו ופעולותיו לא חלה עליו חובה להירשם כעוסק לצורכי מס, וממילא הפסדיו אינם מחויבים במס. כן הוכחו העבירות לפי חוק איסור הלבנת הון.

הנאשם מכחיש את עבירות האיומים. חלק מהאמירות המיוחסות לו לא נאמרו כלל ועיקר וחלק אחר הוא טעות בהבנת מטבע לשון השגורה בפיו ("**אלוהים ישלם לו בתרופות**"). הנאשם מכחיש את עבירת שיבוש הליכי המשפט. הוא מאשר שהחזיק בזמנו ברשימה המתעדת את ההלוואות שניתנו לר, אך אין הוא יודע את מיקומה של הרשימה או את נסיבות היעלמותה.

בלי לגרוע מן הכפירה בליבת האישומים, נטענת מפי באי כוח הנאשם טענה שיש לבטל את כתב האישום ולזכות את הנאשם משום "הגנה מן הצדק". מקור הטענה נעוץ באי חוקיות נטענת של הענקת מעמד "עד מדינה" לר והשלכותיה כ"אכיפה בררנית".

גדר המחלוקת

יריעת המחלוקת מתפרשת על פני קשת שאלות של עובדה ומשפט כאחד. בפרשיות האישום הסובבות את טענת הפצת חשבוניות פיקטיביות, שאלת העובדה העיקרית היא שאלת זיקתו של הנאשם למהלכים הבלתי חוקיים. האם הנאשם היה שותף מודע לעסקות המבוססות על הפצת חשבוניות פיקטיביות?

מן השאלה המרכזית נגזרות שאלות משנה. מהו היקפן של ההלוואות שנתן הנאשם ללווים שכתב האישום דן בהם? מה היקף העסקות שכללו שימוש בחשבוניות פיקטיביות? מה היחס בין היקף החשבוניות להיקפן של עסקות ממשיות (ריאליות) שהתנהלו? האם יש פער בין העסקות הממשיות לבין היקף החשבוניות שעברו מצד לצד? מהי זיקתו של הנאשם לחשבוניות (בעיקר בצ'ינג') ששימשו כמסלקה להמחאות שנקשרו בעסקות של חשבוניות פיקטיביות.

בירור השאלות הללו כרוך בשאלת האמון בעדותו של ר - שהיה שותפו של הנאשם בפעילות העבריינית העיקרית

המתוארת בכתב האישום וקיבל מעמד של "עד מדינה" - ובשאלה המעורבת של עובדה ומשפט בדבר קיום סיוע לעדות ר.

בירור האישום הראשון

הסיפור (narrative)

עיקרו של אישום זה הוא בעבירות מס שונות: הנאשם נתן הלוואות בריבית קצוצה לשבעה לווים שונים, ואף על פי שעשה כן דרך עיסוק לא נרשם כעוסק לצורכי מס ולא דיווח (וממילא גם לא שילם) את המס הנובע מהעסקאות אותן ביצע.

לצורך הסוואת מנגנון מתן ההלוואות והתחמקות מתשלום המס המגיע בגין, קשר הנאשם קשר פלילי עם ר. תכלית הקשר הייתה הוצאת חשבוניות פיקטיביות של חברות לב אנרגיה ואלמקס על שם העוסקים (הלווים) השונים; רישום כוזב במסמכי חברות אלו באופן המאמת לכאורה את מצג השווא שבהנפקת החשבוניות הפיקטיביות.

הלווים זומנו לבית הנאשם ביחד עם ר, שם הוסבר להם מנגנון לקיחת ההלוואה; היינו, הלוואה תינתן לצד חשבוניות פיקטיביות שסכום המע"מ הגלום בהן שווה לסכום הריבית (או חלק ממנה) השבועית או החודשית אותה נתבקש הלווה לפרוע.

בדרך זו ניתן היה להעמיד הלוואות גדולות היקף, בריבית קצוצה ללווים נעדרי כושר החזר. שכן הלווים פרעו (או אמורים היו לפרוע) את ההלוואות (למצער את חלקן) באמצעות הקטנת חיובי המס שלהם, על ידי קיזוז מס תשומות (שלא היה ולא נברא) או באמצעות קבלת החזרים מאוצר המדינה של מע"מ תשומות (שלא היה ולא נברא).

זה פירוט ההלוואות:

שם הלווה	שם החברה שבבעלות הלווה	סכום ההלוואה (קרן) והחזר	הריבית
יחזקאל שינכה	נתיבים אספקת דלק ושמיים בע"מ	1. 570,000 ש"ח ב-10 תשלומים, 57,000 ₪ כל אחד.	ב-12 תשלומים, 40,000 ₪ כל אחד.
		2. 300,000 ₪ ב-12 תשלומים, 25,000 ₪ כל אחד.	ב-11 תשלומים, 22,500 ₪ כל אחד.
		3. 570,000 ₪ ב-10 תשלומים, 57,000 ₪ כל אחד.	ב-11 תשלומים, 40,000 ₪ כל אחד.

עמוד 4

412,000 ₪	600,000 ₪	4.
ב-15 תשלומים, 27,500 ₪	ב-20 תשלומים, 30,000 ₪	אחד.
כל אחד.		
440,000 ₪	570,000 ₪	5.
ב-11 תשלומים, 40,000 ₪	ב-10 תשלומים, 57,000 ₪	אחד.
כל אחד.		
299,000 ₪	300,000 ₪	6.
ב-11 תשלומים, 27,200 ₪	ב-10 תשלומים, 30,000 ₪	אחד.
כל אחד.		
580,000 ₪	570,000 ₪	7.
ב-14 תשלומים, 40,000 ₪	ב-10 תשלומים, 57,000 ₪	אחד.
כל אחד ותשלום אחד בסך 20,000 ש"ח		
400,000 ₪	450,000 ₪	8.
ב-16 תשלומים, 25,000 ₪	ב-10 תשלומים, 40,000 ₪	אחד ותשלום אחד בסך 50,000 ₪.
כל אחד.		
	אין פירוט, נכתב שסכום ההלוואות והקרן בגין הוא בסך 3,615,560 ₪ לכל הפחות.	משה תשובה
		חברת אופל דלקים בע"מ ח.פ. 514446202
124,800 ₪	260,000 ₪	י.ה. רוויה ניהול נכסים בע"מ ח.פ. 514298199
ב-3 תשלומים, 41,600 ₪	ב-3 תשלומים, 86,000 ₪	אחד
כל אחד		
128,000 ₪	200,000 ₪	אלמקס ח.פ. 514277516
ב-4 תשלומים, 32,000 ₪	ב-4 תשלומים, 50,000 ₪	אחד
כל אחד		
900,000 ₪	500,000 ₪	מ.ס. פינוי אשפה בע"מ ח.פ. 513402784
מתוכה שולם סך של 643,000 ₪ ב-19 תשלומים	ב-20 תשלומים, 25,000 ₪	אחד
		נ.א. תהילה בע"מ ח.פ. 514611417
144,000 ₪	300,000 ₪	נישה תמ"א 38 בע"מ ח.פ. 514581586
ב-3 תשלומים, 48,000 ₪	שולם ב-8 תשלומים	
כל אחד		
	1,300,000 ₪ קרן ו-546,000 ₪ ריבית, שולם ב-24 תשלומים	ראובן זיו ת.ז. 054749544

פירוט החשבוניות הפיקטיביות-

שם החברה מנפיקת החשבונית	המוטב	סך החשבונית	סך המע"מ	סה"כ
--------------------------------	-------	----------------	----------	------

לב אנרגיה- 36 חשבוניות פיקטיביות	יחזקאל שינכה/ חברת נתיבים	10,087,175 ₪	1,614,505 ₪	11,701,680 ₪ ^[2]
לב אנרגיה- 17 חשבוניות פיקטיביות	משה תשובה/ חברת אופל	11,148,686 ₪	1,783,790 ₪	
אלמקס- 3 חשבוניות פיקטיביות	חברת ה. רוויה	510,000 ₪	81,600 ₪	
סה"כ- 56 חשבוניות פיקטיביות		21,745,861 ₪		

נסיבות רקע למתן ההלוואות

לשם הבהרת התמונה, אציג את "סביבת ההתרחשות" של הפעילות המתוארת בכתב האישום, תוך ציון הנקודות השנויות במחלוקת.

חברת לב אנרגיה

חברת לב אנרגיה בע"מ (להלן: "**לב אנרגיה**") עוסקת בשיווק דלקים. בשנת 2010 נקלעה החברה לחובות כבדים שהביאוה אל עברי פי פחת. הבעלים, בני לוי (להלן: "**לוי**"), חיפש משקיעים וכך אירע שבתיובו של אחד שרון בן חיים שנכנס כשותף אף הוא, הצטרף ר לחברה. בשלהי שנת 2010 היה ר לשותף יחידי ללוי וקיבל ממנו הרשאה לנהל בפועל את עסקי החברה.

ר היה ל- "המוציא והמביא" של לב אנרגיה; הוא איתר לקוחות, סגר עסקאות, השיג סכומי כסף גדולים במזומן מידי יום ביומו ["**אני רוצה להגיד לכם שאני בהתחלה... קראתי לו הקוסם . הוא כל יום היה מארגן 300-400 אלף שקל הפקיד לבנק**" (לוי פ/1863)] והנחה את לוי (שנותר כל העת מורשה החתימה היחיד בחברה) לרשום חשבוניות לעוסקים שונים. לוי לא נטל כל חלק בניהול העסקאות עצמן או בגיבוש תנאיהן ["**אני לא היה לי שום קשר , אני הייתי הנהג של (ר) והפקיד שלו ... אני לא הייתי מעורב בכלום , אני לא ידעתי ממי הוא קנה ולא ידעתי באיזה מחיר הוא קנה...**" (לוי פ/1865)]. במסגרת היכרותם, הפגיש ר בין לוי לספקים שונים (כגון משה תשובה, יחזקאל שינכה ועוד).

לאחר מספר פעולות הפקדה ומשיכה בסכומים גבוהים יחסית ובאופן יומיומי, הודיע בנק איגוד- הבנק שאצלו נוהל חשבונה של לב אנרגיה- שהוא מסרב לעבוד עם חברת לב אנרגיה לאור התנהלותה המעלה חשדות. מכאן ואילך התנהל עיקר פעילותה הפיננסית של לב אנרגיה בצ'יינג'ים שונים, בעיקר הצ'יינג' של איציק גפן [לוי פ/1899; 2096].

ר העיד שלויין שיתף איתו פעולה באופן מלא מרצונו, ואילו לוי העיד שפעל כמי שכפאו שד [פ/1905-1906]. בשלב מסוים, סירב לוי להמשיך ולהוציא חשבוניות בפקודתו של ר, ואף השמיד את פנקסי החשבוניות ומנע מר גישה לכספי

החברה.

הקשר בין הנאשם לר

בסוף שנת 2010, במסגרת הקשרים העסקיים בין לב אנרגיה לחזי שינכה (סוחר דלקים) ובתיווכו של שרון בן חיים, נוצר הקשר בין ר לנאשם.

יש ראיות שהקשר היה יומיומי ועצים ביותר [ת/3 עמ' 2; פ/25; פ/70] הנאשם חולק על עצימות הקשר וטוען שמערכת יחסיו עם ר הייתה קשה מאחר שר גזל ממנו כספים במרמה [נ/26; נ/57; נ/59; נ/60; ת/350; נ/61; נ/51; נ/55; ת/360 נ/1; נ/34].

אכן, בשלב מסוים התגלע סכסוך בין הנאשם לר על רקע כספי מסוים. אלא שההדורים יושבו והשניים המשיכו לתת הלוואות לפי המתכונת המתוארת בכתב האישום.

מנגנון ההלוואות

לשם בהירות התמונה הכללית אציג, בשלב זה, את מנגנון ההלוואות על פי גרסת ר. בהמשך אברר נקודות שנויות במחלוקת.

במסגרת 'חלוקת העבודה' בין ר לנאשם, הופקד ר על איתור הלווים השונים. לאחר שר הסביר ללווים את מנגנון ההלוואות המגובות בחשבוניות פיקטיביות ואת גובה התשלום הגיעו הלווים^[3] לביתו של הנאשם לצורך "אישורם". אישורו של הנאשם ניתן לכל הלוואה באופן ספציפי ולא לכל לוואה, אך במקרים של הלוואות חוזרות ניתן לעיתים אישור טלפוני. במהלך הפגישה המשותפת (ר, הנאשם והלוואה הפוטנציאלי) הוסברו ללוואה פרטי ההלוואה ותנאיה. לרוב, תשלום החזר ההלוואה נפרש על פני מספר חודשים בהמחאות שנמסרו מראש במועד מתן ההלוואה (דרך כלל, החזר הקרן החל רק לאחר סיום תשלומי הריבית שנקבעה מראש). לדברי ר, בכל פגישה כזו הוזרה הלוואה הפוטנציאלי ע"י הנאשם כי החל מקבלת ההלוואה עליו לפרוע את התשלומים בזמן, ואין כל מקום לחרטה ["נגעת נסעת- אין רוורסים" פ/552-550; 667].

החשבוניות הועברו ללווים השונים ע"י בני לוין, בהוראתו של ר שהורה אף על הסכומים שנרשמו בהן, בלי לדרוש החזרים שיעלו חשד ויובילו לפתיחת חקירה ובדיקת ספרי החשבונות של לב אנרגיה

למעט שתי הלוואות שניתנו למשה תשובה, הנאשם מימן את קרן ההלוואה. כספי ההלוואה ניתנו בדרכים שונות- באמצעות תשלומים בעת הפגישה עם הנאשם או באמצעות משיכת כספים מחשבון הפיקדונות של הנאשם ביורוצ'ינג' תוך שימוש בלב אנרגיה- מתן המחאות המשוכות על שמה של לב אנרגיה לטובת הלווים והעברה בנקאית מחשבונה לחשבונם. במקרים אלו הנאשם היה מעביר מכספיו שהוחזקו בחשבון הפיקדונות ביורוצ'ינג' לחשבונה של לב אנרגיה

ממנו הוצאו הכספים.

הנאשם ור התחלקו ברווחי הריביות באופן שווה, כשבד"כ הנאשם מקבל את המחצית הראשונה של תשלומי הריבית ור את המחצית השנייה [ר פ/588].

לכאורה מנגנון ההלוואות במצורף לחשבוניות פיקטיביות אינו כרוך בסיכון לא ללווה, לא למלווה וגם לא לר שהרי הלווה "מחזיר" את ההלוואה באמצעות כספים של אוצר המדינה והמלווה איננו מסכן את כספו שכן ההחזר מובטח. לר אין כל סיכון מפני שהוא איננו משקיע מכספו דבר.

במציאות הדברים אינם כל כך פשוטים, יש סיכון רב שהלווים לא יצליחו לקבל את ההחזר באמצעות אוצר המדינה מסיבות שונות והמלווה לכן מסתכן בכך שכספו לא יוחזר לו. ר לכן אחראי על הלווים ביחס לנאשם והסיכון שלו גדול מאוד שכן אם לא יפרעו ההלוואות, יקום עליו כעסו של הנאשם וזה עלול לבקש ש"אלוהים ישלם לו בתרופות!!!".

החשבוניות הפיקטיביות - כללי

גרסת לזין בחקירת המשטרה שמחזור העסקות האמתי של לב אנרגיה בשנת 2011 היה שלושה עד ארבעה מש"ח. חרף זה הוצאו חשבוניות בסך 35 מש"ח. בבית המשפט סייג לזין את אמירתו זו בטענה שהחוקרים הפעילו עליו לחץ וגרמו לו לומר דברים בלתי בדוקים. לבסוף לזין חזר בו מן ההסתייגות ואישר בחצי פה את הפיקטיביות של מרבית חשבוניות 2011 [פ/1878-1877]

מעדות של ישראל חן ציון, בעליה של חברת ח.י מיטב שהייתה בשליטה אפקטיבית של מיכה ביטון, עולה שחברת הפיקה בשנת 2011 חשבוניות פיקטיביות עבור לב אנרגיה בסך כולל של 32 מש"ח. החברה לא ניהלה עם לב אנרגיה כל פעילות ממשית ולא קיבלה כל תמורה עבור חשבוניות אלו. המחאות שלכאורה נמשכו מלב אנרגיה לפקודתה של ח.י מיטב זויפו בחותמתו של חן ציון^[4] [פ/1614-1608]. ר בחקירתו במשטרה מספר שנתן למיכה ביטון עבור חשבוניות של ח.י מיטב 800,000 ₪ על 32 מש"ח חשבוניות [נ/47 תמליל 1514 עמ' 78 וכן תמליל 2696 מנומרטור 5:53].

לזין ור אישרו את מגנון החשבוניות הפיקטיביות של חברת ח.י מיטב. למרות זה, חברת ח.י מיטב נרשמה כחברה הפעילה העיקרית במאזן הבוחן של חברת לב אנרגיה [ת/98; לזין פ/1901-1900; ר פ/786-784]

נתונים אלו הולמים עם דברי לזין בחקירה שהפעילות הכספית של לב אנרגיה הסתכמה ב- 3-4 מש"ח בעוד שברישומי לב אנרגיה מחזור העסקאות היה של 35 מש"ח.

סיוע נוסף לעדותו של ר מצוי בחקירת אסתר שאבי שעבדה במשרדו של ר"ח זילכה. שאבי אישרה שבמסמכי החשבונות של לב אנרגיה דלקים ושמינים שנפתחה בשנת 2011 הייתה יתרת זכות לספק ח.י מיטב של 31,733,569 ₪ וכן יתרת חובה לאופל דלקים ע"ס 9,251,683 ₪. המסמכים המאששים נתונים אלו של מיטב הן חשבוניות של קניות מראשית

ינואר 2011 ועד ליוני 2011. היא מציינת שלא ראתה הפקדות רק חשבוניות. היא מציינת שהופתעה לראות שהחומר החשבוני נעלם משרדו של זילכה ושגם החומר הממוחשב נעלם, בסביבות חודש אוגוסט 2011. שאבי; מציינת שהיא הכינה דו"ח שכלל בתוכו אפשרות לקבל החזר אך לזין בדיעת זילכה הורה לה להכין דו"ח אפס [ת/177 עמ' 7]. מאזן הבוחן [ת/177 א'] שצורף להודעתה מורה שבשנת 2011 מחזור עסקיה של לב אנרגיה בע"מ היה של כ-36 מ"ח.

גם העובדה שאין תעודות מסוף המבטיחות אמינות של חשבונית תומכת את טענת הפיקטיביות.

במקביל להוצאת החשבוניות הפיקטיביות הונפקו קבלות פיקטיביות שלא התקבלה תמורה בצידן [ת/48 ר פ/650; חקירת לזין ת/271 מס' 2826 עמ' 12].

כך למעשה, התשלומים בגין החשבוניות הפיקטיביות הועברו אך ורק לזידי הנאשם ור ולא לזידי חברה לב אנרגיה, אף שהיו רשומים לפקודתה.

חשבון הפיקדונות של לב אנרגיה ושאלת הבעלות בו

ב'ירוצ'ינג' של מייק מיכאלי (להלן: "ירוצ'ינג"; "מיכאלי") הופעלו שני חשבונות רלוונטיים לכתב האישום זה. חשבון על שם 'לב אנרגיה' (חשבון מספר 130-17/נ) וחשבון על שם "לב אנרגיה פיקדונות" (חשבון מספר 516-ת/32; ת/311; ת/312; ת/329, להלן: **חשבון הפיקדונות**).

אחת הסוגיות העיקריות הנדרשות לשם הכרעה במעורבותו של הנאשם בהפצת החשבוניות הפיקטיביות היא סוגיית הבעלות בחשבון הפיקדונות של לב אנרגיה, חשבון אליו הופקדו המחאות רבות של לזין.

המאשימה טוענת שבחשבון הפיקדונות שנוהל על זידי הנאשם בפועל הופקדו המחאות דחיות רבות ונעשו פעולות חשבוניות שנועדו לשרת את ענייניו של הנאשם- המחאות הלזין שנרשמו לפקודת לב אנרגיה או חברות אחרות אך למעשה הן הופקדו או נוכו למזומן אצל הנאשם; המחאות מכספים שונים אותם קיבל הנאשם מאישים או גורמים שונים- בלי קשר לר או לחברה לב אנרגיה; המחאות שנתן ר לנאשם בגין התחשבות אישית ביניהם^[5], זאת למרות שלכאורה לא אמור היה להיות קשר בין הנאשם לבין לב אנרגיה. בחשבון זה התנהלה למעשה פעילות עסקית ענפה של הנאשם.

הנאשם מצידו טען שלא החזיק בחשבון הפיקדונות אלא היה 'ערב' לו. מנגנון 'ערבות' לחשבונו של צד ג' כלשהו הוא דבר נפוץ ומקובל בצ'ינג'ים.

לצורך ברור עניין זה שוקלות מספר עדויות- עדותו של ר, עדותו של בעל הצ'ינג' מיכאלי ועדותו של הנאשם.

גרסת ר-

בסביבות החודשים אפריל מאי 2011, לצורך בנייתה של הפרדה ברורה ב'יורוצ'ינג' בין עסקיה של לב אנרגיה לעסקי הנאשם, הוחלט כי עסקי הנאשם המשולבים בלב אנרגיה ינוהלו באופן נפרד מחשבונה הרגיל של לב אנרגיה.

לשם גיבושו של מתווה פעולה, התכנסו הנאשם, ר ומייק מיכאלי בביתו של הנאשם, ובמסגרת הפגישה הוחלט שהנאשם ישתמש בחשבון הפיקדונות שנרשם כאמור על שמה של לב אנרגיה. בחשבון זה, הנאשם היה הבעלים הנסתר וכל פעולת משיכה הייתה דורשת את אישורו המפורש. כשהתקבלו כספים לחשבון, ר היה אחראי על ידוע הנאשם והעברת קבלות ותיעוד על מצב החשבון העדכני [פ/576; פ/799; 1030; ת/100].

ר היה עקבי בגרסתו משלב החקירה ועד עדותו בבית המשפט:

"במהלך חודש אפריל או מאי, לא זוכר בדיוק, נפתח חשבון פיקדונות ב, ביורו צ'ינג', אצל מייק בהרצליה בסוקולוב, ואני הייתי, היינו או אני או מיכה סרוסי, שזה בחור של ריקו, הייתי מחתים את הצ'קים ושמים אותם בפיקדונות, חותם על העסקה כאילו שהתבצעה וזה ה, היה שתי חשבונות, לב אנרגיה הרגיל שזה שלי, ואני הייתי מביא צ'קים, ובאותה שנייה הייתי לוקח כסף פיקדונות ולא היה לי קשר, כאילו רק ריקו היה (...). במאי כי כנראה נכנס איזה בלבול, לא רצה שיהיה בלבול ביני לבין ריקו כי זה כספים של ריקו וזה כספים שלנו היה שם של לב אנרגיה, הוא אמר לי שהוא פותח חשבון פיקדונות...ומאותו רגע הוא הפריד בינינו, שבפיקדונות אני לא יכולתי למשוך אפילו אם אני עולה לשמיים ויורד - לא יכול למשוך שקל, זה היה מול ריקו, וגם אם אני הייתי בא להפקיד הייתי בא עם פתק שהיינו עושים סכום והוא היה מאשר ואני הייתי מחזיר אותו, זה לא קשור ללב אנרגיה, זה כביכול רשום על לב אנרגיה" [ר פ/552; 566].

וכן:

"ר- אני, אני אין לי גישה לחשבון הזה. אני הייתי בא, רק עושה את ההתאמה מול ריקו וזהו. אם הייתי צריך להפקיד שם שיקים, הייתי מפקיד שם שיקים. אני לא יכול למשוך משם כסף.. חוקר- ולמה אתה לא יכול למשוך מחשבון פיקדונות? ר- זה לא שלי, מה? הכסף לא שלי.. של ריקו" [עימות בין ר למיכאלי, מתוך ת/318, עמ' 75, וכך אף העיד בבית המשפט- פ/1035-1030].

גרסת מייק מיכאלי

בחקירותיו במשטרה נמנע מיכאלי מזיהוי הבעלים בחשבון וטען שהוא אינו יודע מי הבעלים. בעימות שנערך בין ר למיכאלי הציג מיכאלי גרסה מעומעמת אודות הבעלות בחשבון ואודות זיקתו של הנאשם לחשבון:

"אף פעם לא הייתי מדבר עם ריקו בחודש, ד.. אבל הייתי מדבר איתו פעם בחודש, פעם בשבועיים, דקה אחת. כל ההתנהלות של הדבר. לא יודע מי בעל הכרטיס הזה. כל הכספים שמה, לפי דעתי, היו של החברה. לא יודע מי בעל הבית שמה, מי, מה, מו, כמה ולמה...

כשזה היה בסכומים גדולים אם היו נפרעים שיקים, הייתי מראה לריקו, נותן לאיקס כסף ההוא, להחזיר בא, רוצה מאה שקל, מאתיים אלף שקל מהזה שלך, זה בסדר? כן, תיקח...

אין לי מושג של מי הפיקדונות, אחי. אין לי מושג מה הולך במערכת. זה הכרטיס שנבנה עבור.. שנבנה על ידי, ועל ידי ד ועל ידי ריקו.. ד היה יכול למשוך כסף משם רק באישור של ריקו.. שזה, שזה מכסה את לב, אני צריך אישור מריקו.. שפה לא יהיה מצב שפה יהיה לי שיקים, כי הוא אחראי על ד.. על מנת לגבות את זה על.. של ד, ביטחון.. ביטחון על הציוד של ד.. אני לימדתי את ריקו, בוא, בוא.. אני מכניס לך פה כסף, כי ד פתוח איתי שמונה מאות מיליון שקל. בוא נפתח איזה כרטיס של תשלום ביטחונות [עימות בין ר למיכאלי, מתוך ת/318, עמ' 79-76].

בעדותו בבית המשפט היה מיכאלי נחרץ בדברו שחשבון הפיקדונות הוא של ר ולוין. החשבון נפתח לשם הגדלת האשראי ללב אנרגיה. משהביע מיכאלי את חששו מהגדלת אשראי זו, הפנה אותו ר לנאשם כדי שיערוב להגדלת האשראי ללב אנרגיה. מיכאלי לא הסתפק בדיברתו של הנאשם אודות ערבותו ללב אנרגיה, ודרש כי כנגד הגדלת האשראי יפתח חשבון בטוחות ללא עמלות לו יערוב הנאשם, ובו יפקדו המחאות שיבטיחו לו את החזרת ההלוואות הניתנות על ידו ללב אנרגיה. בשל ערבות הנאשם לחשבון הפיקדונות, נדרש אישורו ועדכונו המתמיד בנוגע למצב החשבון [פ/2615-2611].

מיכאלי הוכרז 'עד עוין' והודעותיו הוגשו כראיה.

גרסת הנאשם

הנאשם העיד שחשבון הפיקדונות נפתח לצורך ערובה לאשראי הניתן ללב אנרגיה (למעשה לר). הנאשם היה "אחראי", כהגדרתו, על החשבון. מכוח ה"אחריות" החל הנאשם להפקיד המחאות דחיות שניתנו לו בחשבון הפיקדונות על מנת שישמשו כערובה לאשראי הניתן לר. הנאשם אישר שלו עודכן בידי מיכאלי אודות משיכות הכספים מחשבון הפיקדונות (ההפקדות לחשבון לא היו באישורו ולכן לא היה צורך לעדכן).

בסביבות חודש ספטמבר, כשהבין שר הולך אותו שולל, הודיע הנאשם למיכאלי כי הוא מסיר אחריותו מחשבון הפיקדונות מכאן ולהבא. אכן, החשבון המשיך להיות פעיל גם לאחר מכן, לצורך מילוי התחייבויות קודמות ובתוכן השלמת החובות המצויים בכרטיס לב אנרגיה בסך 1.3 מ"ח. בין הנאשם למיכאלי סוכם כי היתרה שתיוותר בחשבון הפיקדונות לאחר פירעון חובות לב אנרגיה תועבר לכיסוי חובותיו של ר לנאשם, חובות שנוצרו כתוצאה ממתן הלוואות אישיות לר (במזומן או בהמחאות) לצורך תמיכה בעסקיו השונים (סולר, ברזל, בנייה וכדו') וכתוצאה מהמחאות אותן ניכה הנאשם באופן אישי (המחאות אלו הופקדו בחשבון הפיקדונות החל מיום 01.06.2011).

כתוצאה מהלחץ שהופעל על ר להשיב לנאשם את ההלוואותיו, הפקיד הלה בחודש אוקטובר בחשבון הפיקדונות המחאות דחיות רבות של חברות שונות.

ממצאים עובדתיים - חשבון הפיקדונות

הממצאים שלהלן מבוססים על חומר הראיות שחלקו הן ראיות שהושגו במהלך המשפט בדרך של השלמת חקירה. הסנגוריה סברה שלא ניתן לעשות שימוש בראיות שהושגו בשלב כה מאוחר בעיקר מפני שהעדים שנחקרו בבית המשפט אודות המסמכים הללו לא עומתו איתם בחקירת המשטרה.

אינני סבור שיש מניעה להיסמך על ראיות שהתקבלו והושגו לאחר הגשת כתב אישום. הגשתן של ראיות כאלה כפופה להוראת סעיף 77(א) לחוק סדר הדין הפלילי והראיות שלפני עומדות בדרישות הוראת דין זו. כל השלכה שעשויה להיות לגילוי מסמך כלשהו לעד שנעשה לראשונה בשעה שהעד עמד על דוכן העדים צריכה להישקל בהקשר למארג הראיות בתיק בכלל ומכלול דברי העד בפרט. מכל מקום אינני רואה פגיעה בהגנתו של הנאשם כתוצאה ממהלכים דיוניים אלו.

יצירת החשבון

לעניין יצירת החשבון, מצויות לפני שלוש עדויות; עדות ר, עדות הנאשם ועדות מיכאלי.

ר העיד שהחשבון נוצר בפגישה משולשת בביתו של הנאשם, שם גובש המתווה שנועד להפריד את עסקי הנאשם מעסקיה של לב אנרגיה. הנאשם העיד שמתווה חשבון הפיקדונות נוצר בעצה אחת של ר ומיכאלי ואילו הוא רק נתן הסכמתו להיות "אחראי" לחשבון. מיכאלי תמך בעדותו בבית המשפט בגרסת הנאשם שגיבוש מתווה חשבון הפיקדונות נעשה בעצה אחת בינו לבין ר. לאחר קבלת ההחלטה על יצירת החשבון פנו השניים לנאשם ובפגישה משולשת בביתו של הנאשם התקבל אישורו וערבותו למתווה המוסכם [פ/2601 וכן 2653].

בפער הגרסאות שבין ר לנאשם אני מקבל את גרסתו של הראשון. התרשמתי שמיכאלי היטה את עדותו בבית המשפט בהתאמה לעדות הנאשם. העובדה שבמשטרה לא הביע הסתייגות מלאה מדברי ר משכנעת אותי שהגרסה בבית המשפט איננה גרסת אמת.

שינוי שם החשבון

ההיסטוריה של החשבון מלמדת שהחשבון נפתח בחודש פברואר 2011 על שם "אריה ים" בכתובת הצדף 10 הרצליה.^[6] במאי 2011 הוסב שם החשבון לחשבון "לב אנרגיה פיקדונות" ברחוב האורגים 8 חולון [מיכאלי-פ/2626; 2629^[7]]. מיכאלי לא ידע להסביר את פשר שינוי השם או את מיהותו של "אריה ים", או מדוע אותו אריה ים אינו מופיע בכרטסת הלקוחות של יורוצ'ינג' [ת/130א], אך חזר והכחיש שאריה ים הוא הנאשם (אריה שירזי המתגורר ברחוב יורדי ים) [מיכאלי פ/2711-2705].

נראה לי שהכחשתו של מיכאלי הייתה מן השפה ולחוץ. בפועל, היה ערוב בין חשבון "אריה ים" לחשבון "לב אנרגיה פיקדונות". כך למשל, קבלות על שמה של לב אנרגיה פיקדונות נשלחו לעיתים לכתובת בה היה רשום אותו "אריה ים"- הצדף 10 הרצליה, ולא לכתובתה של החברה [שוברי המרת מטבע מספר 13292-13293; 12811; שובר תשלום

במזומן ע"ס 9,400 ₪ מספר 3020; קבלות על משיכות והפקדות שונות של מזומן בסך 100,000 ₪ כ"א מספר 1541, 3009]. כמו כן, קבלות על שמו של אותו "אריה ים" נשלחו לכתובתה של לב אנרגיה בחולון [קבלת שיקים לניכיון מס' 3482 מיום 17.04.2011, ובקבלה נוספת מאותו יום נרשמה הכתובת בהרצליה- קבלה מס' 1120 מיום 17.04.2011 (נשלחה ביום 18.04.2011). האסמכתאות על פעולות שנעשו לכאורה בידי "אריה ים" מופיעות בכרטיס התנועות של חשבון הפיקדונות.

הסנגוריה מעלה טעמי ספק נוספים לעניין אמינות גרסת ר בהקשר לחשבון הפיקדונות ולזיקת הקשר שבין חשבון "אריה ים" לבין חשבון הפיקדונות-

· חוסר הסדר שבמסמכי חשבון הפיקדונות- התיעוד של הקבלות אינו אחיד ואף מוטעה. כך למשל,

קבלה מספר 282 בת/312 מופיעה עם השם אריה ים וללא כתובת. לפי הרשום מדובר בהלוואה ע"ס 7,940 ₪ אך פעולה זו אינה מופיעה בת/311.

אלא, שדווקא "חוסר הסדר" שקיים לעיתים מוכיח את אמינות דברי ר. למשל, הקבלה הנ"ל (על התאריך הנקוב בה) מתיישבת היטב עם התנועות המפורטות בכרטיס הלקוח של חשבון הפיקדונות- ת/311.^[8] הפירוט הזה מקנה נדבך נוסף של אמינות למסמכי חשבון הפיקדונות ולגרסת ר שהנאשם הוא בעל חשבון הפיקדונות.

· היעדר תיעוד של חלק מההלוואות לתשובה ולשינכה בחשבון הפיקדונות. אכן, חלק מן ההלוואות לא תועדו בחשבון זה אולם הדבר נובע מכך שחשבון הפיקדונות גובש רק במאי. נתון זה מתיישב לדעתי דווקא עם דברו של ר שמבנה חשבון הפיקדונות גובש רק במאי ועד אותו מועד היה עירוב בין חשבון לב אנרגיה הרגיל לבין כספיו של הנאשם.

· אי גביית עמלות מחשבון הפיקדונות כהוכחה לכך שהחשבון הוא גיבוי לאשראי הניתן לר. גם טענה זו איננה משכנעת דיה שכן בטרם נפתח חשבון הפיקדונות (בשמו זה) לא נגבו עמלות מחשבון מס' 516 שנקרא אז "אריה ים". מכאן נלמד שהיעדרה של גביית עמלה אינו קשור לחברת לב אנרגיה או למבנה חשבון הפיקדונות הנטען, אלא לבעליו הנסתר של החשבון (הנאשם).

· הצהרת ר שהוא הנהנה בחשבון מראה לכאורה שהוא הבעלים. ר הסביר שהדבר נבע מהרצון להסתיר את מעורבותו של הנאשם בחשבון.

· ניתוק הקשר בין הנאשם לחשבון הפיקדונות. לדברי מיכאלי באוגוסט 2011 התברר שחזרו מספר המחאות שר ערב להן. נוכח הקשיים שנוצרו התקשר הנאשם והודיע שהוא אינו אחראי יותר על לב אנרגיה [מתוך ת/318 חקירה מיום 30.10.2011 עמ' 33-34]. הנאשם העיד שר רימה אותו, לקח ממנו כספים במרמה ולפיכך החליט להסיר את האחריות לחשבון.

אינני יודע איזו השלכה מעשית הייתה לאמירה זו. עובדה היא שבניגוד לטענת ה"ניתוק" מצויה לפחות פעולה

אחת של בקשת אישור מן הנאשם גם לאחר מועדו כביכול של ה"ניתוק".

תמיכות נוספות לבעלותו של הנאשם בחשבון הפיקדונות

פעולות שונות בחשבון מעידות על אופי "אחריותו" של הנאשם לחשבון הפיקדונות.

פעילות בחשבון- הנאשם ביצע בחשבון הפיקדונות סוגים שונים של פעולות אופייניות לבעל חשבון. הוא ביצע עסקות מט"ח [חקירת מיכאלי ת/318 עמודים 74-75 וכן בתמליל חקירתו 2717 מיום 17.11.2011 בעמודים 81-82; פ/2673; ת/391 שורות 51-68]. הוא הפקיד המחאות ומזומנים בחשבון הפיקדונות. הנאשם אינו מאשר שכל הפקדה בחשבון היא שלו ולכל הפקדה שלו יש לו "תירוץ" [ת/301 וכן עדות הנאשם פ/3264]. אינני רואה צורך לפרט את התירוצים הללו שכן בעיני קיבוצן של פעולות של אדם בחשבון לכאורה לא לו, הוא אינדיקציה מסוימת לבעלותו בחשבון דווקא. הדברים הבאים של מיכאלי משקפים את אותה אינדיקציה:

השיקים שפרט אצלי שווים היה במצטבר מיליוני שקלים, הוא גם שלח לי מזומנים רבים בשקלים מיליונים שקלים במצטבר כל השנה ואחרי זה היו לוקחים אותם.. הייתה פגישה בבית שלו בהרצליה.. וסיכמנו שאני יפתח כרססת נפרדת לא בשם לב אנרגיה הרגילה אלא כרססת של לב אנרגיה פיקדונות ושם יופקדו כספים ושיקים של ריקו שיהיו גיבוי ללב אנרגיה לשיקים שהם פורטים אצלי [חקירת מיכאלי מיום 7.11.2011 עמוד 5].

אישור הנאשם למשיכת כספים- תמיכה חזקה לגרסת ר נעוצה בעובדה שנדרש אישורו של הנאשם לכל פעולת משיכה מן החשבון. הנאשם אינו חולק על כך שבשל ערבותו לחשבון נדרש אישורו לפעולות משיכה. אולם, עיין בנסיבות האישורים שהנאשם נתן מגלה שהנאשם התנהל כמוציא ומביא בחשבון, יוזם פעילויות וכ"בעל הבית". התיעוד הבא משקף את הדבר: פלוני במסרון אל הנאשם: **"סדר לי ממייק 300 דחוף"**, ואכן יום למחרת מתועדת פעולת משיכה של 300,000 ש"ח [ת/360 מסרון 4390 עמדה 57210, תיעוד פעולת המשיכה בת/311 בשורות 199-200]. כך גם בשתי שיחות סמוכות שבהן התבקש הנאשם לאשר הוצאת כספים מהחשבון. הנאשם נשמע אומר **"אני אומר אם הם רוצים לבטל את העסקה תבטל אין לי בעיה אם לא תיקח כסף ממייק שיתקשר אלי אני ייתן לו אישור את המאתיים ארבעים שהבאתי מאצלי תיקח ממייק"** [שיחה 434 עמדה 54411 (בתוך ת/360 חלק ד') ות/34, שיחה 440 עמדה 54411, תיעוד המשיכה מצוי בשורה 46 בת/311].

יידוע הנאשם במצב החשבון - ר העיד שהנאשם עודכן על ידו בדרכים שונות במצב החשבון באופן תמידי. זה לצורך בקרה ואיזון החשבון. הוא ציין שעדכונים בדבר מצב החשבון הוסתרו במגירת השולחן בביתו של הנאשם. מדפי העדכון נחתכה הכותרת של 'יורצ'ינג' [עדות ר פ/576, לדוגמא ת/100 שהנתונים בו תואמים את הנתונים המפורטים בדף התנועות ת/311].

בחיפוש סמוי שערכו החוקרים בביתו של הנאשם, נמצאו במגירת השולחן אסמכתאות וקבלות אודות מצבו של חשבון

הפיקדונות, וכן רשימת לווים [ת/329]. חלק מהמסמכים נראו כמסמכים חתומים באופן שאינו מאפשר את זיהוי מקורם [ת/289]. הנתונים המצויים באסמכתאות אלו מתיישבים עם הנתונים המצויים בפירוט התנועות בחשבון הפיקדונות.

גם מיכאלי אישר שהנאשם עודכן תמידית במצב החשבון בין השאר באמצעות פתקים שהועברו על ידו [מיכאלי פ/2699-2700; ת/318 חקירה מיום 30.10.2011 עמ' 1-2]. בכלל זה הוא אישר שחלק מת/329 הוא תיעוד התחשבנויות בינו לבין ר, התחשבנויות שהועברו לידיעת הנאשם [פ/2683; ת/318 חקירה מיום 30.10.2011 עמ' 10].

אמרי פי הנאשם- הוא נשמע מחליף דברים עם פלוני לגבי יתרת כסף מסוימת בחשבון והוא ענה **"יש רק 1.2 מיליון בחודש הזה אני בודק את הרשימה כל יום. הכל עתידי.. חוץ מצ'ק אחד של שאול... היה לי שני מיליון ארבע מאות לקחת מאתיים נשאר שני מיליון מאתיים תוריד מיליון מאתיים בחודש"** [ת/360 עמדה 57029 מס' קובץ 1010 מיום 01.09.2011 . בת/311 (כרטיס הלקוח של חשבון הפיקדונות) נראה כי סכומים אלו בקירוב מופיעים בתאריך ביצוע השיחה (פעולות 147-148)]

הביטוי "ים" על המחאות- על חלק מהשיקים שהתקבלו בגין החזר קרן ההלוואות של שינכה מצויה המילה "ים". ר בעדותו מסביר שאזכור זה משמעו ציון שייכותם של השיקים לנאשם [פ/1081].

שתיקה כהודיה- במסגרת היערכות של הנאשם לקראת הפגישה הצפויה ובירור שלו על מצב החוב העדכני של תשובה בחשבון הפיקדונות אמר לו ר **"לקחתי את כל מה שיש בכרטיס שלך"**. הנאשם לא שלל את שייכות הכרטיס אליו [ת/69; ר פ/729-730].

"יחודה של אחריות- הסנגוריה טענה שאחריות צד ג' לחשבון המתנהל בצ'ינג' היא תופעה שכיחה. אולם דווקא מיכאלי סתר את הדברים באומרו "לא היה לי, פעם ראשונה בחיים עשיתי את זה כדי לבטח את עצמי" [מתוך ת/318, חקירה מיום 07.11.2011 שורות 160-161].

הבעלות בחשבון הפיקדונות- מסקנות

יש פער קוטבי בין השקפת התביעה להשקפת הסנגוריה. עיון בראיות שכנע אותי שהנאשם התנהג ביחס לחשבון הפיקדונות כפי שכל בעלים בחשבון נוהג ועל פיו נשק דבר. הוא עודכן באופן תדיר ביתרת החשבון, ביצע עסקאות בשוק ההון ואישר את המשיכות השונות. לא הייתה כל פעולה שמטיבה דורשת הרשאה של בעל החשבון שנבצרה מכוחו של הנאשם כ'ערב' לחשבון.

לא למותר להעיר שהנאשם לא מסר כל הבהרה ולא הציג כל הצדקה לעצם העובדה שהוא עשה עצמו ל"אחראי" לחשבון. איזו סיבה יכולה להיות לפלוני לשמש כערב לחשבון עתיר פעילות בלי שיש תמורה או מבלי שיש לו אינטרס בחשבון?

זה ועוד זה. נסיבותיו התמוהות של אופן יצירת החשבון; הבלבול בין חשבון זה לחשבון אחר שהיה קיים על שמו של אריה כלשהו ששמו כשם הנאשם והעובדה שמיכאלי לא יכול היה להצביע על לקוח זה בכרטסת הלקוחות; זקיפת יתרת הזכות והחובה של חשבון "אריה ים" לחשבון "לב אנרגיה פיקדונות" ללא כל הצדקה ראויה; והשיחות השונות בהן נשמע הנאשם נוהג בחשבון 'מנהג בעלים', מורים על המסקנה האפשרית היחידה לפיה הנאשם היה בעליו האמיתיים של חשבון הפיקדונות, ורישום החשבון על שם "לב אנרגיה" נועד להסוות בעלותו זו. למשמעותה של הסוואה זו לעניין עבירת הלבנת הון, אדרש במסגרת האישום השני.

הממצא העובדתי הוא שהנאשם היה הבעלים הממשי של חשבון הפיקדונות והפעולות בו בוצעו בשליחותו ועל דעתו.

ההלוואות השונות- לפי סדר

ההלוואה לחזי שינכה

מוצגים-

ת/35- כרטיס הספק של לב אנרגיה בחברת נתיבים (בבעלות שינכה) עם סימונים של ר על פני הכרטיס של פרטי ההמחאות אותן זיהה [ר פ/634].

ת/36- נייר עבודה שהוכן ע"י החוקרים ובו מפורטות ההמחאות שהעביר שינכה לנאשם בתמורה להלוואות, בתוספת פירוט של מספרי השיקים שניתנו עבור כל הלוואה והלוואה, בהתאם לנתונים אותם מסר ר בחקירתו [פ/2513; 2759- עדות החוקרים גיל ישראל ורן רמז].

ת/37- אסופת ההמחאות הנספחת לנייר העבודה שהוכן [פ/602-600].

ת/47- אסופת חשבוניות הפיקטיביות שניתנו ביחד עם כל הלוואה.

ת/48- פנקס קבלות של לב אנרגיה המפרט את ההמחאות השונות שניתנו מנתיבים.

ת/50- המחאות המשוכות על שמה של לב אנרגיה לפקודתה של חברת נתיבים.

ת/51- המחאות ש"הוחלפו" בין לב אנרגיה לשינכה כהלוואה קצרת מועד ללא כל תמורה.

ההלוואות לשינכה- גרסת ר

ההיכרות בין שינכה לר החלה בשנת 2008. לקראת סוף שנת 2010, בפעילותו בלב אנרגיה, ניהל ר קשר עסקי לאספקת דלק עם שינכה. הנאשם ערב לאספקת דלק מלב אנרגיה לשינכה ורק באישורו בוצעו עיסקות. לאחר זמן קצר, חברתו של שינכה נקלעה לקשיים והוא התקשה לפרוע את המחאותיו הדחיות ללב אנרגיה. ר ושרון בן חיים הציעו לשינכה הלוואה של 300,000 ש"ח בריבית חודשית בסך 32,000 ש"ח בצירוף חשבוניות פיקטיביות, שייצרו מצג

שווא של עסקה ריאלית בין לב אנרגיה לחברת נתיבים. לנאשם לא היה חלק בעסקה זו בהלוואה זו [פ/ 548-549; 981-988; פ/588].

בראשית שנת 2011, נפגשו ר, שינכה ושרון בן חיים בביתו של הנאשם. הוסכם שם שבמקום לבזבז זמן ומשאבים ב'התעסקות מיותרת' בקניית ומכירת הסולר, הנאשם ייתן הלוואה לשינכה בסך 570,000 ש"ח בריבית של 480,000 ₪ בכיסוי של חשבוניות פיקטיביות של עסקאות סולר (להלן: "ההלוואה הראשונה"). הריבית על ההלוואה חולקה באופן שווה בין הנאשם לבין ר ובן חיים, אך הנאשם קיבל את ההמחאות שפירעונו היה מוקדם יותר. במעמד זה, הוסברה לנאשם שיטת ההלוואות המגובות בחשבוניות פיקטיביות, והנאשם הסכים להשתתף בשיטה והבטיח שקרן ההלוואה תינתן בתוך 48 שעות.^[9]

הנאשם ושינכה יצאו למרפסת, שם- כפי שסיפר הנאשם לר- הביע שינכה את חששו שיהיו בעיות עם החשבוניות. ר הרגיע את הנאשם ש"יהיה בסדר" והנאשם הודיע לשינכה שמרגע מתן ההלוואה "אין רוורסים" ושהוא לא יסבול החזרת שיקים. שינכה הסכים למהלך אך דרש שהחשבוניות בהן 'תתכסה' לב אנרגיה לא יגיעו ממכסה ביטון. כך תיאר ר את ההסכמה בין הצדדים-

באנו לריקו אני ושרון, שרון דיבר עם ריקו, באנו לריקו, אמרנו לו : נותנים 570 אלף, הסברנו לו את השיטה של הזה, מה שאני מדבר איתך עכשיו זה רק כסף, אין סולר . נותנים 570 אלף שקל, את הקרן שלה מחזירים אחרי שלושה חודשים לצ'קים, עשרה צ'קים, וכל שבוע במקום לספק לו מאה אלף שקל ולהשתגע איפה לפתוח סולר, לסגור סולר, מקבלים 40 אלף שקל, זו העסקה הראשונה שהייתה עם חזי (....) בלב אנרגיה . באותו שלב היה בתמונה אני ושרון בן חיים מול ריקו . ריקו לקח חצי . הוא לקח את השש צ'קים הראשונים של ה-40 אלף ואת הקרן של ה-57 אלף כפול 10, ואני ושרון לקחנו את השש צ'קים האחרונים של ה-40-40 (...) באותו מעמד ריקו הסכים, אמרנו תוך 48 שעות יהיה כסף(..) הלכתי לחזי, סגרתי איתו, קבענו איתו, הבאנו אותו לריקו וישבנו בשולחן אני, שרון, שרון לא ישב, אני ריקו וחזי . הסברתי לריקו מה הסברתי לחזי, ריקו אמר לו ברור, אמר לו ברור - בוא איתי החוצה חזי, יצאו החוצה ריקו וחזי, אמר לו "תשמע, אני לא רוצה שיהיה לי בעיות עם החשבוניות"(...) חזי אמר לריקו . אני לא הייתי באותו, אני הייתי בפנים . הם יצאו למרפסת.

(...) הוא קרא לי, ריקו קרא לי החוצה, יצאתי החוצה, הוא אמר לי "תשמע מה הוא אומר", אמרתי לו "אל תדאג, הכול בסדר"(...) שאל, אמר לי "שלא יהיה בעיה, שלא ידווח, שלא יחזרו הצ'קים, מרגע שנותנים את הכסף זה נגמר, אין רוורסים", אמר לי אל תתעסק, חזי אמר לי "תיזהר להתעסק בחשבוניות של מיכה ביטון, של מיכה היפה" [ר פ/549; פ/590].

מנגנון ההלוואה התנהל כך: הסכום ששירשם בחשבוניות ומספר החשבוניות נקבעו בהסכמה בין ר ללווה, ר והלווה היו מגיעים לנאשם אחרי הסגירה עם הלקוח. החשבוניות ניתנו לאחר הסיכום וגובה הריבית נקבע בהתאם למצב הלווה והנחיצות שלו בקבלת ההלוואה. לאחר סגירת פרטי ההלוואה ואופן התשלום, הודיע ר ללווה חשבוניות להוציא ללווים על שמה של לב אנרגיה. המחאותיו של שינכה נמשכו על שם חברת נתיבים, לפקודתה של לב אנרגיה. שמונה

הלואות ניתנו לשינכה בשיטה האמורה [ת/35; פ/555].

גרסת שינכה

גרסת שינכה עברה התפתחות בחקירת המשטרה. בראשונה, הכחיש שינכה כל קשר עם הנאשם ולעניין התנהלות מול ר אישר רק עסקאות דלק תקינות שנעשו עם לב אנרגיה. תפנית מסוימת התרחשה בחקירה שנערכה ביום 07.11.2011. החוקר הציג לשינכה את הודעותיו של ר בעניין ההלוואות שניתנו לשינכה. שינכה תיאר את המצוקה הכספית הקשה שחברתו נקלעה אליה ואישר:

הם באו, הציעו לי דלק. הציעו לי דלק בני וזה, כמובן שריקו עמד עמד מאחורי זה... כל הצ'קים שיש שמה, כל הצ'קים שאתה הוצאת אותם של לב אנרגיה שהם נמצאים (מילה לא ברורה) שלי כל זה זה כסף (..)הלוואות" [ת/17 תמליל 2743]. כנשאל אם ההלוואות הללו כוסו בחשבוניות פיקטיביות השיב "תקרא לזה איך שתקרא לזה.. קיבלתי שמה חשבוניות, קיבלתי חשבוניות בשביל לדווח את הצ'קים האלה, לדווח את הצ'קים האלה הפקדתי גם לחשבונות בנקים שלי(..)אני מעריך שזה.. לא יודע להגיד לך, בערך בסביבות המיליון וחצי, שתי מיליון (..) הכל היה בתוך ה.. חשבונית" [ת/17 תמליל 2743].

לעניין חלקו של הנאשם אמר:

בני וד הם וזה הכל היה בתיאום עם ריקו. הם באו כבר עשו לי, הם נתנו לי, הייתי צריך (...) [הריבית] הרבה כסף.. המון, שילמתי הרבה כסף.. באחוזים זה מעל עשר אחוז.. רציתי לצאת משם..קיבלתי שם.. אני הייתי בשלושה חודשים, משכתי דלק.. נתתי צ'קים דחויים. שרציתי לברוח משמה לא יכלתי לצאת משמה.. יש חוב עומד לי על הצוואר.. (...) הייתי שמה איזה שתיים, שלוש מיליון שקל (...) ד ובני ואז ריקו נכנס לתמונה.. אני אסביר לך, ריקו לקח את הצ'קים שלי, הצ'קים שלי, הם היו באים, לוקחים אותם.. ד ובני לוקחים את הצ'קים מעבירים אותם ל.. מיכאלי (...) אצל הג'ינג'י, מעבירים את הצ'קים לוקחים כסף, ריקו אחראי על הצ'ינג'ים על הכסף (...) [הנאשם אמר] אני לוקח את הצ'קים שלך ומעלה אותם לצ'ינג'ים.. פורט את הצ', הצ'קים הולכים לצ'ינג'ים, אתה מקבל בין.. ד ובני מוציאים את החשבונית על ההלוואה של הכסף וקח ארבע צ'קים (...) הוא [הנאשם] ידע [על החשבוניות של לב אנרגיה], אני לא הסכמתי, כי היו לו, מה, מה אני שם צ'ק בבנק בלי חשבונית? אני חייב להביא לו חשבונית (...) ישבנו שמה בבית שלו [של הנאשם] (...) בטח [דיברנו], החוב שמה נטען, הוא גם לא היה ב.. שהוא נתן את הצ'קים הוא גם לא היה בארץ, הוא נסע לאיזה משחק כדורגל... הוא נתן לד שיוציא את הצ'קים, ד הוציא את הצ'קים, הם הופקדו בחשבון שלי.. אני לא ברחתי מהם כאילו ב.. בזה, תראה, יש כאן משחק חשבונאי, משחק חשבונאי אחד על אחד" [ת/17 תמליל 2743 עמ' 16-18]

יתר על כן, באותו שלב בחקירה אישר שינכה שהחשבוניות מבטאות סולר שלא הייתה (חשבוניות פיקטיביות).

שינכה סירב תחילה להודות שבמקביל להלוואות ניתנו חשבוניות פיקטיביות אבל בסוף הוא נאלץ להודות שהחשבוניות מבטאות העברת סולר שלא הייתה-

"אני אסביר לך.. שהוא נתן לי צ'קים, תפתח את הספרים של ההנהלת חשבונות שלי, אני הוצאתי לו חשבוניות עבור סולר והובלה והוא נתן לי במקביל על הריבית נתן לי חשבונית (...) קיבלתי, בחשבונית כתוב קיבלתי סולר ולא סולר (...) תכלס קיבלתי כסף בשביל לכסות את הצ'קים שלי (...) בסדר, תקרא לזה חשבונית פיקטיבית (...) הובלה וסולר.. שלא בוצעו. לקחתי את הצ'ק הפקדתי אותו לחשבון בנק שלי [ת/17 תמליל 2743 עמ' 20; 42-43]."

ועוד בהמשך אותה חקירה. מש"נשבר" המשיך שינכה בתיאור מפורט יותר של עומק המשבר הכספי בו היה נתון, את הניצול של מצבו בידי ר הנאשם והכיסוי שניתן להלוואות בחשבוניות פיקטיביות שקיבל מלב אנרגיה ושלב אנרגיה קיבלה "כיסוי" בחשבוניות של מיכה ביטון. שינכה הדגיש שהנאשם היה מודע לכל ההתנהלות **"[ברור שעל ההלוואה הוא [הנאשם] ידע שאני מקבל חשבוניות פיקטיביות" ת/17 חקירה מיום 07.11.2011 בשעות הערב עמ' 5 וכן ת/17 תמליל 2743 עמ' 52]**. הוא אף הזהיר את הנאשם ור משימוש בחשבוניות של מיכה ביטון **"[וזהרתי, וזהרתי אותם לא פעם ולא פעמיים. לא פעם ולא פעמיים את בני, ד ואת ריקו" (ת/17 תמליל 2743 עמ' 50; 66)]**.

בחקירה הרביעית (08.11.2011) שינכה אישר שקיבל ארבע הלוואות בסך 570,000 ₪ כ"א. כנגד הצ'קים שמסר התקבלו חשבוניות מלב אנרגיה. סה"כ ההלוואה היא 1.3 מיליון ₪ כנגדם הוצאו חשבוניות של חברת נתיבים, וסך הפער בין מה שקיבל לבין מה ששילם הוא מיליון ₪ כולל מע"מ שלכאורה זהו הרווח שלו. החשבוניות הוצאו בהתאם לצרכיו ולא דווקא ביחס ישר להלוואות. הוא קיזז את החשבוניות בדו"חות מס ההכנסה כדי להקטין את חבותו במס [ת/17 חקירה מיום 08.11.2011 עמודים 4-5]. לענין הלוואות נוספות אמר שהוא איננו פוסל והדברים צריכים להיבדק [ת/17 חקירה מיום 08.11.2011 עמ' 10-11 בהודעה בכתב, תמליל 2712].

ראוי להוסיף שכבר בשלב החקירה המשטרית נשמעו משינכה ביטויים מסוימים לחששו מהנאשם **"[על מי אתה חוקר אותי על ריקו שירזי? מחר אני אקבל, מה אתה חושב שאני לא אקבל עוד שתיים, שלוש רימונים בתוך הבית, לא יפגעו בי? מי יכול להבטיח לי את זה?" (ת/17 תמליל 2743 עמ' 30) או מגורמים עברייניים בשליחות הנאשם (חקירה מיום 15.11.2011 תמליל 2999)]**.

תפנית התרחשה בעדותו של שינכה בבית המשפט. הוא הסתייג נחרצות מענין מודעותו של הנאשם לחשבוניות הפיקטיביות- **"ריקו בחיים מעולם לא דיבר על החשבוניות" [פ/355-351]**. האישורים שנדרשו מן הנאשם היחס לצ'קים היו אישורים על קבלת סחורה, הא ותו לא [פ/367; וכן 362].

אכן הוא מאשר שהייתה פגישה בביתו של הנאשם אך תכלית הפגישה הייתה "אישורו" כלווה [פ/364]. חרף העובדה שבחקירת המשטרה לא הצליח להציג תעודות העמסה להוכחת קיומן של עסקאות דלק ממשיות בשנת 2011 [ת/17 חקירה מיום 08.11.2011 וכן תמליל 2999 חקירה מיום 15.11.2011 עמ' 86-93^[10]], בבית המשפט גרס שהעסקאות שעשה היו בהקשר לקנייה ממשית של דלק, הן בשנת 2010 והן בשנת 2011.

בבית המשפט העיד שינכה שהוא קנה דלק גם ב-2010 וגם ב-2011 [פ/365], אך בחקירתו במשטרה מיום 08.11.2011 בה הוצג לו קלסר תעודות העמסה שלו לא הצליח שינכה להראות שהייתה הובלת דלק אמיתית בשנת 2011, וטען שישנו דלק שהתקבל "גב אל גב" (ממיכלית למיכלית על הכביש למשל או שהדלק הגיע אל התחנה ישירות) בלי שהייתה תעודת העמסה [ת/17] במליל 2999 של חקירה מיום 15.11.2011 עמ' 93-86].

כיוון שהעדות בבית המשפט מאופיינת בנסיגה משמעותית מהדברים ששינכה מסר בחקירת המשטרה וכיוון שהיו אינדיקציות מפיו ומהתנהגותו של שינכה בדבר חשש כבד מן הנאשם, הוכרז העד כ"עד עוין" והודעותיו הוגשו לבית המשפט על בסיס סעיף 10א לפקודת הראיות. התברר שהיה קושי להביא את העד לבית המשפט. הוא הגיע רק באמצעות צו מעצר. משהובא לבית המשפט ציין בבירור שהוא פוחד מן הנאשם [פ/492].

גרסת הנאשם

במהלך חקירתו במשטרה נשאל הנאשם על היכרותו עם שינכה ועל קשריו עימו ועם ר. בעיקרון, נמנע הנאשם מתגובה ושמר על זכות השתיקה [ת/4-א-ב]. במענה לכתב האישום הכחיש הנאשם מתן הלוואות לשינכה.

בעדות בבית המשפט תיאר הנאשם מערכת קשרים מסוימת עם שינכה שהחלה כאשר ר ושרון בן חיים באו לבית הנאשם וביקשו ממנו אישור לצורך פריסת שיקים של שינכה כדי לתת הלוואה לשינכה ע"ס 300,000 ₪. שבועות מספר לאחר מכן הגיעו אליו השלושה (שינכה, ר ובן חיים) ובפגישה זו היו המחאות ע"ס 800-900 אלף מתוכם הוא עצמו פרט כחמש מאות אלף. לאחר מכן נעשו עוד עסקאות דומות. בסה"כ נמצא הנאשם מאשר ארבע הלוואות בשיעור 570,000 ₪ כל אחת [הנאשם פ/3236-3234; 3242].

לאורך המשפט מראשית ועד אחרית כפר הנאשם בזיקה כלשהי לחשבוניות פיקטיביות או לעסקאות הקשורות בהן. כל העסקאות שהוא נקשר בהן היו לפי ידיעתו עסקאות אמת במימונו.

פירוט ההלוואות השונות לשינכה

ההלוואה הראשונה - קרן 570,000 ₪ (שווי של 100,000 לטר סולר) לתקופה של שלושה חודשים (אחרי שלושה חודשים החלו להיפרע עשרה שיקים על פני שבועיים במרווחים של יומיים שלושה, 57,000 ₪ כל אחד); ריבית שבועית (12 המחאות שבועיות) של 40,000 ₪ - סה"כ 480,000 ₪ (למעלה מ-84% ריבית).

22 המחאות שניתנו בגין הלוואה זו נמשכו מחשבונה של נתיבים לפקודת לב אנרגיה. ההמחאות על הקרן נמסרו כולם לנאשם וההמחאות על הריבית חולקו באופן שווה בין הנאשם לר, הנאשם קיבל את ההמחאות שפירעונו היה מוקדם. ר העיד שסימן על גבי ת/35 את פרטי ההמחאות בגין הלוואה זו - בעמ' 4 סומנו ההמחאות שניתנו בגין החזר קרן הלוואה זו בסימון המספר "1" (החל מתאריך 11.05.2011). ההמחאות המהוות החזר הריבית סומנו במספרים 1-12 בעמודים 1-3 (החל מתאריך 07.01.2011). ר אף זיהה את ת/37 (אסופת המחאות) כחלק מההמחאות שניתנו עבור הלוואה זו

(הפרטים בהמחאות אלו אכן תואמים את התאריכים על המצוינים בת/35 בכרססת נתיבים ואת מספרי ההמחאות המצוינות בת/36 שהוכן ע"י החוקרים) [ר פ/589-591; פ/587-591; פ/593-594; פ/601-602].

הלואה שנייה - קרן 300,000 ₪ ריבית 247,500 ₪ (85% ריבית) - 12 המחאות בגין הקרן 25,000 כ"א ו-11 המחאות נחלקו בין הנאשם לר באופן שווה בגין הריבית. המחאות אלו כולם נמשכו לפקודתה של לב אנרגיה (חלק מהמחאות אלו מהוות את אסופת ההמחאות ת/38) סומנו אף הן בת/35 בצבע ירוק [ר פ/603;606].

שינכה מכחיש את קבלת ההלוואה ולכל היותר אמר שאינו זוכר ואינו שולל [ת/17 חקירה מיום 08.11.2011].

הלואה שלישית - קרן 570,000 ₪, ריבית 440,000 ₪ (77% ריבית) - 10 המחאות על הקרן (57,000 כל אחד) ו-11 המחאות על הקרן 40,000 כ"א. כל ההמחאות נרשמו לפקודתה של לב אנרגיה [סומן בצבע ורוד בת/35 והעתקי חלק מההמחאות מצויים בת/39]. ניתן לראות באסופת הקבלות שהוציאה לב אנרגיה לנתיבים קבלות ע"ס 440,000 ₪ (סכום הריבית) ובקבלות אלו נקובים השיקים עליהם הצביע ר כשיקים שנועדו לצורך החזר ההלוואה זו וכן קבלות ע"ס 590,000 ₪ בהם נקובים כלל השיקים שנועדו לצורך החזר קרן ההלוואה, בתוספת שיק נוסף ע"ס 20,000 ₪ מתאריך פירעון סמוך [ת/48, קבלות 3612;3613; 3625;3626; פ/607-608].

ההלוואה הרביעית קרן 600,000 ₪ ו-412,500 ש"ח ריבית (68.66% ריבית). 20 המחאות ע"ס 30,000 ₪ כ"א בגין הקרן ו-15 ע"ס 27,500 ₪ כ"א בגין הריבית. [המחאות אלו סומנו בעט אדום בת/35, העתקי שלוש המחאות ע"ס 150,000 כ"א מצוי בת/41. המקור נמצא בת/221 בתוספת דו"ח התפיסה].

הלוואה זו יוחדה בכך שהקרן בגינה הועברה לשינכה באמצעות ארבע המחאות (ע"ס 150,000 ₪ כ"א) המשוכות על שם חברת פ.א.י. באר שיווק בע"מ בבעלות אלישע יפרח. ר העיד שהמחאות אלו מהוות תשלום עבור חוב של תשובה לנאשם ולו. תשלום ההלוואה בגין המחאות אלו סוכם בפגישה שהתקיימה במושב תירוש בנוכחות תשובה, ר, שינכה, הנאשם, האחים גבאי ואנשים נוספים. העתקי שלוש מהמחאות אלו מצוי בת/40, הכולל בתוכו גם תדפיס חשבון של חברת פ.א.י. ובו מפורטים ארבעה שיקים ע"ס 150,000 ₪, כל השיקים הללו (שכאמור העתקי שלושה מתוכם מצויים בת/40) בעלי אותו מספר אסמכתא. בשל נסיבותיה החריגות של הלוואה זו נגבתה משינכה ריבית נמוכה יחסית [ר פ/609-610; 613-614].

שינכה אישר בחקירתו את קבלת ההמחאות מחברת פאי אך טען שזו אינה הלוואה אלא החלפת שיקים עם חברת לב אנרגיה [ת/17 תמליל 2712 עמ' 125-126; 140]. לעומת זאת, שיחה שנקלטה בהאזנת הסתר מורה כי במועד פירעונה של ההמחאה השנייה שניתנה מחברת פאי, 19.06.2011, שוחח הנאשם עם שינכה אודות ה'סידור' שנרקם בין שינכה ליפרח ור, על דעתו ובהסכמתו של הנאשם [ת/343 תמליל שיחה 2064 עמדה 54411, נמצא גם כחלק מת/19]^[11] בשיחה זו שינכה מתאר כי ישנם שלוש שהוא לקח ועוד דבר שצריך לסגור אותו, לטענת התביעה זוהי ההמחאה הרביעית שמשוכה ליום 20.07.2011. תוך כדי השיחה נשמע הנאשם מתקשר לר ומבקש ממנו להתערב ולשוחח בדבר אותו 'סידור'.

טענת ההגנה היא שמגרסתו של שינכה עולה שאין מדובר בהלוואה אלא בהחזר חוב של פאי לנתיבים. בהמשך ביצע עם ר החלפת שיקים בסכום דומה [שינכה 136;126]. יתר על כן אלישע יפרח לא הובא לעדות בבית המשפט, ולו כדי להכשיר את השיקים כראיה ולפיכך כלל השיקים המופיעים בת/40 הם בגדר "אמרה בכתב" שנותנה אינה עד במשפט.

סיוע לגרסת ר על כך שמדובר בהלוואה ולא בהחלפת שיקים גרידא מצוי בתאריכי השיקים לפירעון ההלוואה ע"ס 600,000 ₪ (20*30,000) שנקבעו לשלושה חודשים לאחר מתן ההלוואה (תחילת חודש ספטמבר) ואילו הריבית (15*27,500) מתחילה מתחילת יוני. מועד זה מתיישב עם מועד השיחה שנקלטה בהאזנות הסתר, ושינכה לא מראה סדרת שיקים חלופיים מתאריכים סמוכים שיכולים לתמוך בטענתו לפיה השיקים רק הוחלפו באחרים.

כמו כן, שיקים שניתנו בגין הלוואה זו (כגון מספרי שיקים 2054;2053;2052 ועוד הופקדו בחשבון הפיקדונות שלמעלה מכאן קבעתי שהיה בבעלותו המלאה של הנאשם.

ההלוואה החמישית - קרן הלוואה בסך 570,000 ₪ ריבית 580,000 ₪ (ריבית גבוהה באופן חריג בגלל תקופת החזר ארוכה יותר- המחאה ראשונה של החזר הריבית היא ב-10.04.2011 אך המחאה ראשונה של החזר הקרן היא ב-10.08.2011. החזר הקרן בעשר המחאות 57,000 ₪ כ"א והחזר הריבית ב-14 המחאות 40,000 ₪ כ"א ועוד המחאה אחת של 20,000 ₪. כל ההמחאות נמשכו על שם נתיבים לפקודת לב אנרגיה. [המחאות אלו סומנו בצהוב בת/35, העתקי ההמחאות מצויים בת/42. יש לציין שההמחאות בגין הקרן הופקדו לחשבון לב אנרגיה פיקדונות. ר פ/633].

הלוואה שישית - קרן הלוואה 300,000 ₪ ריבית 299,200 ₪. החזר הקרן בעשר המחאות ע"ס 30,000 ₪ והחזר הריבית ב-11 המחאות ע"ס 27,200 ₪. [ההמחאות סומנו בת/35 באדום-חום. העתקי ההמחאות מצויים בת/43. ר פ/634-641].

הלוואה שביעית - קרן הלוואה 570,000 ₪ ריבית 440,000 ₪ (ריבית 77%) החזר הקרן בעשר המחאות 57,000 ₪ כ"א והחזר הריבית ב-11 המחאות ע"ס 40,000 ₪ כ"א. [הלוואה זו סומנה בת/35 בצבע כחול והעתקי ההמחאות מצויים בת/44. ר פ/641].

הלוואה שמינית - קרן הלוואה 450,000 ₪ ריבית 400,000 ₪ (ריבית 88%) החזר הקרן בעשר המחאות 40,000 ₪ כ"א והמחאה אחת 50,000 ₪, והחזר הריבית ב-16 המחאות 25,000 ₪ כ"א. [המחאות אלו סומנו ע"י ר בעדותו בבית המשפט בת/45 בסימון "1" בעמ' 8 (ת/45 זהה לת/35 רק בלי הסימונים). ר פ/645].

באורח כללי - ר העיד כי ת/47 כולל חשבוניות פיקטיביות משנת 2011 שסופקו לשינכה בתמורה להמחאות שנתן על שמה של לב אנרגיה.^[12] כאמור לעיל, חשבוניות אלו הוצאו בידי לוי בהוראתו של ר [ר פ/649-646; 585] לוי אישר שהוציא חשבוניות פיקטיביות ולא ביצע את העסקאות המפורטות על פניהן [לוי פ/1870-1869; 1877-1878 ת/271].

למרות היקף ההלוואות הגדול שנלקח ע"י שינכה, הוא לא ניכה את כל סכומי הריבית כמס תשומות פיקטיבי, ולכן הוא ביקש חשבוניות שסכום המע"מ הגלום בהן נמוך מהסכום ששולם על ידו בפועל לנאשם ולר. ניכוי סכום הריבית המלא היה מורה על גידול לא סביר במחזור עסקיה של נתיבים ולגיליון של העסקאות הפיקטיביות. לטענת התביעה, סה"כ הוצאו לשינכה 28 חשבוניות ע"ס כולל של 8,807,536 (מתוכם ₪ 1,409,764 מע"מ) [ר פ/585].

ממצאים - הלוואות לשינכה

שאלת העובדה הטעונה הכרעה היא שאלת אמון או פקפוק בגרסתו של ר. גרסה זו נמצאת בסתירה קוטבית לגרסת הנאשם. אלא שהנאשם אינו צריך להוכיח את גרסתו. די לו בכך שיוקם ספק ביחס לגרסת ר.

ההגנה הצביעה על שורה של עובדות ונסיבות שלכאורה נטעות ספק רב באמינות דברי ר. אלה עיקרי הדברים בצירוף התייחסות אליהם:

· ר לא דלה מעצמו את פרטי ההלוואות ונזקק לריענון זיכרון מהמסמכים שהוצגו לפניו. הפרטים שמסר לא היו אלא פרשנות שלו לסדרות השיקים הכלולות בת/35. הוא כשל ב"מבחני זיכרון" ושינה תוך כדי חקירתו הנגדית דברים שאמר בנחרצות בעדותו הראשית (למשל שיעור הריבית). במענה ציינה התביעה שעוד בשלב החקירה הראשית "חידד" ר את דבריו ואמר ששיעור הריבית המדויק היה תלוי בנסיבותיה של כל הלוואה והלוואה ו העיד לאורך כל הדרך שהריבית שנגבתה משינכה ותשובה נדרשה מהם כסכום שבועי קבוע ולא ביחס לקרן ההלוואה [ר פ/1022; 1021; 1036-1042 וכן בחקירתו במשטרה נ/47 תמליל 2696].

· ר התקשה להסביר כיצד אירע ששיקים שלפי גרסתו נמסרו לנאשם כהחזרי ההלוואה, נמצאו בידיו ולא בידי הנאשם [ר פ/1049-1052]. אכן, ר ניסה לתרץ עובדה זו בהשערות שונות אך ההגנה סבורה שאלו השערות חסרות ביסוס. מכל מקום, אין להן ביסוס ראיתי.

התביעה הראתה שר הסביר את הימצאות ההמחאות שנועדו לנאשם בידיו. ההסברים שלו הגיוניים. ראשית, עסקאות התנהלו גם לפני שנפתח חשבון הפיקדונות. לנאשם לא היה חשבון הרשום על שמו בריש גלי ולכן הסתייע באחרים, לרבות בר, כדי לשלם באמצעות השיקים עבור צרכיו האישיים או כדי לפרוט עבורו שיקים. ההשערות הללו עולות בקנה אחד עם ראיות בענין התנהלות הנאשם באורח כללי ["יש איזה צ'ינג' בארץ שיש את השם של ריקו, או איזה בנק בארץ? אני לא מבין את הבדיחה הזאת. ממתי הייתה לי את הסמכות לתעודת זהות שלו בצ'ינג'?" ר פ/1053; 1055-1056; 1043; 1045; 1050; 1071; 1076 פ/1091]. כך למשל העיד משיח שבצ'ינג' שלו פעל הנאשם תחת כינוי "חלביצה" - "הייתי רושם קוד שהבן אדם לא היה רוצה לפרסם את עצמו, זה לא נאה לכתוב ריקו שירזי" [משיח פ/1083].

· גרסת ר אינה עולה בקנה אחד עם הרישומים בת/35 ביחס לת/36 לענין נתוני ההלוואות והריבית.

המענה נעוץ בכך ש/ת36 הוא מסמך עבודה של החוקרים וככל הנראה לא נערך בסדר כרונולוגי נכון.

· עדות ר על כך שהנאשם הסביר ללווים את שיטת ההלוואות אינה עולה בקנה אחד עם טענת התביעה דווקא שהנאשם נהג זהירות מופלגת כלפי אנשים שלא הכיר. הלווים לא היו מוכרים לנאשם. טענה זו איננה אלא סברה שאינה הכרחית. שכן, מן הסתם היה לנאשם אינטרס שהלווה ידע שהוא ניצב מאחורי ההלוואה ובהקשר זה היה עליו לוותר על מקצת מזהירותו.

· העסקות, לפי תיאורו של ר, אינן מתיישבות עם היגיון מציאותי. שכן, קיזוז חשבוניות פיקטיביות בגובה ריבית של 16% אינו משתלם. אי אפשר להכניס לספרים עודף רב כל כך של חשבוניות [נ/47 מט. 2969 עמ' 5]. סברה זו אינה מקימה ספק שהרי שינכה העיד שלא ניצל את כל יכולת הקיזוז ע"מ שלא לעורר חשד כלפיו.

· הערה נוספת של ההגנה היא שר ניהל עסקאות של חשבוניות פיקטיביות קודם לקשריו עם הנאשם. בכך אין מאום שכן הדבר אינו שנוי במחלוקת ואינו שולל את תכני הקשר עם הנאשם.

מנגד, התביעה הצביעה על נסיבות שתומכות בגרסתו של ר. אלה עיקריהן:

· מאחר שהנאשם כבש עדותו ומסר גרסתו רק בשעה שהתייצב על דוכן העדים, יש לראות משמעות לכך שההגנה לא הטיחה את גרסתו של הנאשם באוזני ר כדי לבקש התייחסות.

· זו עובדה ששלושים ושתיים המחאות שנרשמו כתשלום בגין החשבוניות הפיקטיביות הופקדו בחשבון הפיקדונות (10 המחאות עבור החזר קרן הלוואה חמישית; שתי המחאות ריבית על הלוואה שמינית; 18 המחאות עבור חלק מהחזר קרן הלוואה רביעית; שתי המחאות עבור ריבית הלוואה רביעית (עפ"י מוצגים ת/35-36; 32, עסקה 5221 (שורה 50 בת/311) קבלה 5221 בת/312). כיוון שחשבון הפיקדונות היה למעשה בבעלות הנאשם, בכך יש תמיכה של ממש בנכונות גרסתו של ר.

· תמיכה חזקה לעדותו של ר בעניין העסקות עם שינכה (וגם עסקות אחרות) מצויה בפרשת רכישת כלי רכב מחברת קמור. הנאשם רכש עבור גרושתו וביתו כלי רכב מחברת קמור באמצעות עשר המחאות שנמשכו על שמם של שינכה ותשובה בתמורה להלוואות שניתנו להם ע"י הנאשם [ת/75; ת/76; ת/217]. עובדה זו מאששת את דבריו של ר בהקשר לעסקות החשבוניות הפיקטיביות. חלק מן ההמחאות ניתנו עבור הלוואות שהנאשם הכחיש אותן. כמו כן, הנאשם לא מספק כל הסבר מדוע הוא מנכה המחאות בהן המוטב הוא לב אנרגיה.

הנה כי כן, לכל ההערות וסימני השאלה שהציבה ההגנה נמצאו מענים סבירים. הוסף לכך את העובדה ששינכה

בחקירתו במשטרה הציג גרסה שבעיקרה תומכת תמיכה ממשית בגרסת ר, הן לעניין מתן ההלוואות והן לעניין מודעות הנאשם לעסקאות החשבוניות הפיקטיביות. אכן, בעדות בבית המשפט חזר בו שינכה מגרסת התמיכה האמורה אך באורח בולט מאוד נראה שנסוגה זו מקורה בחשש של ממש מפניו של הנאשם. בנסיבות כאלה ברי לי שיש להעדיף את הודעות שינכה בחקירותיו על פני עדותו בבית המשפט.

אפילו תמצי לומר שלחלק מהערות ההגנה לא נמצא מענה שהוא יותר מסברה של ר, אף אני הייתי משיב שכמעט לעולם עדות על התרחשויות מורכבות לאחר אינה נקיה מ"סדקים" קטנים שאין להם הסבר שלם. בסך הכל, גרסת ר, מתיישבת עם המציאות ובת תמיכה של ממש בראיות רבות נוספות. על כן, אני רואה להיסמך על עדות ר בכל הקשור לפרשת ההלוואות לשינכה.

הנה כי כן, הוכח כדבעי שהנאשם היה שותף למתן הלוואות שמונה הלוואות לשינכה, שבגדרן נערכו עסקאות של חשבוניות פיקטיביות כשהנאשם מודע לתהליך (לעניין מודעות הנאשם ראה עוד להלן).

ההלוואות למשה תשובה

המוצגים-

ת/67; 62; 63 העתקי המחאות שניתנו עבור ההלוואות, לרבות מחיקות ורישומים על פניהן.

ת/64-65 נתוני ההלוואות שמסר ר בחקירתו נערכו בטבלה שהוכנה ע"י החוקר אורי קנר.

ת/66- העתק של החשבוניות הפיקטיביות של לב אנרגיה לאופל דלקים, נרשמו ע"י לוי בהוראתו של ר וכן העתק של כרטיס הספק של לב אנרגיה בחברת אופל בו נרשמו החשבוניות וסכום המע"מ הרשום בהן נדרש כמס תשומות.

ת/32- רשימת ההמחאות שהופקדו בחשבון הפיקדונות.

ת/27-28 הודעות עו"ד שרמן.

ת/393 (חלק מת/366)- טבלה המרכזת את תשלומי תשובה לנאשם ולר, סה"כ 3,615,560 ₪.

ראיות התביעה

עפ"י גרסתו של ר, לתשובה ניתנו חמש הלוואות באותה מתכונת בה ניתנו ההלוואות לשינכה, קרי, הלוואות בריבית שבועית בצירוף חשבוניות פיקטיביות, המשוכות על שמה של אנרגיה ורשומות לטובת חברת אופל דלקים בבעלותו של תשובה. כמו שינכה, אף תשובה הובא לנאשם לצורך אישורו והסבר ה'שיטה' בה ניתנות ההלוואות.

אולם, מאחר שתשובה התקשה לעמוד בהחזרי הלוואותיו הוחלפו המחאות (המחאות שהגיע מועד פירעון) בהמחאות חדשות, במזמן ובהעברות בנקאיות. לפיכך, בניגוד להלוואות לשינכה, ר התקשה בפירוט מדויק ושיוכן של המחאות

להלוואות הספציפיות. התקשותו של תשובה בפירעון ההלוואות הביאה לאיומים המפורטים באישום השלישי, שההכרעה בהם תפורט למטה מכאן [ר פ/689; 724].

ואלו פרטי ההלוואות והאסמכתאות להן:

ההלוואה הראשונה - ניתנה ע"ס 570,000 ₪ ומומנה מכספי הנאשם, לשלושה חודשים, בריבית שבועית של 35,000 ₪. החזר קרן ההלוואה והריבית נעשה באמצעות המחאות המשוכות על שמה של אופל דלקים לפקודתה של לב אנרגיה [העתיקי המחאות ת/67]. ההמחאה הראשונה ע"ס 570,000 ₪ הייתה "המחאת ביטחון" עבור הבטחת החזר קרן ההלוואה, המחאה זו ניתנה לבקשת הנאשם. שאר ההמחאות היו עבור הריבית. ההלוואות שניתנו לתשובה אותן עלה בידי ר לפרט היו הלוואות 'סטנדרטיות'. חלק מן ההמחאות הללו לא נפרעו (כשהנאשם שהה בחו"ל) ותשובה המירן בכספים מזומנים ובהמחאות חדשות המשוכות על שמו. ר מצידו החליף חלק מן ההמחאות של אופל בהמחאות של לב אנרגיה כדי שלנאשם לא ייווצר גירעון [ההמחאות המשוכות על שמה של לב אנרגיה בת/32]. עפ"י מנגנון ההלוואות, הונפקו לתשובה חשבוניות פיקטיביות [ת/66] בגין עסקאות סולר שבוצעו לכאורה בין תשובה ללב אנרגיה. [ר פ/728; 1102; פ/1101-1099; פ/574; 688-692; ובחקירתו נ/23].

ההלוואה השנייה - לאחר הסדרת התשלום עבור ההלוואה הראשונה, ביקש תשובה מהנאשם הלוואה נוספת. קרן הלוואה 300,000 ש"ח לשלושה חודשים, ריבית שבועית בין 20,000-22,000. במקביל הוציא לוין לאופל חשבוניות של חברת לב אנרגיה, עפ"י צרכיו ורצונותיו של תשובה. למיטב זכרונו של ר, הלוואה זו ניתנה במזומן מכספי הנאשם [ר פ/692-691].

ההלוואה השלישית - לבד מההלוואות שנלקחו ע"י תשובה מהנאשם, קנו הנאשם ור חלק מחוב שחב תשובה לאחד חיים משיח, ע"ס מיליון ש"ח. באופן זה נפרע חלק מהחוב למשיח כך שהנאשם ור הפכו להיות נושים אף בגין חוב זה בנוסף לחובות ההלוואה שנצברו לחובתו של תשובה. מאחר שתשובה לא הצליח לעמוד בפרעונו של החוב ניתנה לו הלוואה נוספת ע"ס 250,000 ש"ח לשלושה חודשים (אף היא בצירוף חשבוניות פיקטיביות) בריבית שבועית של 25,000 ל-12 שבועות, בסופם תשלום קרן ההלוואה בעשרה תשלומים. מאחר שקרן הלוואה זו קוזה מהחוב של תשובה לנאשם ולר, תשלומי החזר הקרן שולמו באופן שווה לנאשם ולר. בגין יתרת החוב, 750,000 ש"ח, נמסרה "המחאת ביטחון" המשוכה על שמו הפרטי של תשובה. ר זיהה בת/65 את המחאת הביטחון הזו [ר פ/726-727; 687/פ; 692; 696/פ; 693].

הלוואה רביעית - 300,000 ש"ח קרן לשלושה חודשים בריבית שבועית [ששיעורה לא נמסר בשל הפרעות של הסנגור אז (עו"ד משה שרמן) לעדותו של ר - פ/697]. בגין הקרן המחאות ע"ס 25,000 ש"ח. אף עבור הלוואה זו הוצאו חשבוניות פיקטיביות על שמה של לב אנרגיה לאופל דלקים [ר פ/698-696].

הלוואה חמישית - ע"ס 100,000 ש"ח, כמו ההלוואה השלישית אף היא על חשבון החוב הנוסף, בריבית שבועית של 15,000-15,500 [ר פ/712].

תשובה כשל בפירעון הלוואותיו. בחודשים פברואר- מרץ 2011 הן הצטברו לחוב של כ- 2.3 מ"ח. נערכה פגישה במושב תירוש בהשתתפות הנאשם, ר, תשובה ואנשים מטעמו בהם אלישע יפרח והאחים גבאי. בפגישה סוכם שאלישע יפרח ייתן לשינכה המחאות ע"ס 600,000 ש"ח על חשבון החוב, וכן התקבל בידי הנאשם סך מזומן של 400,000 ש"ח. כמו כן, הועברה לדודו של הנאשם- משה שירזי- חברה בשם "ר.ד. דלקנים בע"מ" שהיתה בבעלותו של תשובה, בשווי 350,000 ₪ [ת/304]. פ/1101-1099.

גרסת הנאשם ביחס להלוואות לתשובה

הנאשם מאשר מתן הלוואה לתשובה ע"ס 1.25 מ"ח בפריטת המחאות באמצעות ר אך כופר בשאר ההלוואות וכן כופר בהוצאת חשבוניות פיקטיביות או בהסבר כלשהו לגבי החשבוניות שניתן בביתו כפי שנטען ע"י ר. בסופו של דבר ר פרע את הלוואתו של תשובה לנאשם מאחר שתשובה התקשה לעמוד בהחזרים [פ/3243; 3258]. בעניין ר.ד. דלקנים, אישר הנאשם את קבלת החברה לידי ר אך ההסבר שנתן הוא שר ביקש לקזז חוב נוסף שהיה לו כלפיו ולפי שאינו מבין בעסקי דלקים מסר את החברה לדודו בעל חברת ההסעות. התברר שהחברה אינה שווה דבר. [הנאשם פ/3256],

תמיכות והסתייגויות לגרסת ר

מספר עדים נדרשו לענין ההלוואות של תשובה. מטבע הדברים, התביעה רואה בעדויות הללו תימוכין לעדותו של ר ואילו הסנגוריה העלתה הסתייגויות כדי לשלול את כוחן התומך של העדויות.

· משה תשובה- תשובה לא הגיע להעיד והתביעה לא "התעקשה" לזמן אותו כעד. הנסגוריה טוענת שהמחדל פועל כנגד התביעה. שהרי, מטבע הדברים תשובה הוא עד מפתח שיכול לאשר או להכחיש את עדות ר לענין ההלוואות שניתנו לו.

· שרה תשובה- שרה תשובה עבדה בהנהלת החשבונות של "אופל דלקים בע"מ". עדותה מאשרת את דברי ר בהקשר לעובדה שכשהמחאות של אופל דלקים החלו לחזור נתן תשובה המחאות אישיות [שרה תשובה פ/1646].

· חזי שינכה- אישר שקיבל שיקים מאלישע יפרח ע"ס 150,000 ₪ אך טען שזו לא הייתה הלוואה אלא החלפת שיקים בלבד, ותמורתם שולמה יומיים לאחר מכן או בסמוך לכך, לא הייתה כל ריבית על סכום זה [ת/17ב' חקירה מיום 08.11.2011 עמ' 12]. בעניין זה כבר נקבעה מסקנה למעלה מכאן בפרק הדן בעדות שינכה, שהוענקה הלוואה לשינכה על חשבון חובו של תשובה. מסקנה זו תומכת בגרסתו של ר לענין אותה התנהלות.

כמו כן, שינכה העיד שחשש שהנאשם ישתלט על החברה בבעלותו (נתיבים) כשם שהשתלט על חברתו של תשובה (ר.ד. דלקנים) [ת/17 תמליל 2743 עמ' 19-21]. גם חיים משיח הזכיר בעדותו את העברת חברת דלקים של תשובה לרשות הנאשם [ת/173, עמ' 24]. מאחר שהנאשם הכחיש קבלת חברת הדלקים על חשבון חוב של תשובה וטען שקיבל חברת דלקים מר, יש בדברים של שינכה ומשיח תמיכה מסוימת בגרסתו של ר.

חיים משיח- בעלים של צ'ינג' שדרכו התנהלו עסקיו של ר. בשלב מסוים, השתתף משיח בפגישה עם תשובה ור בבית הנאשם שבה סוכם שר יפרע את החוב של תשובה "והחוב של משה" [תשובה] **עבר לד** [ר]. המפגש נערך בבית הנאשם כיוון שהנאשם נחשב למי שיכול להעניק הלוואה לתשובה ולהוציאו מן ה'בוץ'. משיח מסר שהוא משוכנע שההלוואה לתשובה ניתנה ביד הנאשם שכן לר לא הייתה יכולת כספית כזו.

עוד נמצאה בעדותו של משיח הערה שבאחת משיחות הטלפון שקיים עם ר התערב הנאשם והורה לו לתת כסף לר [ת/173-174].

משיח אישר שד אמר לו שאם יהיו בעיות עם מאן דהוא "הוא (ר) יעביר מסר חלק לריקו והוא יוריד אותו ממנו". דברים אלו תומכים בגרסתו של ר לעניין שיתוף הפעולה העסקי שלו עם הנאשם.

בחומר החקירה נמצאו המחאות של תשובה משוכות על לב אנרגיה שהועברו לעו"ד שרמן כשכר טרחה עבור שירותים משפטיים שנתן למשפחת חאנמד. הנאשם אישר שהעברת המחאות נעשתה לפי הוראתו. העובדה תומכת בדברי ר שהמחאות המוסבות נמסרו לנאשם כחלק מתשלומים בגין הלוואות שנתן ובמקום להפקידן בחשבון הפיקדונות "הרגיל", הנאשם הורה להעביר לעו"ד שרמן כשכר טרחה עבור משפחת חאמד שהנאשם קשור עימה (הנאשם מכחיש זיקה בין המחאות להלוואות וטוען שהמחאות אלו חלק מהתחשבות בינו לבין ר).

תימוכין נוספים לעדות ר ביחס להתנהלות מול תשובה מצויים בעובדה שבחומר החקירה נמצאו המחאות נוספות של תשובה לפקודת לב אנרגיה, המחאות שלא נפרעו. בכך מקצת תמיכה בדברי ר שתשובה נקלע למצוקה כלכלית ולא יכול היה לפרוע חובותיו והיה צורך לבצע "החלפת שיקים".

ההגנה מסתייגת מן ההסתמכות של ר על ת/66 [כרטיס לקוח לב אנרגיה- אופל] בטענה שנשקף אי סדר מוחלט בהתייחסות של ר להמחאות שבחשבון ומכאן שמשקלו של ת/66 אפסי.

ההגנה רואה גם באי זימונו של משה שירזי לעדות מחדל של התביעה שמשליך על עוצמת הראיות. קשה לראות איך עדותו של שירזי זה תועיל במאומה מאחר שאין מחלוקת שחברת ר.ד. דלקנים נרשמה על שמו. הוא הדין בעניין איתי זוארץ שנזכר בעדותו של ר ולא הובא לאשר את דבריו.

התביעה מצאה תימוכין לגרסת ר בדברים שאמר הנאשם שהודה במלוא פה שציון שמו הועיל בגביית חובות- "אני כביכול בגלל השם שלי אמרתי.. ככה יותר קל יהיה לי כביכול להוציא את הכסף של ד" [הנאשם פ/3255]. פרט לכך, הנאשם לא הצליח להסביר כדבעי את פשר מסירת חברת ר.ד. דלקנים לדודו משה שירזי ושינה את גרסתו בעניין השיקים שניתנו מחברת פ.א.י. בניגוד לאמור במענה לכתב האישום.

ממצאים- הלוואות לתשובה

הראיות השונות הסובבות את עדותו של ר בעניין תשובה ובכללן גרסת הנאשם אינן יכולות להוות ראיית 'סיוע' לגרסת ר. עם זה, יש בהן כדי לתמוך במידת מה את העדות של ר. אכן, ההגנה הצביעה על מספר הסתייגויות שנוטלות מעוקצן של התמיכות אך במאזן הכולל אני סבור שיש בראיות אלו יותרת התומכת בר תחת גריעה מדבריו. זה מפני שניכר בעדותו של ר שברר מילותיו ולא ביקש להרבות את אחריותו של הנאשם. הוא ערך הבחנה ברורה בין עניינים והלוואות שהנאשם נכרך בהם לבין עניינים שהיו בינו לבין תשובה בלי קשר עם הנאשם. בסך הכל אין בדברים שהסנגוריה הצביעה עליהם כדי לשלול באופן ברור את מהימנות גרסת ר. כאמור, אי אפשר לראות בפרשת תשובה סיוע לר אך דבריו בהקשר לפרשה זו משתלבים באורח כללי בראיות הללו. משנה תוקף יש למסקנה הזו בהתחשב בכך שכבר קבעתי למעלה מכאן שיש ראיות מסייעת לגרסת ר בהקשר למנגנון ההלוואות והחשבוניות הפיקטיביות.

הלוואות לזכריה סוהיל ולבוריס קונין

גרסת ר

זכריה סוהיל וישראל ריחניאן הם בעליה של חברת י.ה. רוויה. בוריס קונין ואלי ביבי בעליה של חברת אלמקס. חברות אלו עוסקות בתחום הקבלנות והבנייה.

קונין פעל מול הנאשם ור בשני מישורים. האחד, הוצאת חשבוניות פיקטיביות מחברת אלמקס לטובת הלווים השונים בעסקי הבנייה. השני, קבלת הלוואות בעצמו בצירוף חשבוניות פיקטיביות מחברה אחרת [פ/ 671-672].

סוהיל נקלע לקשיים כלכליים. ר הציע לו לקבל הלוואה בצירוף חשבוניות פיקטיביות ופנה לנאשם לקבלת אישורו. הנאשם השיב שהוא מכיר את סוהיל וביקש להיפגש עימו בביתו ביחד עם שותפו ישראל ריחניאן. במעמד זה אישר הנאשם קרן הלוואה בסך 260,000 ש"ח לשלושה חודשים, בריבית חודשית של 16% ממחיר הקרן, 41,600 ש"ח כל חודש. השבת קרן ההלוואה נעשתה בשלושה תשלומים חודשיים נוספים. קרן הלוואה הועברה לידי סוהיל מחשבון הפיקדונות ביורוצ'ינג' סמוך ליום כיפור 2011 בשני תשלומים - 100,000 ו-160,000. החשבוניות הפיקטיביות בגין הלוואה זו נרשמו על שמה של חברת אלמקס לטובת י.ה. רוויה, ובהן הוצגו עבודות פיקטיביות של מתן שירות ופיקוח מהחודשים יולי, ספטמבר ואוקטובר 2011 בסך כולל של 580,000 ₪ [העתק החשבוניות ת/86]. כדי להציג מראית עין של התנהלות אמת, הוחלט שהחשבוניות ינופקו מחברת בנייה ולא מחברת דלקים כדי שלא יעלה חשד שהן כוזבות. על פי הנחיתו ר הוציא בוריס קונין בעלי חברת אלמקס את החשבוניות. ההמחאות הופקדו כולן לחשבון הפיקדונות לרבות חלקו של ר [העתקי ההמחאות שהתקבלו מסוהיל ת/85]; שתיים מן ההמחאות נתפסו ברכבו של ר [ת/87]; ר פ/745;671;757-759]. ר מוסיף ומציין שעוד בטרם ניתנה ההלוואה נועדו הנאשם וסוהיל בנוגע לעסקת מכר של שתי דירות אך הדבר לא יצא אל הפועל [ר פ/745;671;757-759].

כשקונין נזקק אף הוא להלוואה הוא הובא לביתו של הנאשם ושם הוסבר לו מנגנון ההלוואה והחשבוניות - "הוסבר לו כמו אצל כולם, הוא הבין שזה כנגד חשבונית ואין רברס, נגעת נסעת" [ר פ/766]. בפגישה זו קיבל קונין קרן

הלוואה של 200,000 ש"ח בריבית חודשית של 32,000 ש"ח (סך ריבית 128,000 ש"ח - 84% מהקרן). כנגד ההלוואה נמסרו שמונה המחאות - ארבע עבור הריבית (32,000 ש"ח כ"א) וארבע עבור הקרן (ע"ס 50,000 ש"ח כ"א) [העתקי המחאות - ת/88]. מאחר שבתקופה זו העביר ר לנאשם גם את חלקו בריבית, הופקדו כל המחאות בחשבון הפיקדונות [עסקה 10686 בת/311]. קרן ההלוואה הועברה מכספי חשבון הפיקדונות בשני תשלומים - תשלום מזומן ע"ס 100,000 ש"ח ותשלום שני בהמחאה ממיכאלי. מאחר שהנאשם ור נעצרו זמן קצר לאחר מתן ההלוואה, הם הספיקו להוציא רק חשבונית פיקטיבית אחת בגין הלוואה זו לטובת חברת אלמקס, על שמה של חברת קריסטל.

גרסת הנאשם

הנאשם הכחיש את מתן ההלוואה לסוהיל. אכן, הייתה פגישה בביתו עם סוהיל וישראל ריחניאן בעלי חברת י.ה. רוויה לצורך רכישת דירה לביתו. בפגישה זו סוכמו תנאי הרכישה, שבסופו של דבר לא יצאה אל הפועל.

הנאשם אישר שניתנה הלוואה לבוריס קונין בריבית של 3.5%-3 (כפי שהיה בכל ההלוואות אותן הוא מאשר), והוסיף שבמפגש עם קונין השמיע באוזניו ש"לא מעניין אותו מה קורה עם ד". הוא הסביר שאמירה זו משקפת אך ורק את חובת הלווה לפרוע המחאותיו בזמן. הנאשם שינה במעט את גרסתו לעניין סכום ההלוואה והריבית לה ולבסוף אישר את הסכומים שר נקב בהם [פ/3266-3267; פ/3266-3258].

ההלוואות לקונין וסוהיל - ראיות תומכות והסתייגויות מהן

אלי ביבי עובד בחברת אלמקס בפיקוח וניהול פרויקטים. מהודעתו במשטרה (לאחר מספר שינויי גרסה) עולה בסופו של דבר שאלמקס הוציאה לרוויה שלוש חשבוניות (בסכומים 150,000; 100,000; 260,000) בהנחייתו של ר שהיוו כיסוי פיקטיבי לר. הוא מאשר בחקירה את סברת החוקר שר והנאשם הללו כספים תוך שימוש בחשבוניות של אלמקס ורוויה. חשבונית של קריסטל (238) לאלמקס מיום 31.08.2011 היא כיסוי לחשבונית פיקטיבית שיצאה מאלמקס לרוויה (חשבונית מס' 37), ששמונה אחוז ממנה הושארו אצל בוריס (חשבונית ע"ס 116,000 ₪, מתוכם הועברו לר 106,720 ₪). חשבוניות 39,40 הן חשבוניות של אלמקס שנועדו לכסות את העברת הכספים מר לחברת רוויה. בעבור חשבוניות 37,39 בוריס קיבל 8% ובעבור חשבונית 40 הוא לא קיבל. סופו של דבר, נשמע מפיו אישור לכך שר הלווה כספים לרוויה תוך שימוש בחשבוניות פיקטיביות של אלמקס שיצאו לרוויה [ת/181].

לעניין ההלוואה לקונין, ביבי מאשר את קבלת ההלוואה ומוסיף שהכספים שניתנו כהלוואה הגיעו מהצ'ינג' של מיכאלי בהעברה לחשבון של קונין.

שיחה מיום 08.10.11 [ת/182] בה נשמע ר אומר לביבי שהוא צריך את בוריס (קונין) ושיביא לו חותמת של קריסטל וכן פתק של מאתיים שישים "בשביל לתת להם.. אני פוגש אותם אצל החבר שלי במרינה". ביבי אישר שה"פתק" המדובר הוא חשבונית. אכן, למחרת אותה שיחה הונפקה חשבונית פיקטיבית לסוהיל - 260,000 ש"ח בתוספת מע"מ ע"ס 41,600 ש"ח [תנועות בחשבון הפיקדונות ת/311 עמ' 7 שורות

237-238, קבלה 10818 מתוך ת/312]. העובדה שמשכית הכספים בוצעה במקביל להפקדת ההמחאות מסייעת לדברי ר לפיהם תשלומי החזר ההלוואה נמסרו לנאשם מראש. פרטי ההמחאות לסוהיל הוסתרו במגירה שבשולחן ביתו של הנאשם [ת/329 מוצג 7, פ/1584;1591;1568-1575]

קוני נחקר פעמיים. פעם אחת במשרדי מכס ומע"מ [ת/121] ופעם שנייה (שעות ספורות לאחר מכן) במשרדי היאל"כ [ת/122].

בחקירה במשרדי מע"מ מסר שקיבל הלוואה מר אך זה הכיר לו את הנאשם והציע לו הלוואה נוספת ע"ס 200,000 ₪ בריבית של 128,000 (4*32,000). לצורך הלוואה זו נפגשו בביתו של הנאשם, שם אמר לו הנאשם שהוא מלווה לו 200,000 ₪ "ומה אתה עושה עם ד ר לא מעניין אותי" (יצוין, שקוני הבין שמדובר בשירזי רק לאחר הפגישה). כספי הלוואה השנייה, ניתנו לו בשיק של 100,000 שהיה לטובת ר ועוד 80,000 ₪ בהעברה בנקאית לחשבון החברה שלו, ר לא מסר לו את ה-20,000 הנוספים עד ליום זה. בוריס מאשר שידע שהוא למעשה לוקח הלוואה מהנאשם.

קוני מאשר שהשיקים שניתנו בעבור הלוואה הראשונה והשנייה החלו להיפרע. חשבונית מס' 238 מיום 31.08.2011 של קריסטל לאלמקס היא חשבונית פיקטיבית שניתנה עבור הריבית על הלוואה שנתן לו ר (לפני הקשר עם הנאשם). הוא עזר לר לפרוט שיקים והוציא חשבוניות לבקשתו של ר שאף הנחה אותו למי לרשום את החשבוניות. שלושת החשבוניות האחרות שהוצגו לו בחקירתו (37;39;40), ניתנו על ידו לבקשתו של ר שאמר לו מה לרשום בהן. בסופה של חקירה אישר קוני שלמעשה החשבוניות היו פיקטיביות והעבודה הרשומה בהן לא נעשתה בפועל.

בחקירה במשרדי היאל"כ חזר קוני בעיקרון על הדברים שמסר בחקירתו הראשונה, הן לעניין קבלת הלוואות והן לעניין ההבטחה לקבלת חשבוניות פיקטיביות שיכסו את עלות הריבית.

וכך תיאר את ההתנהלות-

"אני יודע שאין שם רחמנות וחמימות שאם באים הביתה והופכים את העולם ומה שהכי מפחיד אותי שאשתי תיפגע. לי לא אכפת מה יעשו לי. אני עדיין מפחד. ד אמר לי, ברגע שהציע לי את הלוואה השנייה, שאסור שצ'ק יחזור כי אתה לא מתאר לעצמך מה הם יעשו" (...). ד הראה לריקו את הצ'קים שנתתי לד...ריקו העיף מבט על הצ'קים ואמר אני לא מעניין אותי מה אתה עושה עם ד אני מלווה לך כסף ואמר לי רק תדאג שהצ'קים יכובדו.. ואז ריקו לקח את הצ'קים מד ומסר אותם לבחור השני שהיה איתו בדירה ואמר לו להפקיד את הצ'קים בחשבון הזה והזה ואז אמר לד, סעו לצ'ינג' בהרצליה וריקו עוד אמר שהוא נותן הוראה למייק שייתן לנו כסף.. אלי נסע ביחד עם ד לקחת את הכסף. אלי אמר לי בטלפון שהוא קיבל צ'ק ע"ס 100,000 ₪ ועוד 80,000 ₪ בהעברה בנקאית שאמורה הייתה להתבצע באותו יום. הייתה העברה בנקאית. כשראיתי את ההעברה הבנתי שד העביר לי רק 180,000 ולא 200,000 ₪..." [ת/122 עמ' 3].

קונין מספר שהוא הרגיש מאוים מר ומקשריו עם הנאשם, ולפיכך הוציא חשבוניות אף בידיעה שאולי יאלץ לשלם את המע"מ הנדרש בגין-

"הוצאתי את החשבונית הזאת כי פחדתי על המשפחה שלי בגלל שד קשור לריקו ובגלל שד דיבר על אנשים שהבנתי שהכוונה לריקו וריקו יכול לסכן את המשפחה שלי וקראתי עליו שיש לו עניין של איומים ושהוא קשור לרצח של אבוטבול, אז אני פחדתי והחלטתי לזרום עם זה.. איום לא חייב להיות ישיר, אבל כשאומרים לך שמאחורינו עומד אדם כך וכך ואתה קורא על האדם הזה, הכוונה לריקו שירזי, אז זה מפחיד.. אני כאילו משקר את עצמי ואומר שזה ד הבעיה שלי, אבל עצם הבעיה שלי זה ריקו ואנשים שסביבו שיכולים לעשות דברים שלא כמו בנקים שעושים גבייה" [ת/122 עמ' 4].

בבית המשפט, שינה קונין את טעמו וטען כי יחד עם ההלוואה מהנאשם הבטיח לו ר שיבצע עבודות פיקוח לחברת י.ה רוויה, ובהתאם לכך היה אמור להוציא לה חשבונית. ר ביקש ממנו תשלום מראש של המע"מ בגין עסקה זו ומאחר שהיא בסוף לא יצאה אל הפועל הפכו תשלומי המע"מ לריבית על ההלוואה. לפיכך, הוכרז קונין כעד עוין [פ/1510-1507]. קונין שינה את גרסתו ביחס לאמירת הנאשם **"אני לא מעניין אותי מה אתה עושה עם ד"**. קונין ביאר במשפט שהאמירה נאמרה מפי הנאשם לאחר שר אמר שהשיקים של הלווה יכולו, והנאשם קטע אותו ואמר שלא משנה מה קורה בינו לבין ר, יש לדאוג שהשיקים יכולו [קונין 1158].

שיחות שנקלטו בהאזנת סתר מאמתות את פרטי ההלוואה שניתנה לקונין כמפורט בעדותו של ר [שיחה 4258 עמדה 58591; שיחות 6872 ו-1410 מאותה עמדה].

כיוון שהנאשם הכחיש מתן הלוואה לסוהיל וכיוון שהעיד שהקשר עם סוהיל התמקד בבית או בדירה שבקש לרכוש עבור ביתו, נטען שהקלטת סתר של שיחה בין הנאשם לסוהיל וריחניאן תומכת גרסתו. הנאשם נשמע אומר-

"אני נותן לך מזומן, אני לא יודע מה אתה עושה עם ד, ד יש לי דיבור איתו עזוב משהו אחר. עם ד יש לי חשבון אחר. אני נותן לך מזומן תגיד לי ריקו, הבית שלך. אתם תסדרו איתו אני אין לי בעיה, לא אכפת לי שהבית אני לא צריך גם חוזה עכשיו. סולי- אתה רוצה אני ירשום משהו? ריקו- על הבת שלי. תרשום רק שלקחת כסף, רק בינינו.. לא צריך את ד" [נ/51 מיום 05.09.2011; מופיעה גם כן בת/360 קובץ ד']"

התביעה הצביעה על כך שהשיחה התבצעה בתחילת ספטמבר 2011 ואילו ההלוואה לסוהיל היא מחודש אוקטובר 2011. על כן, אין קשר בין השיחה ועניינה ועניין ההלוואה.

הנאשם כשל בניסיון להסביר את המסמכים המאמתים את ההלוואה לסוהיל. הוא טען שמיכאלי ור פעלו בחשבון הפיקדונות ללא ידיעתו ושמעולם הוא לא העביר כספים לסוהיל [פ/3513;3522;3529]. זה,

בניגוד לת/100^[13] שהוא אחד המסמכים שנמצאו במגירת השולחן בביתו של הנאשם. הנאשם נמצא סותר את עצמו שעה שלפחות בהזדמנות אחת כלל את סוהיל בין הלוויים [3562].

ההגנה הציגה מספר נקודות שתכליתן לעורר לכל הפחות ספק בגרסת ר ואלו הן:

- מפי ר נשמעה הכחשה שניתנה הלוואה לסוהיל [נ/47 מ.ט. 1514 עמ' 55^[14]].
- אי הבאת סוהיל וריחניאן כעדים מטעם התביעה והתנגדות מצד התביעה להגשת הודעותיהם פוגעת באמינות גרסתו של ר.
- קונין וביבי העידו שבין אלמקס לרוויה התקיימו יחסי עבודה אמיתיים ובכך הם נמצאו מכחישים את עדות ר בדבר יחסי עבודה פיקטיביים.
- חשבונית אחת שנטענה להיות פיקטיבית קודמת במספר חודשים למועד ההלוואה. הדבר, לסברת ההגנה, בלתי אפשרי ולכן סותר את ר. ר מצידו הבהיר שהוציא מתחת ידו לפי הצרכים מספר חשבוניות "ישנות", בהתאם לדרישת המקבל. התביעה הוסיפה שמאחר שמדובר בהתנהלות בלתי חוקית, לא מן הנמנע שהעוסקים המעורבים ניסו "לשרבב" חשבוניות ישנות אל דיווחי המע"מ.
- תמליל שיחה [ת/182] שהוגש לצורך זיהוי קול הדובר בלבד אינו יכול לשמש ראיה לתוכנה.
- התנועות הכספיות (הפקדות ומשיכות תואמות) שהתביעה הצביעה עליהן אינן מעידות דבר שכן ישנן פעולות "חד כיווניות".
- הנאשם אמנם הלווה לקונין סכום כסף וקונין אף ביקר בביתו. אולם, כל ההתנהלות ביחס לקונין היא יוזמה ובחירה של ר, שהשתמש באיומים ודברי הפחדה ומהלכי מרמה (למשל ההלוואה הייתה ע"ס 200,000 ₪ אך ר מסר לקונין 180,000 ₪).
- קונין מסר בהודעתו ששיטת החשבוניות הפיקטיביות הוסברה לו מפי ר. בעדות בבית המשפט הכחיש שהנאשם היה נוכח בעת מתן ההסבר.

ממצאים הלוואות לסוהיל וקונין

בפרשת ההלוואות לסוהיל וקונין מצויה הכחשה של הנאשם לעניין עצם ההלוואה לסוהיל ואישור הלוואה ללא חשבוניות פיקטיביות לקונין. גרסת הנאשם ניצבת בסתירה חזיתית לגרסת ר.

לגרסת ר נמצאו תימוכין רבים. ראש וראשונה מסמכי ההלוואות לסוהיל ובתוכם החשבוניות הפיקטיביות שקונין אישר את הוצאתן וכן מסמכי חשבון הפיקדונות (שכבר נקבע כממצא שהיה בבעלות הנאשם). אף לעניין ההלוואה לקונין נמצא אותו אישור במסמכי חשבון הפיקדונות (במיוחד לעניין היקף הריבית).

כך גם השיחה שנקלטה בהאזנת סתר שבה נשמע ר אומר לביבי שותפו של קונין להביא חשבונית פיקטיבית ככיסוי להלוואה הניתנת לסוהיל. אמנם, שיחה זו לא הוצגה לדוברים בחקירת המשטרה אך מאחר שאין מחלוקת על זהות הדוברים, השתלבותה של השיחה בהשתלשלות העניינים העולה מת/311 [דו"ח התנועות בחשבון הפיקדונות] מקנה לה משקל.

נוסף לכך, סוגיית המודעות של הנאשם למנגנון ההלוואות שכלל חשבוניות פיקטיביות נתמכת באמירות של הנאשם (שהוא מאשר אותן) שהתרה בלווים שאין לו עניין במה הם עושים עם ר. זו אמירה ש"נוטה לסבך" שהרי מפי הנאשם נשמע שהוא יודע שהתהליך כלפי ר כולל פרטים מהותיים מעבר למנגנון רגיל של הלוואה. ניסיונותיו של הנאשם להסביר אמירה זו נעדרו בסיס גיוני. זה ועוד זה. האמירה שמבטאת חוסר עניין במה שקורה בין הלווה לר חוזרת בהקשר ללווים אחרים, מהם כאלה שכבר צוינו למעלה מכאן. דבר זה מקנה לאמירה זו ולאופייה המסבך משקל יתר.

השגות הסנגוריה כלפי גרסת ר אין בהן כדי להניח ספק בגרסתו משום שלכל השגה נמצא הסבר מתקבל על הדעת. כך למשל, הטענה שאין הסבר להפקדה בסך ₪ 444,000 באותו יום בו ניתנה ההלוואה לסוהיל נשללת משום שהפקדה זו מתיישבת עם גרסתו של ר וראיות נוספות בעניין הלוואה להבדלה (144,000+300,000), שתפורט להלן.

אני קובע כממצא את אמינות גרסת ר בעניין ההלוואות לסוהיל ולקונין.

הלוואה לאיציק הבדלה

גרסת ר

איציק הבדלה הוא הבעלים של חברת נישה תמ"א 38. להבדלה זה ניתנה הלוואה דרך שותפו- רפי חיים קדושים.

הבדלה וקדושים נפגשו עם ר באירוע חגיגי של משפחת מיכאלי. הם ביקשו מר הלוואה. ר קיבל אישור טלפוני מן הנאשם להעניק להבדלה הלוואה בצירוף חשבוניות פיקטיביות.

קרן ההלוואה, ע"ס 300,000 ש"ח שנמשכו (לאחר עיכוב מסוים) מחשבון הפיקדונות בשני תשלומים (120,000 ו-180,000) הועברה להבדלה ע"י רפי קדושים. הריבית החודשית עמדה על 48,000 ₪ לשלושה חודשים, סה"כ 144,000 ש"ח. בתמורה להלוואה העביר הבדלה לידי הנאשם ור 11 המחאות המשוכות על שמה של חברת נישה תמ"א 38 [העתקי המחאות ת/80]. בשל מצבו הכלכלי של ר, כל המחאות (כולל חלקו של ר) הופקדו בחשבון הפיקדונות [פ/742-745].

הבדלה רשם את ההמחאה הראשונה על חשבון הריבית לפקודתה של חברת קריסטל. יתר המחאות ללא מוטב שבעת ניתנת לא הוחלט על חשבון מי תצא החשבונית הפיקטיבית [ת/80 המחאות 44-42]. כל המחאות הופקדו בחשבון הפיקדונות, ופרטי המחאות אלו נמצאו אף הם במסמכיו של הנאשם במגירת שולחנו [ת/32 עסקה 10814; ת/311

שורות 246-247 תיעוד משיכת 180,000 ש"ח מחשבון הפיקדונות; ת/31 שורה 231, ת/312 קבלה 10814; ת/329 מוצג 6].

תימוכין לגרסת ר - האזנות סתר שונות

בשיחה בין הנאשם לרפי חיים נשמע הנאשם אומר -

"השארתי לך שם יש לך אצל ההוא 120 שקל בינתיים.. ושבוע הבא עד יום שני תקבל הכל.. זה אצלו כבר, אתה יכול ללכת לקחת" [שיחה 2894 עמדה 58663 מתוך ת/343]

ובשיחה אחרת מאותו יום [ת/83] נשמע ר שואל את רפי קדושים **"מה הוא [הנאשם] הביא לך"** ורפי השיב **"אחד שתיים"** [היינו, 120,000 ₪] ושנותר **"אחד שמונה"** [180,000 ₪] לתשלום בשבוע שלאחר מכן. כלומר, סך כולל של 300,000 ₪ כפי שהעיד ר [פ/754-751]. עדות ר נתמכת גם באמצעות שיחות נוספות מהימים הסמוכים למועד מתן ההלוואה הנטענת [ת/84;81;82].

גרסת הנאשם

הנאשם הכחיש מתן ההלוואה להבדלה והיכרות עמו כל עיקר[הנאשם פ/3267;3568]. הוא שלל את האפשרות שאישר את קדושים כערב להלוואה כיוון שקדושים זה חב לו באותה עת מיליון ₪ ולא עמד בהתחייבויותיו.

טענות ההגנה -

- הבדלה וקדושים לא זומנו לעדות והתביעה התנגדה להגשת הודעותיהם במשטרה, ובכך יש גריעה מכללל ממשקל דבריו של ר. כמו כן, לא נחקר הבעלים של חברת קריסטל שלדברי ר סיפקה לו חשבוניות פיקטיביות.
- בשיחה המסבכת [ת/343 שיחה 2894] נקרא בן השיח של הנאשם בשם "פולי" ולא רפי קדושים.
- שיחות נוספות שצוינו לעיל קוימו, לדברי ר, עם רפי קדושים. אין לכך ראיה אובייקטיבית ונראה שר למד את זהות הדובר עימו רק מעיון בתמלילי השיחות. מאחר שהשיחות לא הושמעו לר וקדושים אינו עד במשפט, הן אינן קבילות וממילא אין לייחס להן כל משקל.
- גובה הריבית אינו תואם את עדותו של ר. הבדלה, לדברי ר, נתן המחאות בגין הריבית ע"ס 144,000 המהווים 40% מקרן ההלוואה, לחמישה חודשים - 8% ריבית לחודש. אעיר שלדברי ר הריבית חולקה לשלושה תשלומים ע"ס 48,000 ₪, המשקפים ריבית של 16% לחודש בדיוק כפי שטען ר.
- אין הסבר מספק מדוע חרף קיומה של יתרת זכות בחשבון הפיקדונות התעכבה העברת חלק מן ההלוואה. יתר על כן, ההלוואה נמסרה בשלוש המחאות שונות בשני מועדים שונים ונראה לכאורה שאלו

סכומים שאין ביניהם זיקה.

- אין הסבר מדוע קדושים ישירות לנאשם לקבלת הלוואה שהרי הייתה היכרות מוקדמת ביניהם.
- ת/80 הוא אסופת שיקים שאינם קבילים מאחר שלר (העד היחיד לעניין זה) אין זיקה לשיקים הללו.

ממצאים

השיחות השונות בין הנאשם לקדושים ובין ר לקדושים מהוות אישור של ממש למתן ההלוואה על פי הפרטים שמסר ר בעדותו (הן בעניין הסכומים והן בעניין התאריכים). אכן, הנאשם נשמע קורא לבר שיחו "פולי" אך יש אינדיקציה ברורה (מספר הטלפון של בן השיח) ש"פולי" וקדושים זה הינו ה (ר נשמע קורא בשיחה אחרת עם אותו מספר לבן השיח "רפי קדושים").

ההמחאות שהן עובדה אובייקטיבית תומכות אף הן בגרסת ר, והעובדה שמי שמשך את ההמחאות לא העיד חסרת משמעות שכן ר קיבל את ההמחאות לידי ו הוא רשאי להעיד על נסיבות משיכתן.

אין תימה שקדושים לא פנה ישירות לנאשם בבקשת הלוואה שכן עפ"י דבריו של הנאשם עצמו קדושים חב לנאשם כמיליון ₪.

אני נותן אמון מלא בדברי ר בהקשר להלוואה שניתנה להבדלה.

ההלוואה למאיר סבן

גרסת ר

ר העיד שערב מעצרו פעלו הוא והנאשם למתן הלוואה למאיר סבן, אולם המעצר סיכל לבסוף את מתן ההלוואה. ההלוואה ע"ס 600,000 ₪ תוכננה להינתן לשנה שלמה, בריבית חודשית של 13%-78,000 ₪ למשך שנה (סה"כ 936,000 ₪). תשלומי קרן ההלוואה צפויים היו להיות מוחזרים רק לאחר חצי שנה- לאורך ששת החודשים האחרונים של תקופת ההלוואה (24 המחאות, 25,000 כ"א). ר קיבל את הסכמתו של סבן לפרטי ההלוואה ומנגנון החשבוניות נפגשו השניים עם הנאשם בביתו. בפגישה זו, הזהיר הנאשם שיחשוב טוב ויזהר- **"תחשוב, אל תגיד לי אחרי זה שיש בעיה, למה נגעת- נסעת, אי אפשר לחזור רוורס, אני נותן את הכסף, אי אפשר לחזור אחורה.. יש בעיות אתה פונה לד, ד יפתור, אין לבטל צ'קים אין שום דבר, אין רוורסים. קח את הזמן שלך"** [ר פ/667]

לבסוף, רק כמחצית מקרן ההלוואה הועברה לסבן- 305,000 ₪ הועברו לסבן עפ"י הפירוט הבא: 55,000 ₪ באמצעות המחאות מחברת א.מ טיטניום ו-250,000 ₪ שנמשכו מחשבון הפיקדונות והועברו לסבן במזומן. העברת מחצית ההלוואה הנוספת סוכלה לבסוף בעקבות מעצרו של ר והנאשם. לשם כיסוי עלות הריבית, עתיד היה סבן לקבל חשבוניות פיקטיביות של חברת אלמקס (ולא של לב אנרגיה) מאחר שתחום עיסוקו של סבן בעבודות עפר וברזל ואין לו

צורך בחשבוניות סולר. בשל המעצר לא הוצאו החשבוניות הללו.

כנגד ההלוואה ניתנו ההמחאות הבאות- 12 המחאות בסך כולל של 468,000 ₪ בגין מחצית מסכום הריבית הכולל וכן 24 המחאות עבור החזר קרן ההלוואה. המחאות אלו חולקו בין שתי החברות שבבעלותו של סבן- מ.ס. פינוי אשפה ונ.א. תהילה, לפקודת חברת אלמקס [ת/56]. המחאות אלו הופקדו כולן בחשבון הפיקדונות, לרבות חלקו של ר בריבית [ת/32]. כאמור, ר נצר בדרכו אל הצ'ינג' למשיכת יתרת הלוואה והעברתה לסבן וקבלת ההמחאות הנוספות בגין החזר הריבית מידיו [ר פ/675-667].

לאחר העברת כמחצית מההלוואה, ביום 25.10.2011, גילה הנאשם שהמחאות שהוציא סבן חזרו והוא החליט לחזור בו ממתן ההלוואה. חשיפת ההמחאות החוזרות נעשתה דרך מכר של הנאשם, אלי עטיה, אצלו פרט ר המחאות של סבן. ע"מ לסייע לעטיה, שוחח הנאשם עם סבן וניסה להסדיר עמו את העניין, או אז גילה שגם הוא קיבל המחאות העלולות לשוב ריקם. הנאשם זעם על ר שלא בדק את יכולותיו הכלכליות של סבן ור מיהר לביתו ע"מ לפייסו בדברים, עד שהנאשם החליט להמשיך במתן ההלוואה לסבן כמתוכנן.

גרסת הנאשם

הנאשם העיד שלא נתן כלל הלוואה לסבן אך פרט המחאות של סבן עבור ר. בדיעבד הבין שההמחאות קשורות לסבן והן "סתם בלוף גדול". הנאשם פירט שבוע לפני מעצרו הסתבר לו ששיקים של סבן (שהופקדו אצל אלי עטיה חברו ובחשבון הפיקדונות בערבות שלו למיכאלי) חוללו. פגישתו היחידה עם סבן הייתה מקרית ובחנות בגדים. בחקירתו הנגדית הודה הנאשם כי נפגש עם ר וסבן בביתו אך סירב לתת לו הלוואה לאחר שגילה שהמחאותיו חוזרות [הנאשם פ/3342-3345; 3329].

לצורך תמיכה בגרסתו הציג הנאשם תמלילי שיחות שנערכו עם סבן ומוטי חסין ולפיהן לכאורה טען שההמחאות הוחזקו אצלו לשם מעקב אחר הפריטות שביצע לר [הנאשם פ/3275-3272, ת/350 שיחה 2725; נ/54; נ/55].

תימוכין לגרסת ר

· סיוע לעדותו של ר מצוי במסמכי ההמחאות ותדפיסי התנועות של חשבון הפיקדונות והן בשיחות שנקלטו בהאזנות הסתר.

מסמכי חשבון הפיקדונות מורים שביום לפני מעצרו (25.10.2011) נמשכו מחשבון הפיקדונות שתי המחאות של חברת א.מ טיטניום וסך של 250,000 ₪ במזומן, ובאותו יום ממש הופקדו המחאותיו של סבן [ת/311 שורה 258,253; קבלה 11459 בת/312 מיום 25.10.2011; ת/32 עסקה 9616- השבת ההמחאות של א.מ טיטניום ועסקה 11459- הפקדת ההמחאות]. מיכאלי בעדותו אישר כי סבן משך ביום זה ביחד עם ר 250,000 ₪ לאחר שנתקבל אישור לעסקה הזו מאת הנאשם [פ/2713]. פרטי ההמחאות [ת/56] נמצאו אף הם במגירת שולחן ביתו של הנאשם- ת/329 מוצגים 4,9,3].

· שיחות שנקלטו בהאזנות הסתר מוכיחות קשר עסקי בין הנאשם לסבן [ת/57; נ/54]

שיחות נוספות שנקלטו בהאזנות הסתר תומכות בגרסת ר בכל הקשור לנסיבות הסובבות את מתן ההלוואה [ת/59; 350;60 שיחה 2725].

טענות הגנה

- סבן לא הובא לעדות ההמחאות שנתן אינן קבילות.
- ר הנחה את החוקרים לבדוק תיעוד במצלמות ביתו של הנאשם של הפגישה עם סבן. לא נמצא תיעוד כזה.
- סרוסי לא נחקר על השיחה שבה לכאורה דיבר עם ר בקשר להלוואה שניתנה לסבן [ת/59].
- אין תיעוד של שיחת הטלפון בין הנאשם לר, בה ר אומר לנאשם ששיקים של סבן בוטלו בגללו. כיוון שהייתה האזנה מתמדת לשיחות של הנאשם, חסר זה אומר דרשני.
- שיחות שונות תומכות בגרסת ההגנה-

נ/54- תמיכה בטענת הנאשם שסבן לא ידע ששיקים שלו יגיעו לידי הנאשם, ושר רימה אותו.

נ/55- חסין מתקשר לנאשם ואומר לו שהוא לוקח אחריות על השיקים שהתקבלו מר. לטענת ההגנה, משיחה זו עולה כי כטענת הנאשם הא אחראי על ר בצ'ינג'ים והם אינם "שותפים" כטענת ר.

ת/57- לטענת הנאשם, לאחר לקיחת האחריות של חסין הוא הודיע לסבן שאין לו עוד טענות אליו ולכן "הכול בסדר" [הנאשם פ/3279].

• טענת התביעה על כך שהנאשם גילה ביום 25.10.2011 ששיקים של סבן חוללו, אינה עולה בקנה אחד עם השיחות המצוטטות לעיל לפיהן כבר ביום 16.10.2011 ידע הנאשם על חילול השיקים, יותר משבוע לפני הפגישה הנטענת בביתו (לפי גרסתו של ר).

• אין סיוע לעדות ר בעדות מיכאלי בעניין משיכת כסף ע"י סבן יום לפני המעצר. מיכאלי הוטעה בעניין זה בעדותו במשטרה. הוא לא נקב בשם האדם הנוסף שהגיע עם ר לצורך משיכת הכסף, אך ציין שזה מאיר סבן לאחר שבא כוח המאשימה העלה שם זה לפניו. מיכאלי נוקש בלשונו לעניין אישורו הנדרש של הנאשם בשלב החקירה הנגדית לאחר שעות רבות של עדות, ולכן יש להעדיף את גרסתו במשטרה ובחקירתו הראשית [מיכאלי פ/2613-2612;2619]. כמו כן, ישנה סתירה בין דבריו של מיכאלי לדבריו של ר לעניין הסכום שנמשך- לדברי מיכאלי ₪ 600,000 ולדברי ר כמעט כפול.

• ת/56 הוא אסופת צ'קים של שתי חברות עלומות שלטענת ר מצויות בשליטתו של סבן, אך מאחר שסבן לא הובא לעדות אין לזה משקל.

ממצאים

אינני רואה צורך להידרש לפרטי ההלוואה והגרסאות השונות ביחס אליה, כיוון שהלוואה לא הושלמה וחשבוניות פיקטיביות לא שולבו בה. ישנן ההמחאות עצמן שהופקדו לחשבון הפיקדונות וכן שיחות שונות שנקלטו בהאזנת הסתר שיש בהן מידה של תימוכין לדברי ר.

אכן, לאופי ההתנהלות המתוכנן ולעובדה שהמחאות הופקדו בחשבון הפיקדונות יש ערך ראיתי מסוים מפני שהדברים משתלבים בדפוס ההתנהלות של הנאשם ביחס ללווים אחרים.

אני ער לכך שסבן לא הובא להעיד אבל ההמחאות שנתן הופקדו בחשבון הפיקדונות. בעניין זה כשהוא לעצמו אני רואה תימוכין חשובים לגרסת ר שכן לפי קביעתי הנאשם הוא הבעלים של חשבון הפיקדונות. מפי הנאשם באישור ל'פריטת המחאות' של סבן זו הודאה במקצת גם אם מקצת שבמקצת. דברי הנאשם בנקודה זו נעדרו פירוט ועל כן אין לדעת אם אכן היחס בינו לבין סבן הסתכם בפריטת המחאות או שמא נכלל בהן מתן הלוואה בדיוק בנסיבות שר העיד עליהן.

אף גם זה. מיכאלי אישר את המשיכה הנזכרת בעדותו של ר ערב מעצרו. אכן, נטען שמדובר בזיהוי מוטעה של מאיר סבן אולם אין לטעות זו כל סימוכין לרבות מפי מיכאלי עצמו.

סיכומה של נקודה זו הוא שאף על פי שבפרשה של מאיר סבן לא ניתנו חשבוניות פיקטיביות, יש בה משום אישור כללי למנגנון ההלוואות והחשבוניות שתואר מפי ר.

ההלוואה לראובן זיו

ראובן זיו ז"ל נפטר במהלך ניהול המשפט.

גרסת ר

ר העיד כי הכירו במשך למעלה מעשור שנים והפגיש בינו לבין הנאשם לצורך קבלת הלוואה.

הנאשם נתן לזיו, במנותק מר, שלוש הלוואות בסך כולל של 1,300,000 ₪ (שתיים על חצי מיליון והשלישית על השאר). הלוואות אלו נשאו ריבית חודשית של 3.5%, מכיוון שזיו לא קיבל חשבוניות פיקטיביות. החזרי הלוואות והריבית נעשו באמצעות המחאות המשוכות על שמן של החברות מ.ר.ס הובלות וחברת דנלי המצויות בבעלותו של זיו. כמו כן, קיבל הנאשם 'המחאת ביטחון' ע"ס 500,000 כבטוחה לפירעון אחת ההלוואות. המחאה זו הופקדה בטעות ומיד נמשכה והושבה לידי זיו [תיעוד הפקדות של המחאות חברות אלו מצוי בת/32 עסקאות 8724 ו-10653. הפקדת אחת ההמחאות והשבתה לזיו- עסקה 6954, ר פ/ 771-768].

בנוסף להלוואות אלו, נהג ר לערוך "חילופי המחאות" עם זיו "שיק תמורת שיק" בשביל לגלגל את לב אנרגיה (כיוון שהצ'ינג'ים סירבו לפרוט המחאות שנמשכו על שמה של לב אנרגיה). שיחות ת/93-90 מורות שזיו ביטל המחאות שלו

שניתנו ללב אנרגיה במכוון, אך ביקש להסביר זאת לנאשם ע"מ שהנאשם לא יחשוד באיתנותו הכלכלית [ר פ/775-771].

גרסת הנאשם

הנאשם מאשר את מתן ההלוואה בסכומים הנקובים בעדותו של ר, אך טוען כי כספי ההלוואה נועדו למימון עסקאות ברזל והנבת תשואה אישית לו אך גם כספים אלו ירדו לטמיון. בחקירתו הנגדית, הודה הנאשם שגבה ריבית בשיעור הנקוב בעדותו של ר. לאחר מכן שינה טעמו והעיד שסכומי הריבית הועברו לידי ר. [הנאשם פ/ 3287-3288; 3559-3560].

תימוכין לעדות ר

ליון בעדותו תמך בגרסתו של ר וטען שזיו סיפר לו שקיבל הלוואה מהנאשם ואף היה בביתו (ובמהלך פגישה זו אף ניתן לו ריהוט גן במתנה ע"י הנאשם, ריהוט שלא היה בו צורך. על נתינת הריהוט מעיד גם הנאשם עצמו) כי נהג לפקוד את משרדו של זיו ולהוציא קבלות בהתאם להמחאות שהוצגו לפניו (חלק מהקבלות נכתבו ע"י בני ליון וחלק ע"י מזכירתו של ראובן זיו, כיוון שליון השאיר פנקס קבלות ריק של שלב אנרגיה במשרדו של זיו) הקבלות ת/254 [ליון פ/1935-1936; 1926-1930].

טענות הגנה

- אכן, ישנו תיעוד על הפקדת 564,000 שח בחשבון הפיקדונות אך אין הסבר לאן נעלמה יתרת ההלוואה והריבית עליה.
- לאחר הגשת כתב האישום נחשף הנאשם להאזנות הסתר והתברר לו שר רימה אותו; כספי ההלוואה הוצאו ממנו במרמה. ר עומת בחקירתו הנגדית עם גרסתו של זיו במשטרה שר ביקש ממנו לשקר לנאשם ולא לספר לו על החלפות השיקים [ר פ/1115].
- נקלטו שיחות של ר וזיו בהן ר הנחה את זיו לשקר לנאשם [ת/93-90]. נראה שר הציג לנאשם מצג כוזב לפיו לו ולזיו ישנם עסקי ברזל "מדן ועד אילת" [פ/1115]. כך הפך זיו למסייע לר להוציא במרמה מהנאשם למעלה ממיליון ₪. כספים אלו שימשו להחזרת חוב של ר לזיו.
- אין ללמוד דבר מהעובדה שהמחאות של חברת מרס לשנת 2012 כלולות במסמכי חשבון הפיקדונות [ת/32] כיוון שהיו החלפות שיקים בין ר לזיו. זו עובדה שהמחאות רבות של חברת מרס ודנלי הופקדו לחשבון לב אנרגיה הרגיל [נ/17]. רישומי המחאות בת/32 אינם מהווים מוצג ותוכנם אינו קביל.

ממצאים - הלוואה לזיו

עיקר הנסיבות הכרוכות בהלוואה לראובן זיו אינן שנויות במחלוקת. הנאשם הודה במתן הלוואה לזיו, לרבות בשלב

מסוים, בשיעור הריבית שנדרשה. כיוון שבעסקת ההלוואה הזו לא נכרכו חשבוניות פיקטיביות, חשיבותה כתימוכין לגרסת ר נעוצה בכך שהמחאות של חברות מרס ודנלי, בבעלות זיו, נמצאו מתועדות במסמכי חשבון הפיקדונות. מאחר שהנאשם מאשר את עצם מתן ההלוואה לזיו, מתבקש שהמחאות שהן בגדר פירעון ההלוואה יופקדו לחשבונו של המלווה (הנאשם). אכן, ההמחאות הופקדו לחשבון הפיקדונות שכבר נקבע שהוא חשבון של הנאשם. אין לנאשם הסבר של ממש ביחס לשאלה מדוע הופקדו ההמחאות הללו בחשבון הפיקדונות. ההסבר היחיד הוא שכספי ההלוואה ניטלו ממנו במרמה בידי ר שחב חוב כספי גדול לזיו. גם בהנחה שהנאשם צודק שההלוואה הוצאה במרמה, אין בכך הסבר לעצם הפקדת ההמחאות בחשבון פיקדונות.

אין לי אלא להסיק שהפקדת המחאות הלוואה זו בפיקדונות נועדה להסתיר את "מסלול הכסף".

פסילת הלוואה כרמי מקלדה

גרסת ר

מקלדה היה בעת ההיא ממלא מקום יושב ראש מועצת דלית אל כרמל. אף הוא הובא לביתו של הנאשם לצורך אישורו בטרם תינתן לו הלוואה, נוסף על הלוואה אותה קיבל מר ומאיציק גפן במנותק מהנאשם. בפגישה המשולשת (ר, הנאשם ומקלדה) סוכם כי תינתן הלוואה ע"ס 500,000 ₪ לתקופה של ארבעה חודשים, בצירוף חשבוניות פיקטיביות המשוכות על שמה של לב אנרגיה בהן יעמוד שיעור המע"מ על גובה הריבית המבוקשת. במעמד זה, מסר מקלדה המחאות דחיות על חשבון החזר ההלוואה המבוקשת, לפקודתה של לב אנרגיה ממנה היו אמורות לצאת החשבוניות הפיקטיביות [ת/94]. סופו של דבר, מתן ההלוואה סוכל- לאחר שמקלדה יצא את ביתו של הנאשם, התקשר הנאשם (באמצעות הטלפון של מיכה סרוסי) לאחד נאדים כאמל, שדיווח לו שמקלדה 'נוכל' ולא ניתן ליתן בו אמון. אי לכך, הודיע הנאשם לר שיבטל באופן מידי את העסקה וישיב למקלדה את ההמחאות שנתן. ר השיב חלק מההמחאות למקלדה, וחלקן האחר הושאר בידי מפני שחשב לתת בעצמו הלוואה למקלדה. בסופו של דבר, לא ניתנה הלוואה ורק פרט למקלדה את ההמחאות [ר פ/551; 775-780]

גרסת הנאשם

הנאשם אינו מכחיש שהיה ניסיון לתת הלוואה למקלדה אך הניסיון נכשל משום שמקלדה התברר להיות אדם לא אמין. הנאשם מכחיש שבפגישה עימו על העניין החשבוניות הפיקטיביות או שהוא היה מודע לכך שר סיכם עם מקלדה על "הלוואה ללא ריבית" שמשמעותה שהריבית תתקבל באמצעות זיכויים ממע"מ.

תמיכות בגרסתו של ר

מקלדה תיאר את הניסיון ללוות כסף מן הנאשם באורח דומה מאוד לתיאור שהשמיע ר. נוסף לכך, מקלדה אישר את הנסיבות שבעטיין החליט הנאשם שלא לאשר את מתן ההלוואה. בין היתר, במהלך הפגישה המשולשת בבית הנאשם קבע הנאשם את מועד החזר ההלוואה והוסיף ששאר הפרטים "יסגרו עם ד. מול ד" [מקלדה פ/135-139].

שיחה שנקלטה בין ר למקלדה שבה הציע ר לתת מקלדה הלוואה "בלי ריבית" וכן סיכם עם מקלדה בעניין זה בביתו של הנאשם [ת/13].

טענות הגנה

- מקלדה מכחיש שבפגישה עם הנאשם דובר על חשבוניות.
- סירוב הנאשם לתת הלוואה אינו עולה בקנה אחד עם העבודה שעפ"י הנטען בכתב האישום, המדינה היא הנושאת בעלות הריבית על ההלוואה, ולפיכך בכל מקרה היה לנאשם כדאי לתת הלוואה בעלת תשואה של 16%.
- עדותו של מקלדה דומה מאוד לעדותו של קונין. בשתי העדויות מתוארת באורח דומה התנהלותו של ר. ר נתן הלוואה בצירוף חשבוניות לשני הלווים הללו חודשים לפני המפגש עם הנאשם וללא זיקה אליו. ר גזל את כספם של קונין ומקלדה. קונין, כמו מקלדה, העיד שלא דובר על חשבוניות בביתו של הנאשם.

ממצאים - כרמי מקלדה

נסיבות הניסיון לתת הלוואה למקלדה בעיקרן אינן שנויות במחלוקת. ההתנהלות עם מקלדה מהווה תמיכה לגרסתו הכוללת של ר. יתר על כן, מההתנהלות נלמדת "זכות הווטו" של הנאשם לעניין מתן הלוואה ללווה מסוים.

האמירה של הנאשם שמקלדה מאשר שאמנם נאמרה ששאר הפרטים "יסגרו עם ד. מול ד" מהווה לדעתי אינדיקציה ברורה למודעות של הנאשם לתוכנם של "הפרטים" הללו, היינו, למנגנון החשבוניות שר הפעיל אותו במצורף להלוואות.

מודעות ומעורבות הנאשם במנגנון החשבוניות הפיקטיביות

הנאשם מאשר שידע שר מוציא חשבוניות אך חשב שהן חוקיות [ת/213 תמליל 2908 עמ' 12-12] "לא ידעתי על כל הסיפורים האלה הקומבינות של החשבוניות. הייתי אומר ד הכל חוקי החשבוניות מס אפילו שלא קשור אלי, אתה מבין, אפילו שלא קשור, אתה נותן כסף שלא יהיה פאדיחות עם כל הנוכלים האלה..." וכן "הרי ידעתי שהוא נותן חשבוניות, לא שלא ידעתי, ידעתי, אבל לא ידעתי שזה מזויף" [פ/3320]

בין שהנאשם ירד לעומקן של החשבוניות הפיקטיביות ובין שחשב שנעשה שימוש בחשבוניות אמיתיות לצורך מנגנון ההלוואות, הנאשם לא סיפק כל הסבר הגיוני היאך חשב שמדובר בחשבוניות חוקיות שעה שהוא ידע שלא הייתה כל עסקת אמת.

הנאשם לא הסביר מדוע ההמחאות שניתנו עבור הלוואותיו נרשמו על שם חברות שלא היה להן קשר לכאורה למתן ההלוואה. הוכח למעשה שהנאשם ור קשרו קשר ליצירת מנגנון המאפשר מתן הלוואות בריבית גבוהה, כשר אחראי על הצד הטכני של הוצאת החשבוניות והנאשם הוא המממן העיקרי של המנגנון.

ר ושינכה מעידים שניהם על ידיעתו של הנאשם על מנגנון החשבוניות הפיקטיביות, שינכה אף מודה שהזהיר את הנאשם מהתכסות בחשבוניות של מיכה ביטון.

ראיה למודעות הנאשם לנושא חשבוניות פיקטיביות על דרך הכלל ומודעות ליכולותיו של ר בפרט ניתן ללמוד משתי ההתרחשויות הבאות.

הראשונה, הנאשם התכוון לפעול להוצאת חשבונית פיקטיבית לרפי חיים ע"מ לכסות באמצעות זה חוב ישן של הבדלה כלפיו. הנאשם נשמע אומר לרפי חיים **"אז דבר עם ד שיכין לך חשבונית, מה אתה רוצה?"** [ת/358 שיחה מיום 14.08.2011] ועוד **"הכל רשמי שם, הכל רשמי שם, חברה טובה... אתה רוצה חשבונית עם מע"מ? ... אז עכשיו אני אסדר לך את זה מה הבעיה? תרים לי טלפון תגיד לי מה אתה רוצה?.."** [ת/358 שיחה מיום 16.08.2011 בשעה 18:00; ת/357 (קובץ השמע של שיחה זו)].

בהקשר זה אמר הנאשם לר **"תהיה בקשר עם רפי קדושים.. השותף שלו חייב לי 10,000 דולר, חמישים אלף שקל, הוא אתה יודע, חשבונית רוצה, הוא ישלם את המע"מ הכל, כן כן עכשיו דיברתי איתו"** [ת/358].

השנייה, הצעת הנאשם לאורן גזיאל לקנות ממנו את רכבו הפרטי בתוספת חשבונית פיקטיבית: **"אני האוטו עומד לי 790 אלף, אבל תתן לי כמה שאתה רוצה, תבדוק כמה עולה האוטו.. לא 800, אני יעשה לך פחות, מה אתה דפוק? אני עושה לך פחות, אני עושה לך סידור מהסרטים שעם.. עם השמן גם ש.. לא, לא יעמוד לך בלי כסף אתה מבין, גרושים. מה שבא לך, איך שבא לך (....) תבדוק ותן לי איך אתה רוצה, גם אני קל איתך, אתה מה שתרצה אני ייתן לך, אין בעיה.. אני גם יכול לעשות לך סידור עם ההוא שמה עם השמנמן ההוא"** [ת/322 שיחה 1926 מיום 11.10.2011]. יש ראיות ש"השמנמן" הוא ר ולא אחד כפיר תמם, בעלים של מוסך מרצדס, כטענת ההגנה [ת/360 חלק ב' שיחה 58663 שיחה 2722 מיום 16.10.2011].

שיחות אלו מראות בעליל את מודעתו של הנאשם למנגנון החשבוניות הפיקטיביות אותו ניהל ר. הנאשם העיד וחזר והעיד שמעולם לא דיבר עם אדם על חשבוניות פיקטיביות. שתי ההתרחשויות הללו טופחות על פני הצהרה זו.

תימוכין נוספים בהודעתו של מקלדה שהנאשם אמר לו בעת סיכום פרטי ההלוואה ששאר הפרטים "יסגרו עם ד", וקונין שציין שהנאשם אמר לו שלא מעניין אותו מה הוא עושה עם ד. אמירות אלו מפי הנאשם הן בגדר דברים ש"מסבכים" את הנאשם או לכל הפחות "נוטים לסבך" במעורבות ובמודעות לעניין החשבוניות הפיקטיביות. שכן, אילו הייתה הפנייה סתמית של הלוואה אל ר שאין בה שמץ של פליליות, לא היה הנאשם טורח לציין שאין לו חלק ונחלה במה שקורה עם ר ושההתנהלות מול ר אינה מעניינו כלל ועיקר.

בחקירתו במשטרה אישר הנאשם ידיעה על כך שר מתעסק עם חשבוניות פיקטיביות - **"אז אני יגיד לך, כולם ידעו מה יש לדעת. הוא פתח עליו את החשבוניות 20 פעם רצה לצאת עד מדינה. נתפס שש מיליון עשר מיליון השתחרר תגיד לי מה זה הפקרות מה אני ילד קטן. אבל אני אמרתי מה אני יעשה איתו, לך תפרוט את הצ'קים"** [ת/312 תמליל 2908 מיום 16.11.2011, עמ' 7-8].

אני קובע כממצא של עובדה שהנאשם היה מודע למנגנון החשבוניות הפיקטיביות ופעל בהקשר זה בעצה אחת עם ר.

האישום הראשון סיכום ומסקנות

ממצאי אמון ודרישת הסיוע - כללי

כיוון שראיות התביעה מושתתות בראש ובראשונה על עדותו של עד המדינה ר, תהליך הסקת המסקנות מעדותו הוא דו שלבי. בשלב ראשון יש להכריע באמינות העדות כשהיא לעצמה. בשלב השני יש צורך לבדוק אם מתקיים 'סיוע' לעדות.

אמינות עדותו של ר כשהיא לעצמה

נקודת המוצא היא שר עברין מועד. ידו רב לו בעבירות מרמה מסוגים שונים ובכללן מרמה כלפי רשויות המס בהקשר לשימוש והפצה של חשבוניות פיקטיביות בקנה מידה גדול. נמצאו ככל הנראה לא מעט מקרים של הונאה מצד ר כלפי שותפיו לעסקאות הבלתי חוקיות. לא היה קשה להתרשם, כמעט למן ראשית עדותו של ר ובוודאי במהלך חקירתו הנגדית, שמדובר בנוכל בעל "עומק עברייני". יכולות אינטלקטואליות מסוימות (כגון זיכרון יוצא מן הכלל של פרטים, מספרים, מועדים וכן "ראיית הנולד") מסייעים לו במימוש תכניות פעולה פליליות מורכבות.

היה ברור כשמש שהיה עלי לקחת בחשבון את התכונות הללו עד שאני נותן אמוני בעדותו של ר בבית המשפט.

הראיות שהונחו לפני משכנעות על פי צורכי השכנוע במשפט פלילי שהנאשם ור קשרו קשר למתן הלוואות ללווים בהיקפים גדולים בריבית קצוצה וגבוהה במיוחד. בהסכם עם הלווה נכלל מנגנון שימוש בחשבוניות פיקטיביות שמשקפות עסקאות ערטילאיות שלא היו ולא נבראו במגמה שהלווה יקבל במרמה מרשויות המס סכומים ש"שולמו" כמע"מ וישתמש בהם לפירעון ההלוואות. הנאשם ור חברו למהלך הפלילי הזה בהקשר לכשבעה לווים (אין נפקות לכך שבמקרה זה או אחר ההלוואה או החשבוניות לא יצאו אל הפועל).

המנגנון האמור אפשר לממש את ההלוואות ולגבות את החזרי ההלוואות הלכה למעשה. כדי להסתיר את העסקאות הבלתי חוקיות נפתח חשבון פיקדונות בצ'ינג' של מיכאלי שבו הופקדו מרבית ההמחאות שנמסרו כהחזרי ההלוואות והריביות להן. זיקתו של הנאשם לחשבון הוסתרה אולם זיקה זו הוכחה כדבעי.

עד התביעה המרכזי- עד המדינה- ר, היה ה"מוח" מאחורי מנגנון ההלוואות המורכב האמור. אולם הנאשם היה לשותף פעיל, גורם הכרחי לקיום התהליך הפלילי. הנאשם היה מודע למנגנון הפעולה ועל כן יש לראותו בחזקת מבצע במשותף שווה ערך להוגה ה"מיזם" הפלילי.

עדותו של ר היא ציר הראיה המרכזי שבידי התביעה. העדות ראויה לאמון משני טעמים עיקריים-

הטעם הראשון הוא שהעדויות לא נסתרה בראיה בת ממש. השגות שונות שהעלתה הסנגוריה, נבחנו ונדחו מפני שלחלק הארי מהן נמצא הסבר משכנע וחלק אחר היה חסר בסיס ובגדר השערות בלבד.

הטעם השני הוא שיש לכל הפחות שישה טיפוסים ראיה שתומכים ומסייעים לעדותו של ר ואלה הם:

1. ראיות שמוכיחות את זיקת הבעלות לחשבון הפיקדונות.

2. ההתנהלות בחשבון הפיקדונות שתואמת באורח מדויק להפליא את גרסת ר על אותה התנהלות. קשה להעלות על הדעת שר תיאר מדמיונו מערכת פעילות כל כך מורכבת שראיות שונות קושרות את הנאשם אליה, אלמלא הייתה עדותו עדות אמת.

3. ראיות משכנעות בדבר מודעותו של הנאשם למהות השימוש בחשבוניות פיקטיביות בכלל ובפרשה זו בפרט.

4. מספר עדים מסרו שמנגנון ההלוואה ופירעונה סוכם איתם מפי ר במעמד הנאשם כשהנאשם משמיע משפטים מסבכים שמצביעים על מודעותו לחשבוניות הפיקטיביות.

5. דברים מכחישים של הנאשם בנקודות מפתח נסתרו. כך, ההתנערות שלו מר ומהיכרות עסקית איתו הופרכה. הכחשתו את דבר קיומן של עסקות הלוואה שונות נסתרה וגרסת הדברים שלו לא נמצאה קוהרנטית ובמיוחד בפרקים שלמים התגלתה כחסרה.

6. לא ניתן הסבר לתמיכה החזקה של הנאשם בר לאורך כל הדרך בהיקפים גדולים כל כך. הסבר יחידי אפשרי לתמיכה כזו הוא בכך שלנאשם היה אינטרס ראשון במעלה במימוש מנגנון ההלוואות. הנאשם היה מעוניין בפירעון ההלוואות לרבות קבלת ריבית עתק. הוא הבין אל נכון שחשבוניות פיקטיביות הן הדרך היחידה לאפשר את פירעון ההלוואות ולכן סמך ידו עליה.

לא כל אחד מראשי התמיכה הללו יכול לשמש "סיוע" כמובנו בחוק. אולם, כל אחד מראשי התמיכה ובוודאי ההצטרבות שלהם עשויים לבסס ממצא של אמון בגרסת ר כשהיא לעצמה.

סיוע

סיוע היא ראיה המקיימת שלושה תנאים מצטברים: ראשית, הדרישה כי מקור הראיה הינו נפרד ועצמאי מהראיה הטעונה סיוע. שנית, הדרישה כי הראייה המסייעת מסבכת או נוטה לסבך את הנאשם באחריות לעבירה. שלישית, על הראייה המסייעת להתייחס לנקודה ממשית השנויה במחלוקת [ע"פ 7320/07 פלוני נ' מדינת ישראל]. אולם, "ראיית הסיוע" אינה חייבת להיות ראייה אחת ויחידה העונה על כל שלוש הדרישות, והיא יכולה להיות מורכבת ממקבץ של ראיות העונות יחדיו על שלוש דרישות אלו (י' קדמי, "על הראיות" תש"ע-2009, חלק ראשון עמ' 328).

אלה הראיות המקיימות, ביחד ולחוד, את דרישת ה'סיוע':

הראיה החשובה ביותר היא העובדה המוכחת של זיקת הבעלות של הנאשם בחשבון הפיקדונות. ראשית, המסקנה האמורה טופחת הכחשה של פרט מרכזי שנשמעה מפי הנאשם. שנית, בעלותו של הנאשם בכספים היוצאים והנכנסים בחשבון הפיקדונות היא הוכחה לשותפותו בעסקות ההלוואות השונות ובתמורה שנקבעה להן שהיא ריבית מופקעת המשולמת באמצעות המחאות של חברות שמשקפות עסקות ערטילאיות שאין מאחוריהן כל ממש. לא בכדי הכחיש והסתיר הנאשם את הבעלות בחשבון ומשנתגלתה זיקתו לחשבון טען שהוא בסך הכל 'אחראי' (כלומר, ערב) לחשבון. הוא הבין אל נכון שהודאה בבעלות בחשבון כמוה כהודאה בשותפות בעסקאות הפיקטיביות. אין ספק שראיה זו מקיימת את שלושת הדרישות המאפיינות סיוע.

ראיות שמבססות את מודעות הנאשם לתהליך הפיקטיבי שבהוצאת החשבוניות. כאלה הן העדויות של מקלדה וקונין ששמעו מפי הנאשם שהוא אינו רוצה לדעת מה שנרקם בינם לבין ר; עדותו של שינכה שהזהיר את הנאשם מפני שימוש בחשבוניות של מיכה ביטון ועוד עדויות בדבר רצונו של הנאשם בהוצאת חשבוניות פיקטיביות במנותק ממנגנון ההלוואות (כך בעניין רפי קדושים ואורן גזיאל).

הנאשם אישר שידע שר מוציא חשבוניות. הוא לא סיפק הסבר הגיוני למחשבה שהחשבוניות חוקיות בה בעת שידע שלא הייתה כל עסקת אמת.

נקודה נוספת היא שלא ניתן לערוך הבחנה מלאכותית בין טענת ר למודעותו של הנאשם למנגנון הפעולה הבלתי חוקי ושותפותו בו, מתוך המכלול העצום של הפרטים שר תיאר ושנמצאו כולם מאומתים, הן במסמכים והן בעדויות. כך למשל, ר הפנה את החוקרים במדויק לרשימות לוויים ומסמכים נוספים שהוסתרו במגירת שולחן האוכל בבית הנאשם. רשימות אלו נמצאו במקום שאליו הפנה ר וכן התברר שחלק ממסמכים אלו הופק מתוך חשבון הפיקדונות ושבכוונת מכון נגזרה הכותרת המעידה על כך כדי להסוות את זיקת הנאשם לחשבון.

משנקבע שיש ליתן אמון כולל בעדותו של עד המדינה ר ומשנמצא סיוע לעדותו, קם בסיס איתן להרשיע את הנאשם בעבירות המיוחסות לו באישום הראשון.

אישום שני- הלבנת הון

לנאשם מיוחסת עבירה לפי חוק איסור הלבנת הון שעניינה עשיית פעולה ברכוש אסור במטרה להסתיר או להסוות את מקורו, את זהות בעלי הזכויות בו, את מיקומו, את תנועותיו או עשיית פעולה בו [ס'3(א) בחוק איסור הלבנת הון] וכן עשיית פעולה ברכוש בידעה שהוא רכוש אסור [סעיף 4 בחוק איסור הלבנת הון].

על בסיס העובדות שהוכחו בפרשת האישום הראשון, ניתן לקבוע שהנאשם ביצע עבירות קשירות קשר לביצוע פשע, רישום כוזב במסמכי תאגיד והוצאת חשבוניות פיקטיביות במטרה להתחמק מתשלום מס ולסייע לאחרים להתחמק מתשלום מס, בנסיבות מחמירות (כגון ריבוי עבירות, אמצעים מתוחכמים) שהן עבירות מקור לפי חוק איסור הלבנת הון.

כלל הרכוש האסור הושג במישרין או בעקיפין באמצעות עבירות המקור. וזה פירוט הרכוש האסור:

- **355 המחאות לווים בסך כולל של 12,133,164 ₪.**
- **החזרי הלוואות של תשובה במזומן, בהעברות בנקאיות ובכל דרך אחרת בסך כולל של 1,117,616 ₪.**
- **15 המחאות המשוכות על שמה של לב אנרגיה לפקודת ח.י. מיטב בסך 468,000 ₪.**
- **סכומי המע"מ שנשארו בידי הנאשם בסך 503,000 ₪.**

הקשר עם ר ועבירות שבוצעו לשם קידום הקשר הניבו לנאשם רכוש אסור כהגדרתו בחוק ואפשרו לו להסוות אותו, את מקורו, את זהותו של הנאשם כבעליו, את מיקומו ואת התנועות בו. כך למשל, באמצעות פעולות מפעולות שונות הוסתרה בעלותו של הנאשם בחשבון הפיקדונות והוסתרה הפעילות בחשבון; נקנו כלי רכב מחברת קמור ושולם שכר טרחה לעורכי דין בעבור צד ג' באמצעות המחאות לווים המשוכים לפקודתה של לב אנרגיה; בוצעו פעולות של פריטת שיקים עבור הנאשם והמחאות הלווים שניתנו לנאשם הופקדו בחשבון לב אנרגיה עובר לפתיחתו של חשבון הפיקדונות; הועברה החברה של תשובה על שם דודו של הנאשם; ההמחאות של פאי שנמשכו על שמה של חברת נתיבים כהחזר לחובו של תשובה.

בהינתן שהעובדות הכלולות באישום הראשון הוכחו אין ולא הוצגה מפי ההגנה טענה שהפעילות שהוכחה אינה מהווה עבירה לפי סעיפים 3(א), 4 בחוק איסור הלבנת הון.

משום כך, אני קובע שהפעילות בניגוד לחוק איסור הלבנת הון המתוארת באישום השני הוכחה ובכך קם בסיס להרשעת הנאשם בעבירות הלבנת הון המיוחסות לו.

אישום שלישי- איומים כלפי תשובה

תמצית האישום

בשנת 2011 נפגש הנאשם עם תשובה במקום מגוריו במושב תירוש לשם הסדרת פירעון המחאות של תשובה שחזרו. בפגישה זו, איים הנאשם על תשובה באומרו "אני אעיף לך את הראש לפני שתיקח לי כסף".

בשיחות טלפון שונות איים הנאשם על תשובה שאם לא יחזיר לו את כספו בתוך פרק זמן מוגדר (48 שעות) הנאשם "יוותר על הכסף".

המענה לאישום

הנאשם מאשר קיומה של פגישה במושב תירוש אך מכחיש את האיומים המיוחסים לו.

ראיות התביעה

האישום מבוסס על עדותו של ר. ר מסר שתשובה לא הצליח לעמוד בהתחייבותיו הכספיות והמחאות שהעביר לנאשם בגין החזרי הלוואות שנטל ממנו לא נפרעו במועדן. לפיכך, הפעיל הנאשם מערכת לחצים ואיומים כלפי תשובה. בהזדמנויות שונות, נשמע אומר לתשובה "אני אעיק לך את הראש לפני שתיקח לי כסף". או שהציב לתשובה דרישה לפרוע את חובותיו בתוך 48 שעות, שאם לא כן (הנאשם) "יוותר על הכסף". בחקירתו הנגדית סיפר ר- "ריקו אמר לי אישית, לי אישית אמר, הנה אני מסתכל לו בעיניים, הוא אמר לי אל תדאג יש לו משפחה וילדים ויש לאבא שלו מפעל סלע מוצרי בטון והם ישלמו, ויהודה ארי שהיה נוכח אמר לי תן לי אותו חמש דקות אני..". [פ/907; 879-910]

ר איננו נוקב במועדים ובמקומות שבהם הושמעו האמירות הללו. הוא מתאר מספר פגישות שנערכו בין הנאשם לבין תשובה בנוכחותו של ר ובנוכחות אחרים. הפגישות נקבעו ע"מ לנסות ליישב את פרשת פירעון החובות.

ביום 27.09.2011 קיומה פגישה של הנאשם עם תשובה במושב תירוש. ר נעדר מן המפגש. מספר שיחות שקיים הנאשם ואשר נקלטו בהאזנת סתר מלמדות על כוונותיו לקראת אותה פגישה. בשיחה בין הנאשם למיכה ביטון נשמע הנאשם אומר "לא לא, אני מחר הולך אליהם למושב, אני, כוס אימאימא שלהם, אני מחר הולך אליהם.. מיכה, מיכה אני רוצה לטפל בדרך שאני יודע לטפל. נגמר. אני אין לי זמן למשחקים היום. אני מה מגיע לי אני רוצה. כמו שאני משלם לאנשים כמו שעון- מה מגיע לי אני רוצה.. נקודתית, שישלם לי, שיגיד לי עכשיו בטלפון אני בא לסגור איתך, אני אסתדר איתו.. אבל מחר.. אם הוא לא אומר לי את זה היום אני לא יושב איתו בכלל, לא הוא ולא שני המוצצי זין האלה שמחר בבית אני אתן להם למצוץ לי... חשבו אני גנבתי, אתה מבין? חשבו אני גנב אני אוותר לו ככה... לפעמים צריך אההה..זה..כי אנשים לא מבינים דרך אחרת..אה..מיכה" [ת/320 שיחה 4563 מיום 26.09.2011 עמדה 57210].

בשיחה עם אחד יהודה ביום הפגישה נשמע הנאשם אומר גם אני נוסע למניאקים במושב. קבעתי איתם.. לשני האחים האלה במושב שם, נשב לסגור את העניין" [ת/350 שיחה 4630 עמדה 57210] וכן "אני פה הולך לאיזה מושב.. אני במושב פה, אני לא יודע, של האחים האלה, אני לא יודע..". [ת/360 שיחה 4658 עמדה 57210]; ועוד "אני לא מכיר ולא רוצה להכיר. שיביא את מה שמגיע לי שיהיה בריא" [ת/360 שיחה 4633 עמדה 57210].

גרסת הנאשם

הנאשם העיד שלא הייתה לו סיבה לאיים על תשובה שהלה לא חב לו חוב כספי. הפעילות של הנאשם בהקשר זה נועדה לסייע לר להיפרע מתשובה. הנאשם לא הכחיש קיומן של פגישות במושב תירוש אלא שלדבריו הפגישות התנהלו על מי מנוחות כיוון שהושגה קודם לכן הסכמה על דרכי התשלום. הנאשם אישר שייתכן שאמר לתשובה שיש לו "48 שעות" כדי להסדיר את חובו, אך לדבריו זוהי מטבע לשון ואופי התנסחות מקובל.

ממצאים

טענת האישום שהנאשם איים על תשובה פעם ופעמיים לפחות מבוססת על עדותו של ר. ר לא נקב מועד ומיקום מדויקים של האמירות המאיימות. אין הכרח שהתביעה תציג ראיות על מועד ומיקום של השמעת אמירה מאיימת. די בהוכחת עצם קיום האמירה.

לדברי ר, יש תימוכין במספר ראיות. ראשית, עובר לפגישה במושב תירוש נשמע הנאשם "מבטיח" ש"יטפל" בבעל חובו בדרך שהוא "יודע לטפל". מעצם האמירה וביטויים שונים נוספים ברור למדי ש"דרך הטיפול" שהנאשם מכון אליה היא אלימות או השמעת איומי אלימות. הנאשם גם אמר "לפעמים צריך אהה...זה... כי אנשים לא מבינים דרך אחרת". פשוט וברור מהי "דרך אחרת". מכל מקום, "הלוך הרוח" של הנאשם עובר לפגישה זו מתיישב עם דבריו של ר שהנאשם השמיע איומים (לאו דווקא באותה פגישה) כלפי תשובה.

שנית, "הלוך הנפש" של כעס ורוגז רב של הנאשם כלפי תשובה אינו עולה בקנה אחד עם טענת הנאשם שלא היה לו אינטרס אישי כלפי תשובה וכל רצונו היה לסייע לר לגבות את חובו מתשובה, מה לכעס, לרוגז, ולנקיטה ב"דרך אחרת" ולכל זה?!

שלישית, האינטרס האישי של הנאשם ביחס לתשובה עולה בבירור משיחות שקיים הנאשם לאחר המפגשים, בהן ביקש לוודא שסכומי כסף שהובטחו מידי תשובה אכן הגיעו [ת/350 שיחה 386; ת/360 שיחה 4633].

רביעית, גם השימוש ב"מטבע לשון" מתיישב היטב עם דברי ר ולא עם התבטאות סתמית.

לפיכך נראה לי שהתביעה הוכיחה די הצורך את עצם השמעת דברי האיום כלפי תשובה. התביעה צריכה להראות סיוע טכני לעדות ר. השקפתי היא שההתבטאויות של הנאשם סמוך לפני פגישה עם תשובה וסמוך לאחר הפגישה עם תשובה מגלות היטב את כוונותיו ביחס למה שהתרחש או יתרחש במפגש ובכך יש משום ראיה חיצונית עצמאית שהיא לכל הפחות "נוטה לסברך" את הנאשם בעבירת איומים.

הפועל היוצא הוא שאני מרשיע את הנאשם בעבירת איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין.

אישום רביעי- האיום על השוטר וחוקרי מע"מ

תמצית האישום

ביום 03.11.2011 נחתם הסכם עד מדינה עם ר שמסר עדויות מפלילות כנגד הנאשם.

ביום 14.11.2011, כשהנאשם מודע לחתימת הסכם עד המדינה, בשלב של הפסקה בחקירה, השמיע הנאשם באוזני

השוטרים מירון שרעבי ואביב סבג דברי איום כלפי עד המדינה. הוא אמר "עד המדינה וילדיו ישלמו על מעשיו של עד המדינה ואלוהים ישלם להם בתרופות". הנאשם הוסיף שכשהוא עושה "אפצ'י" חצי עולם עומד על הרגליים וגם אם עד המדינה יהיה בתאילנד בחוף הים ימצאו אותו ואלוהים ישלם, לא הנאשם. הנאשם הושיט את ידו הימנית עם תנועת אקדח לכיוון המצח ואמר "כדור בין העיניים" תוך (להלן: **האיום הראשון**).

ביום 16.11.2011, חזר הנאשם על איומים באוזני החוקרים מוטי טולדו וגיל ישראל לפיהם עד המדינה ש"אני אדאג שיבואו תרופות משמיים לילדים שלו. מישו יכול להפיל עלי תיק עוואנטה? וואלה אם יעשו לו פרצוף של קוזו אוקמוטו בחוף לארץ, הוא יקבל את המכה משמיים. קוזו אוקמוטו, ישנו את כולו יעשו אותו 4 ק"ג, הוא יקבל משמיים את המכה" (להלן: **האיום השני**).

האיום הראשון - בירור עובדתי

שלושה נכחו בעת שהתרחשה, לפי הטענה, פרשת האיום הראשון; השוטרים שרעבי וסבג והנאשם.

מפקח מירון שרעבי העיד ששהה עם הנאשם ב"חדר המתנה" לאחר שהסתיימה אחת מחקירותיו והיה עליו להמתין להעברתו חזרה לבית המעצר. בשלב הזה, החל לדובב את הנאשם ואמר לו שישב בבית סוהר על התיק הזה. הנאשם ענה שלא יישב ושאלוהים ישלם בתרופות לעד המדינה וילדיו וכן הוסיף - "מה אני פראיר? מה אין לי ילדים? הוא והילדים שלו, אני עושה אפצ'י חצי עולם עומד על הרגליים. גם אם הוא יהיה בתאילנד על חוף הים ימצאו אותו, אלוהים ישלם, לא אני.. מושיט יד ימין.. אצבע, האמה, לכיוון המצח, בין העיניים.. אקדח, תנועת אקדח, כדור בין העיניים, הוא אמר את זה מפורשות- כדור בין העיניים, והושיט את האצבעות שלו לכיוון המצח" [פ/2289].

שרעבי כתב מזכר [ת/292] אודות הדברים הללו ועדכן את ראש צוות החקירה המיוחד, רפ"ק (כדרגתו אז) שחר חמדי.

השוטר אביב סבג היה אף הוא מן המופקדים על שמירת הנאשם בחדר ההמתנה. אלא שכיוון שיצא מן החדר ושב אחרי מספר דקות היה עד רק לחלק מן השיחה שהתנהלה בין שרעבי לבין הנאשם. בפרק הזמן שבו נכח קלטו אוזניו את הנאשם אומר "אני עושה אפצ'י חצי עולם יעמוד על הרגליים... כדור בין העיניים [תוך הצמדת האצבע אל מרכז המצח] גם בתאילנד ימצאו אותו, את אותו אחד שיעליל עלי... לא אני, אלוהים, יש אלוהים והוא מגיע לכל אחד..." [ת/308].

החוקרים הבהירו שכיוון שהשמעת האיומים הייתה לאחר שהסתיימה חקירת הנאשם באותו יום, הופסקה ההקלטה. משהשמיע הנאשם את מה שהשמיע, מיהרו החוקרים לפתוח את מכשיר ההקלטה וערכו ניסיון לדובב את הנאשם במגמה שיחזור על דברי האיומים. הדבר לא צלח. הנאשם לא חזר על הדברים.

כעבור שבוע ימים (21.11.2011) נחקר הנאשם תחת אזהרה בעניין האיומים שהשמיע ב"חדר ההמתנה". אחת עשרה

פעמים הטיח החוקר באוזני הנאשם את הטענה בדבר השמעת האיומים. בכל אחת מן הפעמים הללו הגיב הנאשם באמירה **"כל מה שיש לי לומר אומר בבית המשפט"**. בפעם השנים עשר הוסיף הנאשם גם, תוך צחקוק, **"מה אני אומר כל הזמן? יש אלוהים בשמיים, זה אני אומר לך כל יום. אני אמרתי לך גם שאם אני משקר שאלוהים ישלם לי ולילדים..."** החוקר הוסיף ושאל עוד כעשר פעמים את הנאשם בעניין האיום תוך השמעת תוכן האיום באופן מלא. בעיקרו של דבר הנאשם חזר ושנה את התשובה שכל מה שיש לו לומר יאמר בבית המשפט [ת/4ב חקירה מיום 21.11.2011].

בעדותו בבית המשפט גרס הנאשם שטענת האיומים היא המצאה של השוטרים ושמעולם לא אמר את הדברים המיוחסים לו, והחיווי שלו שמשמעו 'כדור בראש' הוצא מהקשרו. הוא אמר שהוא מעדיף לקבל כדור בראש ולא **'להישבע בשקר בילדים שלי'** [פ/3306]. עם זה אישר שביצע את אותו חיווי והוסיף שאכן אמר **"אלוהים שלם לעד המדינה בתרופות"** ואף הזכיר את הביטוי **"תאילנד"** [פ/3698-3979].

התביעה מבקשת ליתן אמון בדברי החוקרים ולשלול אמון בנאשם. שלילת האמון בנאשם נובעת מעצם מתן אמון בדברי החוקרים וכן היא מבוססת על העובדה שהנאשם כבש גרסתו בליבו עד שבא לדוכן העדים. ניתנה לו הזמנות להציג גרסתו בשלב החקירה כמה ימים לאחר ההתרחשות, והוא בחר בשתיקה ובאמירה שכל מה שיש לו לומר יאמר בית המשפט. עדות כבושה שכבישתה אינה מוסברת משקלה אפסי.

הסנגוריה טוענת שאין לתת אמון בחוקרים ויש לתת אמון בגרסת הנאשם. שלילת האמון בדברי השוטרים נובעת מסתירות שונות שבין העדות של שרעבי לעדות של סבג וכן סתירות מסוימות בתוך דברי העדים עצמם. הוסף לכך עובדה שהתגלתה לאחר סיום החקירה והיא שבדיקת תיעוד ההקלטה מראה סימני עריכה מסוימים שמעוררים חשד שמאן דהוא קטע את ההקלטה, יצר בה חלל ריק מסוים שלתוכו יכלו החוקרים להכניס סיפור מעשה בדוי בדבר השמעת איום מפי הנאשם. לשם הוכחת טענה ה"חלל" הציגה הסנגוריה עדות מומחה [דאל הרפז נ/72-73].

לעניין אחרון זה הציגה התביעה מומחה מטעמה שקבעה שלא הייתה עריכה בקובץ ההקלטה המקורי ובדיקת מומחה ההגנה התבססה על קבצים ערוכים שאינם מקוריים [שרונה כהן ת/402].

בין גרסת החוקרים לבין גרסת הנאשם אני מעדיף בבירור את הראשונים משלושה טעמים. הטעם הראשון הוא שדברי החוקרים תואמים אלה לאלה. סתירות קטנות אינן גורעות מהמתאם (קוהרנציה) שבין הדוברים ודבריהם. במיוחד מפני שמזכרי החוקרים נכתבו באותו יום זמן מה לאחר שהאיומים הושמעו וקשה לצפות שהציטוטים יהיו זהים עד הסוף. ביטויי האיום כשלעצמם חוזרים באופן דומה בדברי החוקרים.

הטעם השני נעוץ בכבישת גרסתו של הנאשם. הנאשם הסביר את כבישת עדותו שכדרכו אין הוא נותן אמון בחוקריו ולכן הוא מעדיף שלא להגיב לאישום או לחשד המוטח בו בעת חקירה וגרסתו נמסרת בבית המשפט. התנהלות כזו אינה יכולה לשמש "תירוץ" לכבישת עדות [שירזי איננו הנאשם היחיד שנוהג למסור "הסבר" כזה לעדות כבושה. כנראה שה"תירוץ" השחוק הזה הוא סוג של "חכמת סנגור". הגיע הזמן להעמיד את ערכו או נכון יותר אפסותו של ה"תירוץ"]

הזה במקומו הנכון]. לי ברור הנאשם כבש את עדותו לפי שלא ידע בעת מעשה אם דבריו הוקלטו או שלא הוקלטו ולכן ביקש לשמור לעצמו את האפשרות לתגובה שתהא מתואמת עם חומר הראיות. זו בדיוק התכלית שאותה הכלל בדבר "עדות כבושה" ביקש למנוע. הכלל משמיע שתגובה הניתנת על אתר יש בה לפחות מסימני האמת ואילו תגובה מאוחרת ובמיוחד תגובה שנעשית לאחר עיון בחומר הראיות יש בה ממין המלאכותיות.

הטעם השלישי הוא שגם בעדותו בבית המשפט לא שלל ואולי אף אישר הנאשם שכיוון את אצבעו לעבר מצחו והשתמש בראש "כדור בראש" וכן ש"אלוהים ישלם בתרופות". יוצא, שהחוקרים לא המציאו ולא בדו ביטויים אלו מליבם. הבדיה נעוצה בהסבר המאוחר לביטויים הללו שבא מפי הנאשם.

אשר לסברה שהחוקרים ערכו את קובץ ההקלטה. אין לי צורך להרחיב אמרים על טיבו של המומחה מטעם ההגנה. די לי בכך שהמומחית המשטרית הראתה שהקובץ מקורי ובלתי ערוך.

מקיבוצם של דברים נובע שהנאשם השמיע דברים בעלי תוכן מאיים כלפי ר באוזני החוקרים שרעבי וסבג.

הסנגוריה טוענת שהדברים נאמרו שלא לשם איום אלא מתוך סערת רגשות שעה שהתברר לנאשם שר היה לעד מדינה ומעליל עליו עלילות. נוסף לכך, הסנגוריה סבורה שע"מ שדברים יתגבשו לכדי עבירה פלילית של איומים יש צורך בכך שדברי האיום יגיעו במישרין או בעקיפים לאוזני המאויים. השמעת איום באוזני צד שלישי שאינה מועברת אל המאויים היא איום בעלמא שלא התגבש לכלל עבירה [ע"פ 3779/94 חמד נ' מדינת ישראל].

לדעתי "סערת הרגשות" אינה שוללת את התוכן המאיים של הדברים שהושמעו. ההיפך הוא הנכון. סערת הרגשות עלולה בנסיבות מסוימות להוות תמריץ למימוש האיום. יתר על כן, פסיקה מפורשת היא שאיום על פלוני עשוי להתגבש לכדי עבירת איומים גם כשהוא מושמע באוזני אלמוני [ע"פ 2038/08 לם נ' מדינת ישראל].

עיון בפסק הדין שההגנה נסמכה עליו מגלה שלא ניתן לעגן בו את הטענה שנטענה מפי הסנגוריה.

לב העניין בעבירת איומים הוא מידת הרצינות של האיום וכוחו של המאיים גם לממש את האיום. בדנן, עוצמת האיום ורצינותו בולטות ביותר ושמו של הנאשם הולך לפניו (כך ראינו גם מעדויות שונות במשפט זה וגם מפיו בהקשר לכוחו להוציא לפועל איומים שכאלה). זה ועוד זה. שבעניין דנן פשוט וברור שיש אפשרות סבירה מאוד שהאיום יגיע לאוזני ר.

התוצאה היא שהאיום הראשון הוכח כדבעי.

האיום השני

נסיבות האיום השני ותוכן הדברים אינם שנויים במחלוקת. בשלב מסוים בחקירה השמיע הנאשם באוזני החוקרים גיל

ישראל ומוטי טולדו את הדברים הבאים- אני אדאג שיבואו תרופות משמיים לילדים שלו. מישהו יכול להפיל עלי תיק עוואנטה? וואלה אם יעשו לו פרצוף של קוזו אוקמוטו בחוץ לארץ, הוא יקבל את המכה משמיים. קוזו אוקמוטו, ישנו את כולו יעשו אותו 4 ק"ג, הוא יקבל משמיים את המכה" [ת/213 הקלטה ותמליל G-11-2908 עמ' 7-8].

הסנגוריה טוענת שהדברים הללו אינם איום אלא זעקת החף מפשע כנגד עלילת דברים שהשמיע ר כלפיו. בטיעון זה אין ממש. שכן, אפילו קיבלתי שהנאשם השמיע את הדברים הללו בגדר סערת רגשות נוכח דברים שהם לסברתו עלילת שווא, אי אפשר לשלול את התוכן המאיים מן הדברים הללו. להיפך. ה'תחושה' שהדברים הם בגדר עלילת שווא מעצימה את התוכן המאיים. בוודאי שהתוכן המאיים אינו נשלל כשהנאשם יודע שדברי ר כלפיו אינם עלילת שווא. הנאשם אומר בדבריו שהוא יחפש וישיג את ר בכל קצווי התבל. ברור כשמש שאלה דברים בעלי תוכן מאיים של ממש.

במשמעותו של איום כלפי פלוני שמושמע באוזני אלמוני כבר דנתי למעלה ואין צורך שאחזור על כך.

התוצאה היא שהאיום השני הוכח.

אישום חמישי- האיום על שחר ריכטר

תמצית האישום

שחר ריכטר הוא עמיל מכס. בנובמבר 2010 קיבל ריכטר על עצמו לבצע ייבוא אישי של רכב מסוג מרצדס S-500 (להלן: הרכב) עבור הנאשם. הסיכום הושג בפגישה שנערכה בנוכחות הנאשם ואנשים נוספים ביניהם אחד חיליק מנדל שהוא האדם ש"קשר" את הנאשם אל ריכטר. הוסכם גם מועד יעד לאספקת הרכב.

מאחר שלריכטר לא היה ניסיון בייבוא אישי, לא עלה בידו לממש את המטלה במועד שנקבע. נערכו אליו מספר פניות הנאשם ואחרים מטעמו, כדי לברר את פשר העיכוב ולנסות לזרז את התהליך. ריכטר נאלץ לתרץ אך העיכוב בתירוצים מתירוצים שונים. לאחר שנקפו שבועות של איחור התקשר הנאשם אל ריכטר, קרא לו "בן זונה" בטון מאיים וניתק את הטלפון. ריכטר המבוהל התקשר למנדל לשאול בעצתו והאחרון הציע לו למחר ולסיים את הפרשה שכן הנאשם החליט "לקנוס" אותו בסך 10,000 ₪ עבור כל יום של איחור. אכן ריכטר מיהר להשלים את פעולת הייבוא (בתוך כך ניסה להפעיל קשרים במשרד התחבורה) והרכב שוחרר. הנאשם לא הסכים לקבל את הרכב עד שיושלמו לו התקנות של אביזרים נוספים (כגון מכשיר איתוראן וגלאי מכמונות) ואף תבע מריכטר שההתקנות הנוספות יהיו על חשבונו. ריכטר העדיף לסיים את התהליך בצירוף האביזרים הנלווים על חשבונו ולכן לא עלה בידו להפיק רווח מן העסקה.

ההתנהלות המתוארת עולה כדי עבירת איומים בפגיעה שלא כדין בריכטר.

בירור האישום

עיקר הנסיבות אינו שנוי במחלוקת. הנאשם אישר שקיים שיחות טלפוניות רבות עם ריכטר לצורך בירור מועד הגעת הרכב, ובחלק משיחות הללו אף הביע כעס לאחר שהתברר לו שריכטר הולך אותו שולל לעניין מועד זה. לעניין ההתקנות הנוספות, הנאשם גורס שאלו היו חלק מן הסיכום מראש ואילו ריכטר בהודעתו בחקירה מסר שלא הייתה הסכמה כזו והנכונות שלו להתקין את התוספות על חשבוננו נבעה מחששו מהנאשם.

בחקירתו במשטרה תיאר ריכטר את חששותיו מן הנאשם לנוכח המוניטין של הנאשם ובעקבות דברים שאמר לו מנדל על החלטת הנאשם "לקנוס" אותו. בעדותו בבית המשפט חזר בו ריכטר מתלונתו כלפי הנאשם וביקש לשלול כל טענה בדבר איום מפורש או משתמע בשיח שלו עם הנאשם.

לא קשה היה להתרשם ששינוי המגמה שחל בריכטר בעמדו על דוכן העדים נבע מאימת הנאשם (לא מעט עדים שבאו לפני בית המשפט נראו חוששים והתנהגו בדיוק באופן שבו ריכטר התנהג). על כן, אניח שתיאור מציאותי של ההתרחשות כלול דווקא בהודעות ריכטר במשטרה [ת/299-300 הוגשו לפי סעיף 10א לפקודת הראיות].

גם לאחר עיון מדוקדק בהודעות ריכטר ואף על פי שהשתכנעתי בלי כל ספק שבעת ההתרחשות חש ריכטר מאוים ומוראו של הנאשם נפל עליו, לא ידעתי מהו הבסיס להטלת אחריות בעבירת איומים על הנאשם.

לפי שאין מחלוקת שריכטר השתהה בביצוע מטל הייבוא הרבה מעבר למועד המוסכם, סביר להניח שחמתו של הנאשם בערה בו. בכעסו, התקשר הנאשם לריכטר, צעק וקילל, והשמיע את המכתם האלמותי "בן זונה". אני משוכנע שהכעס שקללה נלוותה אליו הפחיד את ריכטר. אולם, הכעס בנסיבות אלה איננו עבירה כשהוא לעצמו. "מותר" לנאשם, למרות ה"מוניטין" שלו, לכעוס, והבעת הכעס כשהיא לעצמה מבחינת הנאשם איננה איום. זה גם כאשר ברור למדי שריכטר נבהל נוכח כעסו של הנאשם.

לעניין ה"קנס". איננו יודעים אל נכון אם הנאשם החליט "לקנוס" את ריכטר. כל שידענו הוא שמנדל אמר לריכטר שהנאשם החליט "לקנוס" אותו. מנדל לא הובא להעיד ואין לדעת אם עניין זה היה פרי דמיונו או שמא הוא משקף מציאות. אילו הוכח שהנאשם החליט "לקנוס" את ריכטר ודאג להביא את הדבר לידיעתו של ריכטר, פשיטא שהיה בכך משום איום.

ההתקנות הנוספות. לא מיוחסת לנאשם עבירה של "סחיטה באיומים". על פני הדברים עולה שהתנהגותו עולה כדי "סחיטה" של ההתקנות הנוספות באיום משתמע. אלא שאין מיוחסת לו עבירה כזו וייתכן שהסיבה לכך נעוצה בחוסר בהירות בעניין הסיכום מראש בין הקונה לבין הסוכן. שאם הסיכום מראש כלל את ההתקנות הנוספות במחיר שסוכם, אין לראות בדרישה להתקנה משום סחיטה.

הפועל היוצא שיש לזכות את הנאשם מן האיום על ריכטר.

אישום שישי- שיבוש מהלכי משפט

תמצית האישום

ביום 30.10.2011, במסגרת הליכי החקירה הגלויה שנערכה בשל פרשת החשבונות הפיקטיביות, נמסרה עדות שהנאשם מחזיק במגירת שולחן האוכל שבביתו במרינה בהרצליה תיעוד של רשימת הלווים אשר מסרו המחאות דחיות לפירעון. רשימת לוויים זו היא ראייה מהותית לצורך הוכחת הקשר שבין הנאשם ללוויים השונים. בעקבות עדות זו, נערך חיפוש בביתו של הנאשם, ללא ידיעתו (להלן: **החיפוש הראשון**). רשימת הלווים ומסמכים קשורים נוספים נמצאו במגירת השולחן. המסמכים תועדו והושבו למקומם שבמגירה כדי שלא תיחשף עובדת מתן העדות שגילתה את קיומם.

ביום 09.11.2011 נחקר הנאשם על רשימת הלווים, הוא הגיב בשתיקה.

ביום 13.11.2011 נערך חיפוש בדירת הנאשם בנוכחותו (להלן: **החיפוש השני**), בחיפוש התברר שרשימת הלווים הוצאה ממקום המסתור. הנאשם נשאל בעניין זה והכחיש הנאשם שנהג להסתיר מסמכים במגירת השולחן.

הנאשם נתפס כמי שאחראי להעלמת המסמכים ועל כן מיוחסת לו עבירה של שיבוש מהלכי משפט.

בירור האישום

כשר גילה לחוקרים שבמגירת שולחן האוכל בבית הנאשם מוחזקות רשימות של לוויים ומסמכים נוספים בעלי ערך ראיתי רב החליט ראש צוות החקירה רפ"ק חמדי לבצע חיפוש סמוי בדירת הנאשם. תכלית החיפוש הייתה כפולה. ראשית, חמדי ביקש לבדוק את אמינותו של ר. שנית, הוא רצה, כמובן, במסמכים כבסיס להמשך החקירה [ת/21].

חמדי הורה שמטרת החיפוש תהיה סמויה, היינו שהמחפשים יתהלכו בכל רחבי הדירה ע"מ להסוות את משטרת החיפוש, ושהממצאים יתועדו ויושאר במקומם ע"מ שלא יתעורר חשד אצל הנאשם או מי מטעמו כלפי ר ולא יבולע לו ולמשפחתו.

אחרי שהמסמכים נמצאו [ת/329], הנאשם תושאל בהקשר לקיום רשימות לוויים והגיב בשתיקה, החליט צוות החקירה לעמת אותו עם המסמכים שנתגלו. על כן נערך חיפוש נוסף במעמד הנאשם ובו גילו החוקרים שהמסמכים נעלמו [ת/208].

מעדות הנאשם בבית המשפט עולה שאכן נערכו רשימות לוויים בכתב ידו [חלק מן המסמכים שנמצאו בחיפוש נערכו בכתב ידו של הנאשם]. בשלב החקירה הנאשם הכחיש שהחזיק מסמכים מפלילים במגירת שולחנו. בעדותו במשפט חלה תפנית; הנאשם העיד שהכניס למגירת שולחנו את רשימת הלווים [פ/3441]. הוא הוסיף שהרשימה לא הוחזקה בהסתרה, הכל ידעו את מיקומה. אין לו שמץ של ידיעה איך נעלמה הרשימה מן המגירה ומיהו זה שהעלים אותה.

ייאמר שמסמכים שנתפסו במגירת השולחן הוצגו למייק מיכאלי והלה אישר שאלו מסמכים שהופקו מהמערכת

הממוחשבת של הצ'ינג' שבעלותו ומישהו חתך את כותרת המסמכים [הכותרת שהיה בה כדי להצביע על זיקת הנאשם לחשבון הפיקדונות- פ/2700-2699]

מיכה סרוסי, מידידיו הקרובים של הנאשם ומעושי דברו, מסר בהודעותיו במשטרה (שהוגשו בהסכמה) שמפתח דירתו של הנאשם היה מצוי בידיו ובידי המנקה בלבד, ולאחר החיפוש הראשון מסר את המפתחות לאב הבית כדי שיסדר את הדירה. סרוסי ציין שישנו אדם אחר שאינו מוכר לו שמאז שהנאשם נעצר מקבל ממנו מסרים ומעביר אותם לסרוסי בתכיפות יום יומית [ת/123-125].

המנקה העובדת בביתו של הנאשם ומחזיקה במפתחות ביתו, ברברה קיוויץ, העידה שהיא לא ראתה ולא לקחה את רשימת הלווים [פרוטוקול מיום 28.11.2011].

לפי שהימצאות רשימות הלווים במגירת השולחן שאינה שנויה עוד במחלוקת ולפי שהרשימות נעלמו ממגירה זו, על כורחך אתה למד שהרשימות הוצאו לפי הוראה של הנאשם. הסנגוריה מעלה סברה שכיוון שאנשים אחדים ידעו על הרשימה ומיקומה, אפשר שמי מהם, שחשב שהוא מסייע לנאשם, סילק את הרשימה ללא ידיעתו של הנאשם ומבלי שנתבקש לכך. סברה זו היא בעיני תפל תפלות (אבסורד מוחלט). ראשית, מפני שהנאשם היה צריך להניח תשתית עובדתית לכל הפחות מזערית שיש מישהו שבקיא בבעייתיות שהנאשם נקלע אליה עם מעצרו כדי שידע לסלק ראיות מפלילות. תשתית לא הונחה. שנית, הנאשם כופר בפלילות מעשיו. איך אפשר שמישהו מחבריו ודורשי טובתו ימצא לנכון לסלק מסמך שאותו אדם סבור שפוגע בנאשם כשהנאשם עצמו סבור שכל מעשיו חוקיים? שלישית, האפשרות שאותו דורש טוב ידע לפעול בדיוק בטווח הזמנים שבין החיפוש הראשון לשני על דעת עצמו היא בהסתברות נמוכה מאוד.

הוסף לכך את הכחשתו הראשונית של הנאשם של כל זיקה ולקיומן של רשימות לוויים והרי לך שוב עדות כבושה שמשקלה נמוך ביותר.

איש לא טוען שהמשטרה או מי מהחוקרים העלים את רשימות הלווים. על כן, מתבקשת מסקנה חד חד ערכית שהדבר נעשה לפי הנחיית הנאשם.

מעשה העלמה כשהוא לעצמו שהיה מעשה מכוון ומודע, מגבש בבירור עבירה של שיבוש מהלכי משפט.

הגנה מן הצדק

בית המשפט רשאי לבטל כתב אישום ואם ניתן מענה של כפירה באישום, לזכות את הנאשם, אם נוכח לדעת ש"הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית" [סעיף 149(10) של חוק סדר הדין הפלילי]. טענה זו קרויה "הגנה מן הצדק". ניתן להציגה כטענה מקדמית וכטענת התגוננות בסיכום ההליך הפלילי.

בעבר הקנה בית המשפט העליון תוכן פרשני להגנה שעיקרו "התנהגות שערורייתית" של גורמי האכיפה שיש בה משום רדיפה או התעמרות בנאשם. אולם באחרונה יחסית הורחב מעט התוכן הפרשני של ההגנה. נראה שגם מקרים של שיהוי בלתי סביר בהגשת כתב אישום, הפרת הבטחה שלטונית ו'אכיפה בררנית' עשויים לבוא בגדרה של ההגנה [ע"פ 4988/08 פרחי נ' מ"י; ע"פ 4855/02 מ"י נ' בורוביץ].

באי כוח הנאשם טוענים ל"הגנה מן הצדק" מאחר שממניעים של שאיפה כפייתית (אובססיבית) של גורמי האכיפה "לתפוס" את הנאשם בעבירה, נמנו וגמרו להעניק לר מעמד של "עד מדינה" בנסיבות שאינן מותרות על פי הדין. השגת ראייה (עדות עד המדינה) באופן בלתי חוקי, המונעת מכוחה של רדיפת הנאשם וחתימה להגשת כתב אישום "בכל מחיר", היא "התנהגות שערורייתית" או למצער בלתי חוקית מהותית, המצדיקה את החלת ההגנה.

"הגנה מן הצדק" - השקפת הסנגוריה

עיקר הטענה הוא שבהענקת מעמד של עד מדינה לר נפל פגם משולש של אי חוקיות: (1) העדר אישור כדין של פרקליטת המחוז; (2) עד המדינה - "העברין העיקרי"; (3) העדר סיכוי סביר להשגת ראיות סיוע. משמעות הפגם כפולה; ראשית, ההחלטה לכרות עם הסכם עד מדינה היא החלטה מנהלית הנגועה באי חוקיות וכזאת על בית המשפט לבטל אותה וממילא לבטל את העדות שהושמעה מכוח החלטה פסולה זו. שנית, הפגם של כריתת הסכם עד מדינה עם מי שאיננו העברין העיקרי עולה כדי חוסר הוגנות בסיסי. הוא מעלה חשד שהסתברותו גבוהה ביותר שהגשת כתב האישום הייתה מגמתית ונבעה מרדיפת הנאשם בידי רשויות האכיפה. אגב רדיפה זו נזנח ונשכח האינטרס הציבורי של הגנה על הציבור על ידי העמדת העברין המרכזי לדין. ואת מקומו תפס אינטרס משני של לכידת הנאשם בכף כשהיא לעצמה התכלית של הסכם עד המדינה. תכלית כזאת אינה משקפת הגנה על אינטרס הציבור.

העדר אישור כדין של פרקליטת המחוז

בחומר החקירה לא נמצא תיעוד בדבר פנייה בכתב אל פרקליטת מחוז ת"א מיסיו וכלכלה, אלה רובינק ואין אישור בכתב להסכמתה לחתימת הסכם עד מדינה עם ר. נשמעו עדויות רק על אישור בעל פה [רפ"ק חנדי פ/1169, 1171]. בהעדר פנייה כתובה לא ניתן לדעת כיצד נמקו אנשי המשטרה את פנייתם; האם הייתה זו פנייה סתמית או פנייה מבוססת. בהעדר אישור בכתב לא נוכל לדעת את הטעמים שבגינם אושר מעמדו של ר. קשה גם להעריך אם בידי הגורם המאשר הייתה תמונת דברים מספיקה לצורך מתן האישור.

עד המדינה - "העברין העיקרי"

ככלל אין מקום להעניק מעמד של עד מדינה למי שהוא "העברין העיקרי". הדבר מעוגן בפסיקה [למשל: בג"ץ 6059/93 בראון נ' שדר פרקליט מחוז ת"א; קדמי, על הראיות (חלק ראשון) 256] ובהנחות מנהלית [הנחייה 4.2201 של היועמ"ש לממשלה פסקה 2(ד)]. ר הוא העברין המרכזי בהקשר לשימוש בחשבוניות פיקטיביות בכלל ובפרשה דנן בפרט.

ר עוסק בהפצת חשבוניות פיקטיביות בהיקפים של מאות מיליוני שקלים מאז שנת 2005. הוא מ"כרישי" השוק בתחום

זה. כדי להסתיר את פעילותו הפלילית ולמנוע את חשיפת פשעיו נהג ר להשתלט על חברות הנתונות בקשיים כלכליים (כמו בדין חברת לב אנרגיה) כדי להשתמש באורגנים שלהן לביצוע הפעילות הבלתי חוקית. אגב זה נותר ר תמיד מאחורי הקלעים אך ידו מושטת למשוך לעצמו מלוא הטנא מפרי מעשי העברה.

שירזי אינו יכול להיקרא אפילו "דג רקק" או גורם משני בסוג פשיעה זה. מעולם לא עסק בהפצת חשבוניות פיקטיביות. גם בגדרה של פרשיית האישום, בלי ספק ששירזי הוא הגורם המשני. הגורם העיקרי הוא ר שיזם ומימש את המיזם הפלילי, השיג את החשבוניות הפיקטיביות ורקם את דרכן הפתלתלה. הנאשם הסתפק במתן הלוואות.

העדר סיכוי סביר להשגת ראית סיוע

מאחר שלפי הדין לא ניתן להרשיע נאשם על פי עדות של עד מדינה מבלי שנמצא לה סיוע, חובת המאשימה לבחון, עובר לחתימת הסכם עד מדינה, אם יש ראיה בכוח שתוכל להוות סיוע. לבחינה זו תכלית כפולה. ראשית ניתן באמצעותה לבדוק את אמינות גרסת עד המדינה ושנית, קיום הראיה מאפשר את הגשת כתב האישום שהרי תובע מנוע מלהגיש כתב אישום במקום שאין סיכוי סביר להרשעה. ראית הסיוע היא זו שמקימה (ביחד עם עדות עד המדינה) סיכוי סביר להרשעה.

הסכם עד המדינה נחתם ביום 3.11.11 עד מועד זה לא הייתה כל ראיה תומכת בעדותו של ר (שגם זו הושגה במידה רבה על ידי שהחוקרים שמים בפיו תשובות). להשקפת הסנגוריה גם עדויות שנאספו לאחר חתימת הסכם אינן יכולות לספק את צורכי הסיוע ובוודאי שכל עוד לא באו לעולם לא היה סיוע בנמצא.

"הגנה מן הצדק" - השקפת התביעה

באי כוח המאשימה גורסים שחתימת הסכם עד המדינה התבצעה בתהליך תקין, הן בהיבט דיוני (קבלת אישורים מתאימים), הן בהיבט מהותי (מעמד הנאשם כעברייני עיקרי) והן בהיבט ראיתי (סיוע/ בכוח).

תקינות ההליך

ראש צוות החקירה המיוחד (צח"ם) רפ"ק (היום סנ"ץ) שחר חמדי העיד כי הסכם עד המדינה נערך בידי החטיבה המקצועית במטה הארצי והועבר לעיונה של פרקליטת המחוז לשם בדיקה וקבלת הערות. פרקליטת המחוז אישרה את ההסכם. אין כל סיבה להניח שפרקליטת המחוז שימשה כ"חותמת גומי" להמלצת המשטרה. חזקה על פרקליטת המחוז שבחנה את סוגיית ההסכם ושקלה את השיקולים הצריכים לעניין זה. בתיק החקירה מצויים מסמכים המעידים על מתן אישור פרקליט המחוז ופרקליט המדינה להסכם^[15]. מכל מקום ההסכם מעיד על עצמו בעניין נסיבות עריכתו (האפשרויות הראייתיות הגלומות בעדותו של ר).

דיות הראיות

מערכת הראיות שעמדה לנגד עיני המאשימה, לרבות פרקליטת המחוז, הספיקה די והותר כדי צורכי הסיוע. אלה עיקרי הראיות.

- דברים שמסר ר אודות החשבון "לב אנרגיה - פיקדונות" וזיקת הנאשם לחשבון התבררו להיות נכונים לאחר שכרטיס החשבון נתפס ביורוצ'ינג' של מיכאלי;
- ר תיאר את ההלוואות שניתנו לחזי שינכה ואת פרטי ההחזרים לרבות הריבית. בדיקת כרטיס חשבון הפיקדונות אימתה דברים אלה במלואם;
- תיאור המפגש במושב תירוש עם תשובה, האחים גבאי ומיכה ביטון אומת בהאזנות סתר שהיו בידי המשטרה;
- דברי ר אודות מסמכים מפלילים של רשימת הלווים וזיקתם לחשבון הפיקדונות המוסתרים במגירת שולחן האוכל בדירת הנאשם, אומתו בחיפוש שערכה המשטרה בדירת הנאשם.

לראיות אלה היה משקל יתר לנוכח שתיקתו של הנאשם בחקירה. לשתיקה כשלעצמה היה כוח ראיתי מסוים. שכן ממה נפשך, אם הנאשם ישתוק גם במשפט, השתיקה עשויה לשמש כסיוע ואם לא ישתוק ויפתח חרצובות פיו ולשונו, עשויה כבישת העדות לגרוע ממשקלה.

הנאשם כ"עברייני עיקרי"

המאשימה טוענת ששירזי נתפס כעברייני העיקרי בפרשה דנן, כיון שהוא היה גורם המפתח ; דבר לא נעשה ושום מהלך לא ננקט בלי אישורו. הלווים הופגשו עמו, אושרו על ידו וקיבלו הסבר על שיטת החזר ההלוואות בנוכחותו . חשבון הפיקדונות שהוא המסלקה שדרכה התנהל המיזם העברייני היה שלו ולא ניתן היה להפקיד או למשוך ממנו אגורה שחוקה בלי אישור של הנאשם.

מכל מקום מרכזיותו של שותף לעברה אינה נבחנת באורח חשבונאי על פי כמות הפעולות שמבוצעו בידיו. מרכזיותו של שותף לעברה היא פועל יוצא מהיותו מנהיג המיזם העברייני וגורם שמבלעדיו לא היה המיזם מתבצע.

אף גם זה, ניסיונה של ההגנה להציג את ר כגורם העברייני המרכזי בהתבסס על עברו ועל פעילותו הענפה בתחום הפצת חשבוניות פיקטיביות צריכה להתברר תוך השוואה לרקעו העברייני של הנאשם.

הגנה מן הצדק - הכרעה

טענת "הגנה מן הצדק" שהנאשם הציג מראשית ההליך השיפוטי ועד אחריתו, אינה מיוסדת על אד דין ואין בה דבר ממין

הצדק. הטענה מניחה שהנאשם אחראי בעברות המיוחסות לו בכתב האישום (הנחה שהתגבשה למסקנה מוכחת בהכרעת דין זו). אף על פי כן, הטוען להגנה מן הצדק גורס שיש לזכות אותו מן העבירות שביצע בשל אי תקינות נוהלית בתהליך כריתת הסכם עד המדינה. לאי תקינות זו שלושה מרכיבים - (1) חסרון מסמך אישור בכתב; (2) חסר ראיתי (שבינתיים, לפי הממצאים שנקבעו בהכרעת הדין, לכל הפחות הושלם); (3) טענה להבדלי "מעמד" בינו לבין עד המדינה. כל אחד משלושת המרכיבים הללו מצוי בסתירה לנוהל ההתקשרות בהסכם עד מדינה [הנחיית היועץ המשפטי לממשלה 4.2201 להלן: **הנחיית היועמ"ש**].

עיון בטענות הצדדים ובראיות שהוצגו מגלה שההחלטה להעניק לר מעמד של "עד מדינה" עולה בקנה אחד עם הנחיית היועמ"ש.

החלטה מוסמכת

המקור הנורמטיבי היחיד המסדיר את מהלכי כריתת הסכם עד מדינה הוא הנחיית היועמ"ש. בהנחיה זו מצויות שתי קביעות ששייכות לעניין. האחת היא ש"טיטות הסכם עד המדינה תאושר ע"י פרקליט מחוז עובר לגיבוש ההסכם" [פסקה 4]. השנייה היא ש"ככלל הסדר עד מדינה ייערך בכתב ובאישור פרקליט מחוז..". [פסקה 5].

אכן, אין בין המוצגים שהוגשו לבית המשפט מסמך המעיד על אישור מוקדם של טיטות הסכם עד המדינה בידי פרקליטת המחוז. אולם, מסיכומי המאשימה בנקודה זו עולה שבחומר החקירה מצויים שלושה מסמכים שהוגדרו כ"מסמכים פנימיים" שלא נמסרו לעיון הסנגוריה. המסמכים כלולים ב"רשימת חומר החקירה" והם נושאים ברשימה כותרות אלה:

"1475- אישור פרקליט מחוז להסכם עד המדינה.

1476- מסמך מאת אבי ארדיטי בנוגע להסכם עד המדינה.

1477- מזכר פרקליטות המדינה."

הגדרת המסמכים הללו כ"מסמכים פנימיים" מעוררת אי נחת גדולה. הנחיית היועמ"ש מחייבת תיעוד של מהלכי המשא ומתן לקראת הענקת מעמד של עד מדינה ודרישה זו אינה בכדי. התיעוד צריך לעמוד לנגד עיני הנאשם וסנגוריו כדי לבחון את תקינות המהלך. כך גם אישור פרקליט המחוז או כל מסמך אחר בהקשר לכך. הסתרת המסמכים הללו תחת כסות של "מסמכים פנימיים" היא מחדל גדול.

עם זה, המסמכים הללו לא הוחזקו באפילה גמורה. הם נכללו ברשימת חומר החקירה בדרך המעידה על תוכנם. אילו דרשה ההגנה את חשיפת המסמכים הללו מבעוד מועד אפשר שהיה ניתן צו לגילויים וממילא לא היה לאיל ידה של ההגנה להעלות רכיב טענה זה.

זה ועוד זה שהוא עיקר. הנחיית היועמ"ש אינה דורשת שטיטות ההסכם תאושר בכתב. לכאורה, מורת שאישור פרקליט

המחוז יינתן על פה. באו לפני ראיות חד חד ערכיות שהגורמים הבכירים במערכת החקירות המשטרתית העבירו את ההמלצה לחתימת הסכם עם ר לעיין ולאישור פרקליטת המחוז.

פשוט וברור הוא שאין מקום לאישור מן השפה ולחוץ, אישור פורמאלי בלבד אלא צריך שהאישור יינתן לאחר שפרקליט המחוז יפעיל שיקול דעת עצמאי ויבחן את הסוגיה על היבטיה השונים. אישור בכתב עדיף כמובן משום שניתן לבקרו, לעמוד על טיבו ולהשתכנע שהיבטיו השונים של הסכם עד המדינה נשקלו כהלכה. אין זה אומר שההסכם נפסל אם ניתן אישור על פה בלבד. אני מעמיד את פרקליטת המחוז בחזקתה שפעלה על פי סמכותה ובהתאם לחובת הפעלת שיקול הדעת המוטלת עליה.

כמעט היינו הך גם בעניין דרישת עריכת ההסכם בכתב ובאישור פרקליט המחוז. הסכם עד המדינה דין נערך בכתב והוא מעיד על עצמו שנערך **"על דעת פרקליטת מחוז תל אביב (מיסוי וכלכלה) עו"ד אלה רובינק"**. [ת/24]. גם לעניין זה עדיף שההסכם יחתם בידי פרקליט המחוז או שיערך מסמך נפרד המלמד שפרקליט המחוז אישר את ההסכם. אלא שאין סיבה לחשוד שהגורמים נציגי הרשות (נציגי המשטרה ונציגי רשות המיסים) שחתמו על ההסכם כללו בו פיסקה שקרית.

הנה כי כן, הסכם עד המדינה נערך בסמכות וברשות.

דיות הראיות

הנחיית היועמ"ש היא שמאחר שעד המדינה הוא עברין שניתן לפקפק באמינותו, ראוי שקודם לחתימת הסכם עמו תיבחן אמינות דבריו. יתר על כן, מאחר שעדותו של עד מדינה טעונה סיוע **"לא יחתם הסכם עם עד מדינה אם לא ניתן להעריך מראש כי ניתן יהיה להעמיד בצד עדותו ראיה שיהיה בה כדי לשמש סיוע"** [פיסקה 2(ו)].

גורמי החקירה הלכו בעניין זה עקב בצד אגודל אחר הנחיית היועמ"ש. נערכו פעולות שונות כדי לבחון את מהימנות דבריו של ר (ראו למעלה מכאן). כמו כן, נערכה בחינה, בהתייעצות עם הפרקליטה המלווה עו"ד דנה אמיר (היום השופטת דנה אמיר) אם הראיות החיצוניות לעדות ר יכולות לשמש את צורכי הסיוע הנדרשים. ודוק, מדובר בראיות שהיו מצויות בידעית וברשות גורמי החקירה ערב חתימת ההסכם.

עיינתי בראיות הללו ואף אני סבור שהיה בהן כדי לשמש סיוע בכוח.

הנאשם ועד המדינה ; יחס המעמד והמרכזיות

הנחיית היועמ"ש אומרת ש"ככלל, עברין צריך לבוא על עונשו, ועל כן, הפיכתו של עברין לעד מדינה תהיה רק במקרים בהם יש להעדיף למען טובת הציבור הבאתו לדין של עברין אחר..." [פיסקה 1].

בגדר זה, שיקול של העניין הוא "מעמדו של העד- אם בעבירה עצמה ואם בחבורה העבריינית אליה הוא משתייך. ככלל, לא יחתם הסכם עד מדינה עם העברין המרכזי בפרשה או עם ראש הכנופיה העבריינית. עם זאת אין לשלול חתימת הסכם כאמור עם עברין מרכזי שאיננו העברין העיקרי (כך למשל כאשר מדובר בפיצוח פעילות של ארגון פשיעה). כמו כן ניתן להעניק מעמד של עד מדינה לשותף אשר חלקו אינו נופל מזה של שותפיו כאשר האינטרס הציבורי מצדיק זאת" [פיסקה 2(ד)].

הגיון הדברים ברור ואינו צריך פירוט.

ממבט ראשון נראה לכאורה שבגדרה של פרשת החשבוניות הפיקטיביות עד המדינה הוא העברין המרכזי. ר "תרם" לנאשם את רעיון השימוש בחשבוניות פיקטיביות כדי להשיג תשואה אדירה מהלוואות שהנאשם נותן ודורש ריבית מופקעת בצידן. אדם שנוטל הלוואות בשוק האפור בריבית גבוהה כזו לעולם יתקשה לעמוד בפירעון (ברור משאין לו מקורות משלו ואין לו יכולת להשיג אשראי במוסד בנקאי מוסדר בריבית פחותה). ה"פטנט" של ר עשוי להשיא את רווחיו של הנאשם. הוסף לכך את העובדה ששימוש בחשבוניות פיקטיביות איננו מלאכה פשוטה. זו תורה שצריכה לימוד ובעיקר רכישת ניסיון. היא מצריכה גם שיתוף פעולה של גורמים נוספים. בכל אלה ידו של ר רב לו ואלמלא הוא לא יכול היה ה"מיזם הפלילי" להשיג את מטרותיו.

מבט נוסף יגלה שמרכזיותו של ר איננה שוללת את מרכזיותו של הנאשם. הנאשם הוא "בעל הבית" של ה"מיזם הפלילי". הוא המממן, והוא המאשר. תהליך ההלוואות לא יפתח ולא יתממש בלי בחינה מקדימה וקבלת החלטה בידי הנאשם. בעניין זה הוא יחיד ואין יחיד כייחודו (להבדיל). ר הוא גורם פעיל- יעיל, הנאשם הוא "המנהיג". ר לא יכול היה לעשות דבר בלי הנאשם אלא אם הולך את הנאשם שולל. אבל גם בעניין זה ניצב מיכאלי "על המשמר". חשבון הפיקדונות שפעל כמסלקה עבור הנאשם נוהל בידי מיכאלי שהקפיד לדרוש את אישורו של הנאשם 'בהוצאה' קלה כבחמורה'.

נוסף לכך, לדמותו של הנאשם, "נוכחותו" במעמד מתן ההלוואה וה"מוניטין" שהילך לפניו עד קצווי ארץ היוו נדבך חשוב בהתנהלות הפלילית של שני השותפים.

הסניגוריה ביקשה להבליט את מרכזיותו של ר על ידי הצגת פעילות רבת אנפין בעבירות של הפצה ושימוש בחשבוניות פיקטיביות בהיקפים עצומים. אינני סבור שהדבר שוקל לעניין מרכזיותו במסגרת הפרשה דנן. אלא שגם אם תסבור כסברת הסניגורים, מן ההכרח להעמיד את רקעו ועברו של ר אל מול הרקע והעבר של הנאשם.

ראינו שלפני הנחיית היועמ"ש ניתן לסטות מן הכלל ששולל כריתת הסכם עד מדינה עם מי שהוא העברין המרכזי. הסטייה אפשרית שבמקום שהאינטרס הציבורי דורש את הדבר. לדעתי, בפרשה הזו יש אינטרס ציבורי ראשון במעלה לקיים את הסכם עד המדינה גם אם תמצוי לומר שחלקו של הנאשם נופל במשהו מחלקו של ר. כוונתי לכך שהנאשם מהווה לאורך שנים "יעד משטרתי" ראשון במעלה (יעד משטרתי ברמה הארצית). הגדרה כזו איננה דבר של מה בכך. פירושה שנגד הנאשם הצטברו לאורך השנים מידעים הכורכים אותו בפעילות עבריינית המתפרשת על פני המדינה כולה,

ואולי גם חוצה גבולות. זו פעילות מסוכנת שחשיבות סיכולה כל כך גבוהה עד השיא מצדיקה השקעת משאבים גדולים כדי לחשוף אותה או למנוע אותה.

במציאות כזו, משמתברר לגורמי האכיפה שיש ראיות מספיקות להעמיד את הנאשם לדין בעבירות של פשע חמורות למדי, ושהדבר מותנה בכריתת הסכם עם עד מדינה שבלעדיו לא תיכון ההרשעה, מותר ונכון לגורמי האכיפה להעמיד אלה מול אלה את המשמעות של ויתור וחסיונות לעד המדינה מול חשיבות העמדתו לדין של הנאשם וההשלכות שיש לכך על פעילותו והשפעתו בעולם העברייני בכלל.

אני מבקש להדגיש שלפי הבחינה שערכתי אין מקום להגדיר את הנאשם כגורם משני בפרשת האישום הראשון שהוא האישום המרכזי בתיק זה. להיפך. ניתן לראות בנאשם כגורם המרכזי והעיקרי בפרשה. הערתי בעניין ההצדקה להסכם גם בהינתן שהנאשם אינו הגורם המרכזי בפרשה זו משקפת תובנה שלי שנראה לי שיש לה עיגון בהנחיית היועמ"ש.

מסקנתי היא שלא נפל פגם של אי חוקיות או אי תקינות או אי צדק בכריתת הסכם עד המדינה.

הערות נוספות

בטענת ההגנה מן הצדק שורבבה טענה ל"אכיפה בררנית" וכן הייתה התייחסות לעובדה שבמהלך המשפט נחשד ר בהפרת תנאי ההסכם שנכרת עימו ובנדון זה התנהלה חקירה תחת אזהרה.

לא ידעתי מה טעם מצאה הסנגוריה לטעון לאכיפה בררנית הנסמכת על העובדה שמישהו נוסף ביצע ביחד עם הנאשם או ביחד עם ר פעילות בחשבוניות פיקטיביות. יש לא מעט "עשבים שוטים" בחברה הישראלית בכלל ובפרשה זו בפרט. העובדה שעד רגע זה לא הוגשו נגדם כתב אישום אינה מקימה זכות לנאשם לדרוש את זיכיו שלו. לטענות של "אכיפה בררנית" הייתה בשנים האחרונות עדנה. לא ימצא משפט שלא יגלגל הנאשם עיניו כלפי שמייים ואף על פי שאשמתו מוכחת מעבר לספק הוא טוען "למה רק אני" וכיוון שרק אני אז מן הראוי לזכותני.

לאכיפה בררנית כללים משלה והיא ניתנת ליישום כבסיס לביטול כתב אישום רק בנסיבות מוגדרות. המגמה ההולכת וגוברת בשנים האחרונות עמדה לביקורת מפי השופט יצחק עמית ואני מצטרף לדבריו [ע"פ 5417/07 **בוגר נ' מדינת ישראל**].

אשר לחקירת ר בהקשר להפרת הסכם עד המדינה (שלא הניבה כתב אישום או נסיגה מן ההסכם), אינני רואה כיצד יש בדבר השפעה כלשהי על ניהול המשפט כנגד הנאשם ועל תוצאותיו.

הטענה להגנה מן הצדק נדחית.

הכרעת הדין

על יסוד ממצאי העובדה והמסקנות הנובעות מהם כפי שנקבעו בכל אחת מפרשיות האישום ולפי שטענת הגנה מן הצדק נדחתה אני מרשיע את הנאשם בעבירות כדלקמן:

האישום הראשון

- קשירת קשר לביצוע פשע- עבירה לפי סעיף 499 לחוק העונשין.
- רישום כוזב במסמכי תאגיד- עבירה לפי סעיף 423 לחוק העונשין (100 עבירות)
- הוצאת חשבונית מס או חשבונית הנחזית כחשבונית מס, מבלי לעשות או להתחייב לעשות עסקה לגביה הוצאה החשבונית, במטרה להתחמק מתשלום מס, בנסיבות מחמירות- עבירה לפי סעיף 117(ב)(3) לחו"ק המע"מ יחד עם סעיף 117(ב)(2) ו-(3) לחוק זה (56 עבירות).
- פעולה במטרה להביא לכך שאחר יתחמק ממס שאותו אדם חב בו, בנסיבות מחמירות- עבירה לפי סעיף 117(ב)(1) לחוק המע"מ יחד עם סעיף 117(ב)(2) ו-(3) לחוק זה (56 עבירות).
- מעשה מרמה או תחבולה או הרשאה לאחר להשתמש במרמה או בתחבולה במטרה להתחמק מתשלום מס, בנסיבות מחמירות- עבירה לפי סעיף 117(ב)(8) לחו"ק המע"מ יחד עם סעיף 117(ב)(3) לחוק זה.
- הכנת פנקסי חשבונות כוזבים במזיד ובכוונה להתחמק מתשלום מס או לעזור לאחר להתחמק ממס או הרשאה לאחר להכין פנקסי חשבונות כוזבים או רשומות כוזבות אחרות- עבירה לפי 220(4) לפקודת מס הכנסה (56 עבירות).
- שימוש במרמה או תחבולה במזיד ובכוונה ע"מ להתחמק או לסייע לאחר להתחמק מתשלום מס, בנסיבות מחמירות- עבירה לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה (74 עבירות).

אישום שני

- עשיית פעולה ברכוש אסור בסך כולל של 14,694,230 ₪ במטרה להסתיר או להסוות את מקורו, את זהות בעלי הזכויות בו, את מיקומו או את תנועותיו- עבירה לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון.
- עשיית פעולה ברכוש בידיעה שהוא רכוש אסור- עבירה לפי סעיף 4 לחוק איסור הלבנת הון.

אישום שלישי ורביעי

- איום על אדם בכל דרך שהיא בפגיעה שלא כדין בגופו, בחירותו, בנכסיו, בשמו הטוב ובפרנסתו שלו או של אדם אחר בכוונה להפחיד או להקניט- עבירה לפי סעיף 192 לחוק העונשין (3 עבירות).

אישום שישי

עשיית דבר בכוונה למנוע או להכשיל הליך שיפוטי או להביא לעיוות דין- עבירה לפי סעיף 244 לחוק העונשין.

אני מזכה את הנאשם מן עבירת האיומים המיוחסת לו באישום החמישי.

ניתנה היום, כ' חשוון תשע"ו, 02 נובמבר 2015, במעמד הצדדים

[1] בהלכה, **ריבית קצוצה** היא ריבית גמורה האסורה מהתורה. היא נקראת כך מכיוון שריבית אסורה מהתורה אם קבעו ("קצצו") את דמיה מראש ["**כספך לא תתן לו בנשך**" (ויקרא כה 37)], .

[2] עפ"י מסמך שנערך ע"י החוקרים והוצג לשינכה בחקירתו מיום 08.11.2011, תמליל 2712

[3] כל הלווים למעט איציק הבדלה, שכלפיו הסתפק הנאשם בהבטחתו של רפי חיים שהינו מכר משותף של הנאשם ושל הבדלה- פ/ 564

[4] חברת ח.י מיטב הוקמה כשותפות בין מיכה ביטון לישראל חן ציון.

[5] החלוקה לשלוש אלו יסודה בכתב האישום שהוגש כנגד מייק מיכאלי.

[6] ראה לדוגמא שובר תשלום מספר 723 מיום 21.02.2011 לכבוד אריה ים בכתובת "הצדף 10 הרצליה".

[7] דף התנועות בחשבון הינו ת/311 ותיקית מסמכי הקבלות השונות היא ת/312

[8] קבלה זו ניתנה ביום 21.02.2011. ביום זה, עפ"י התנועות המפורטות בת/311, אכן ניתן לבעל החשבון סכום כמעט זהה למעט ספרה אחת- ביום 21.02.2011 ניתן תשלום במזומן ע"ס 47,940 ₪ (על דבר תשלום זה ישנה קבלה

עמוד 65

נוספת מספר 723, שהונפקה באותו יום ובאותה דקה בה הונפקה קבלה 282 (כל הקבלות לעניין משיכה והפקדה זו (235,282,735) ממוענות לאותו "אריה ים") כשמספר ימים קודם לכן הופקד לחשבון סכום של 40,000 ₪ (קבלה 235). צירוף תנועות אלו, מוביל למסקנה שאכן, לאחר הפקדת מזומן בסך 40,000 ₪ ומשיכת 47,940 ₪, ניתנה הלוואה של 7,940 ₪.

[9] בהלוואה זו ניתנו השיקים בתמורה להלוואה כבר במעמד העסקה, אך בחלק מההלוואות האחרות השיקים ניתנו לר שהעבירם לנאשם [ר פ/555]

[10] משלא הצליח להציג תעודות העמסה בחקירתו טען שהיו עסקאות שבוצעו "גב אל גב" על הכביש, ממיכלית למיכלית ללא תעודות העמסה.

[11] "שינכה- יש שם את השלוש שאני לקחתי אותם. הנאשם- אוקי נו זה בסדר מה הבעיה. שינכה- לא יש זה, הכל בסדר רק צריך להעביר את הזה. הנאשם- אוקי מה שצריך להעביר הלאה הוא יעביר לו את השמן מה הבעיה הוא קבע איתו כמה פעמים עם הזקן הוא לא הלך. שינכה- כן אינני אגיד לו הוא אומר לי לא דיבר איתך אמרתי לו דיברתי איתו והוא אמר לי לסגור את זה והכל בסדר שיעביר לי את זה פה יגיד לי מאיפה לקחת את זה. הנאשם- עכשיו אני אגיד לשמן. שינכה- תגיד לו שזה בסדר אני סגרת את זה הכל בסדר. הנאשם- חכה שנייה כפרה (שיחת רקע- ד מה עניינים, ד אלישע סגר איתו שמה מה שצריך תסגרו שמה עם חזי...)"

[12] כיוון שכאמור החשבוניות ניתנו בהתאם לצרכיו העסקיים של שינכה, אין דרך לקשור מדויק בין החשבוניות להלוואות, וכן אין קשר בין הסכומים הנקובים בקבלות [ת/48] לחשבוניות.

[13] דיווח אודות מצב חשבון הפיקדונות בו נרשם הסכום 160,000

[14] ראוי להעיר שאמנם ר בהודעתו שלל הלוואה ל'פרסים' (ריחניאן וסוהיל). אולם, כמעט בו זמנית שאותה הודעה גם אישר את מתן ההלוואה (מיוזמתו ובלי שנשאל על כך) "הפרסים קיבלו שם. היו אצל ריקו, אחרי זה באו איתי לשם (מילה לא ברורה) מהפיקדונות" שם, עמ' 68.

[15] בסיכומי התביעה אין הכוונה למוצג הכולל את המזכרים הללו.